

**Raport cu privire la
integritatea și
transparența
administrației publice locale**

Cercetarea de față este realizată de **Transparency International - România și Asociația Pro Democrația** și își propune semnalarea unor probleme punctuale, care afectează integritatea și transparența administrației locale, pe baza datelor referitoare la perioada 2000-2004, cu așteptarea legitimă că mai buna cunoaștere a acestora va contribui la creșterea calității guvernării locale în urma alegerilor din iunie 2004. Cele 12 localități cuprinse în această cercetare sunt: Arad, Bacău, Brașov, Cluj, Constanța, Drăgășani, Mangalia, Onești, Râmnicu Vâlcea, Sibiu, Timișoara, Turda.

Acest raport este rezultatul final al primei faze a proiectului *Integritate în administrația publică locală* ce se desfășoară în perioada 1 martie 2004 - 31 decembrie 2005 în cele 12 localități amintite. Organizațiile din Olanda care implementează proiectul sunt Stichting transFORMA Romania (tF), asistată de Bestuursacademie, Maarssen și de către municipalitățile Den Helder and Amsterdam. Organizațiile din România care implementează proiectul sunt Asociația Pro Democrația (APD), Transparency International Romania - (ART) și Fundația pentru Parteneriat și Dezvoltare Locală (FPDL).

©Publicat septembrie 2004

Bd. Unirii nr. 45, bl. E3, sc. 3, ap. 76, et. 6
Sector 3, 030824, București, România
Tel.: (+4) 021/327 77 36, 327 77 57
Tel./fax: (+4) 021/321 67 44
E-mail: apd@apd.ro
Web: www.apd.ro

Str. Horațiu 12, sector 1, cod 010834 București, România
Tel./fax: (+4) 021/222 2886
E-mail: office@transparency.org.ro
Web: www.transparency.org.ro

Cuprins

Prefață	5
Prezentarea metodologiei și a indicatorilor	7
Acces la informație și transparență decizională în administrația publică locală	12
Participare publică în administrația publică locală	18
Integritatea personalului în administrația publică locală	22
Folosirea banilor publici: achizițiile publice	33
Rapoarte locale	38
Anexe	111

Prefață

Este de la sine înțeles faptul că integritatea ar trebui să fie unul din atuurile majore ale administrației publice în societățile dezvoltate. Integritatea este strâns legată de calitatea serviciilor pe care administrațiile publice le prestează cetățenilor. Cetățenii ar trebui să fie siguri că sunt tratați în mod egal de către administrația publică, atât la nivel național cât și la nivel local. Serviciile administrației publice ar trebui să fie disponibile gratuit pentru toți cetățenii (ei au plătit deja impozite pentru aceste servicii) sau în baza unor tarife fixe. A pretinde o plată în plus sau a oferi ceva în plus sunt acțiuni care prejudiciază integritatea.

Aceste afirmații privesc cetățenii, dar ele sunt la fel de valabile în ceea ce privește întreprinderile comerciale, ONG-urile sau orice alte organizații. Întreprinderile comerciale ar trebui să poată participa la licitații pentru achiziții publice, iar procesul de selecție a participanților la licitații ar trebui să fie deschis și corect.

Toate acestea sunt aspecte prevăzute în legislația românească. Mai mult decât atât, legislația românească permite tuturor cetățenilor să ceară și să primească informații despre problemele menționate mai sus, precum și despre o gamă largă de aspecte ce privesc spațiul public.

Acest raport constituie o prezentare de ansamblu a felului în care 12 orașe din România își respectă obligațiile legale în aspectele menționate.

În baza Legii 544/2001 și a Legii 52/2003, administrațiile publice locale din aceste 12 orașe au fost rugate să ofere numeroase informații, de la transparența instituțională la procedurile și regulile de achiziții publice. În rapoartele-monografii pentru cele 12 orașe, veți putea vedea domeniile în care informațiile primite sunt satisfăcătoare, domeniile în care informațiile primite sunt nesatisfăcătoare, precum și cazurile, câteva, în care administrațiile publice locale au refuzat să ofere informațiile solicitate.

Pe lângă aceste cereri de informații depuse la primărie, în fiecare oraș s-au realizat interviuri cu 10-12 persoane-resursă care au fost rugate să își exprime părerea despre calitatea integrității administrației la nivel local. Răspunsurile lor sunt și ele rezumate în rapoartele-monografii.

Chestionarele pentru interviuri și scrisorile de cereri de informații adresate primăriilor au fost întocmite de Asociația Română pentru Transparență (Transparency International - Romania). Datele au fost colectate de către Cluburile Asociației Pro Democrația (APD). Datele primite au fost analizate și rezumate de către Transparency International (TI).

Acest raport este rezultatul final al primei faze a proiectului *Integritate în administrația publică locală* ce se desfășoară în perioada 1 martie 2004 - 31 decembrie 2005 în 12 localități din România. În etapa a doua a proiectului, grupurile de integritate locală din cele 12 orașe vor redacta, pe baza rezultatelor din aceste rapoarte, strategiile locale pentru îmbunătățirea integrității în administrația locală. Aceste grupuri sunt compuse din reprezentanți ai diverselor sectoare ale societății: consilieri locali, funcționari publici, membri ai comunității de afaceri, ziariști, membri ai unor ONG-uri, etc. Activitățile fiecărui grup sunt coordonate de membrii Cluburilor APD.

Desigur, incapacitatea sau lipsa de bunăvoință în a oferi informațiile cerute nu sunt

dovezi suficiente pentru lipsa de integritate. Însă sunt o dovadă clară de lipsă de transparență. Iar transparența este una din modalitățile importante, dacă nu chiar cea mai importantă, de garantare a integrității.

Proiectul *Integritate în administrația publică locală* este finanțat de Ministerul Olandez al Afacerilor Externe prin Programul „Matra”. Proiectul este implementat de APD și TI în cooperare cu Fundația româno-olandeză transFORMA. transFORMA răspunde de implementarea proiectului în relațiile cu finanțatorul, asigurând, de asemenea, cooperarea unor experți olandezi în proiect. În acest stadiu al proiectului, expertiza olandeză este oferită de orașele Amsterdam și Den Helder, de Academia de Guvernanță (Bestuursacademie, Maarssen), de Ministerul Olandez de Interne și de Universitatea din Amsterdam.

Din partea transFORMA România,
Dr. Henk van de Graaf
Associate Professor of Public Administration (*ret.*)
Universitatea din Amsterdam

Septembrie 2004

Prezentarea metodologiei și a indicatorilor

Cercetarea realizată de **Transparency International – România** și **Asociația Pro Democrația** își propune semnalarea unor probleme punctuale, care afectează integritatea și transparența administrației locale, pe baza datelor referitoare la perioada 2000-2004, cu așteptarea legitimă că mai buna cunoaștere a acestora va contribui la creșterea calității guvernării locale în urma alegerilor din iunie 2004.

Cele 12 localități cuprinse în această cercetare sunt: Arad, Bacău, Brașov, Cluj, Constanța, Dragășani, Mangalia, Onești, Râmnicu Vâlcea, Sibiu, Timișoara, Turda.

Explicăm conceptele folosite în această cercetare:

1.1. Cadru conceptual:

Înțelegem *calitatea guvernării* ca rezultată a integrității publice și a capacității administrative.

Înțelegem prin *integritatea publică* atât integritatea proceselor (de luare a deciziilor, de implementare a deciziilor, de gestiune a banilor publici), cât și integritatea personalului (aleși locali, funcționari publici).

Înțelegem prin *transparență* setul de instrumente prin care administrația (instituțiile și autoritățile administrației publice locale) dă socoteală cetățenilor/ contribuabililor cu privire la activitatea desfășurată în serviciul acestora.

Modalitățile prin care se operaționalizează transparența țin de:

- asigurarea accesului cetățenilor la informațiile de interes public,
- participarea cetățenilor la elaborarea de acte normative și la ședințele publice.

Transparența are rolul de a preveni acțiuni care amenință integritatea publică (acte de corupție) și de a evalua performanța administrației publice locale (capacitatea administrativă).

Capacitatea administrativă presupune îndeplinirea corectă, eficientă și eficace a sarcinilor de serviciu de către personalul (ales sau numit) din administrația publică locală (lipsa capacității administrative este echivalentă cu îndeplinirea defectuoasă a acestor atribuții din rațiuni de incompetență, neprofesionalism, lipsă de instruire, proceduri inadecvate)

Corupția este definită drept abuzul puterii publice pentru obținerea de beneficii private.

1.2. Premise:

Din integritatea publică locală și din (in)capacitatea administrativă rezultă buna/proasta guvernare locală.

Înțelegem prin *integritate publică locală* – pe de o parte, integritatea la nivelul personalului cu roluri cheie din administrația publică locală (aleși locali și funcționari publici) și, pe de alta, integritatea la nivelul procesului de luare și implementare a deciziilor în administrația publică locală, în particular a gestionării banilor publici.

Integritatea personalului este definită de ansamblul de prevederi legale, de practici, proceduri prin care personalul care deservește comunitatea (funcționari publici sau aleși locali) este selectat, verificat, promovat sau sancționat. De exemplu: conflicte de interese, incompatibilități, averi dobândite ilicit sau nejustificat, fapte de corupție, abuz. (Vezi grupa III: indicatori/integritate personal)

Integritatea la nivelul procesului de luare și implementare a deciziilor în administrația publică locală este definită prin:

- a) informații disponibile și accesibile publicului cu privire la aceste procese și proceduri de consultare sau participare la ședințe publice, conform cerințelor legilor 544/2000 și 52/2003. (Vezi grupa II: indicatori/acces informație și transparența decizională)
- b) mecanisme de verificare și control ale acestor procese prin participare cetățenească, consultarea cetățenilor/ONG-urilor/mediului de afaceri sau mass-media cu privire la reglementări locale. (Vezi grupa I indicatori/participare publică) și, în particular
- c) mecanisme de publicitate, verificare și control al gestiunii banilor publici. (Vezi grupa IV: indicatori / banii publici & achiziții publice)

1.3. Instrumentele de cercetare folosite sunt:

1.3.1. Interviuri cu persoane resursă din comunitate în probleme de administrație locală în perioada aprilie-mai 2004, pe baza unui ghid de interviu și a unui chestionar (Vezi Anexa 1) adresat unui număr redus de persoane din fiecare comunitate, apreciate de coordonatorii locali ai proiectului ca fiind cunoscătoare ale problemelor administrației (persoane resursă).

Scopul interviului a fost de a identifica *percepția și experiențele* (pozitive sau negative) relevante pentru integritatea și transparența administrației locale pe baza unor interviuri cu persoane resursă din comunitate.

Pentru ca rezultatele chestionarului să constituie un reper solid pentru activitatea Grupurilor pentru Integritate Locală, persoanele resursă au fost selectate din medii eterogene (mediul de afaceri, sectorul public/consilieri locali, sectorul public/funcționari publici, mass media, societate civilă), dar și cu pregătire profesională diversă (economisti, jurnaliști, juriști etc).

1.3.2. Documentare și analiză cu privire la patru grupe de indicatori cheie pentru integritate și transparență la nivelul administrației locale:

- participare cetățenească,
- acces la informație și transparență decizională,
- integritatea personalului din administrația publică,
- folosirea banilor publici prin procedurile de achiziții publice.

Documentarea s-a făcut prin cereri de informații de interes public, relevante pentru fiecare grupă de indicatori (Vezi Anexa 2) solicitate de coordonatorii locali ai Asociației Pro Democratia. Prin răspunsurile primite am obținut date relevante pentru grupele de indicatori precizate. Cererile de informații au fost trimise în cursul lunii aprilie 2004.

Concluzii

Evaluarea integrității și a transparenței administrației locale se bazează pe prevederile legale în vigoare în România și încearcă să reliefeze atât respectarea legii de către autoritățile publice, cât și percepția comunității locale (reprezentate prin persoane- resursă) asupra acestor practici.

Persoanele-resursă intervievate în toate cele 12 localități în perioada aprilie-mai 2004 au prezentat situații sau cazuri comune în care au considerat ca integritatea sau transparența în administrația locală au fost încălcate.

Cel mai frecvent, cazurile asociate cu lipsa integrității sau a transparenței se referă la:

- Folosirea banilor publici (în special pentru achiziții publice) - 44%;
- Integritatea personalului din administrația publică - 17%;
- Accesul la informație și transparență decizională - 14%;
- Accesul la informație și transparența procedurilor referitoare exclusiv la bugetul/resursele locale (10%);
- Participarea publică și capacitatea administrativă - notate cel mai puțin - 7,5% respectiv 8%.

Acelorași persoane-resursă li s-a cerut să clasifice problemele asociate cu transparența și integritatea administrației locale și să încerce să identifice aspecte concrete și/sau individuale care trebuie îmbunătățite. Cele 10 probleme majore identificate care indică o lipsă de integritate sau de transparență locală se împart în câteva categorii:

- integritatea personalului - 22%; de exemplu: migrația politică, controlul averilor, incompatibilități;
- accesul la informație și transparență decizională - 12,3%; de exemplu: buna funcționare a departamentelor care se ocupă cu legea accesului la informație și legea transparenței decizionale;
- participarea cetățenească - 12,3% - cooperarea între administrația locală și ONG-uri ;
- achiziții publice - 12%; de exemplu, s-a estimat că informațiile publice sunt accesibile într-o măsură redusă, în timp ce achizițiile publice nu au fost făcute în spiritul legii ori nu au fost transparente.

Răspunsurile persoanelor intervievate confirmă că, atunci când ne referim la integritatea și transparența locală, sunt percepute ca fiind extrem de periculoase și cu un mare impact negativ situațiile legate de cheltuirea resurselor locale - cheltuirea banilor publici. În al doilea rând, alocarea și cheltuirea banilor publici în mod neadecvat sunt posibile din cauza unor nereguli procedurale, practici care sunt mai puțin dezechilibrate în ceea ce privește participarea cetățenească, accesul la informație și transparență decizională, integritatea funcționarilor, achizițiile publice/folosirea resurselor publice.

Accesul la informație

Din evaluarea făcută reiese că există, în toate localitățile, departamente (sau persoane) însărcinate cu aplicarea legii accesului la informația de interes public și a legii transparenței decizionale; acestea dispun de logistica și facilitățile necesare pentru a-și desfășura activitatea în condiții optime. Informațiile disponibile *ex officio* complete - 42%, parțial - 13% sau deloc - 21%. În aproape 50% din localitățile implicate, informațiile sunt actualizate cu regularitate și prelucrate astfel încât să devină mai accesibile celor neinițiați în problemele administrației locale.

Informațiile disponibile la cerere sunt oferite prompt în mai mult de jumătate din cazuri, complete în mai puțin de jumătate din cazuri, exacte în jumătate din cazuri, la un preț rezonabil (sau ne-prohibitiv) în 10 din 12 localități. În aproximativ 20% din localități, cetățenilor care au solicitat informații li s-a cerut să precizeze motivele solicitării acestora, în ciuda dispozițiilor legale.

Informații sensibile, precum media venitului consilierilor alesi sau al primarului, precum și media venitului funcționarilor publici remunerați din bugetul local, au fost accesibile în numai 3 din cele 12 localități .

Transparența decizională

În 2003, beneficiarii noii legi au fost înregistrați numai în trei localități. Actele normative ale Consiliului Local au fost adoptate prin consultarea publică a cetățenilor și a ONG-urilor în doar 3 din cele 12 localități, unde au fost organizate dezbateri publice conform Legii 52/2003. Numai două localități au anunțat propunerile de proiecte de acte normative conform procedurilor legale (celelalte ori nu au făcut-o, ori au refuzat să dea un răspuns).

Numai 2/3 din anunțurile privind adoptarea de acte normative sunt complete, conform cu prevederile Legii 52/2003. Perioada medie dintre afișarea anunțului și organizarea întâlnirii publice este specificată în 7 din cele 12 localități și este de minimum 4 zile, maximum 14 în practică, în condițiile în care Legea prevede 30 de zile.

Participare publică

Timp de șase luni, Consiliile Locale s-au întrunit aproape în fiecare lună, cu un număr de ședințe variabil între 4 și 18. Rata prezenței consilierilor la ședințele Consiliului Local a fost de 85%. Majoritatea proiectelor de acte normative au fost inițiate de primari, mai degrabă decât de membrii Consiliului (numai 6%). Rata prezenței la ședințele comisiilor permanente ale Consiliului Local a fost de 80%. Numai în 3 localități au fost invitați la ședințele comisiilor permanente funcționari ai primăriei. În nici o localitate nu au fost invitați la ședințele comisiilor permanente cetățeni, ONG-uri sau reprezentanți ai mediului de afaceri.

Rapoartele de activitate ale consilierilor locali au fost făcute publice în numai 3 din cele 12 localități (4 au refuzat să răspundă). În doar 2 localități aceste rapoarte menționează proiectele inițiate de sau la care au lucrat consilierii și numai într-o localitate raportul se referă la consultarea cu alți parteneri din comunitatea locală. În ceea ce privește societatea civilă locală, numai în 5 localități ONG-urile au beneficiat de fonduri de la administrația locală; în 4 din acestea, alocarea fondurilor pentru ONG-uri a fost făcută respectând criteriile prestabilite. În 4 localități, administrația locală a susținut ONG-urile la nivel logistic, cu săli pentru evenimente sau chiar punându-le la dispoziție o sală specială cu o chirie foarte mică sau chiar gratuit.

În numai 2 localități din cele 12, ONG-urile locale au cerut informații publice, în numai 2 din cele 12 localități, ONG-urile au participat la consfătuiri privind adoptarea de acte normative ale Consiliului Local și în numai 2 localități din 12, Consiliul Local sau Primăria au încheiat parteneriate sau acorduri de colaborare cu ONG-urile.

Integritate

În ceea ce privește integritatea publică, rezultatele obținute în raport se referă la:

- stabilitatea și promovarea/demiterea funcționarilor publici
- migrația reprezentanților aleși
- declararea și controlul averilor
- declararea și controlul intereselor
- declararea cadourilor primite.

Acest indicator a beneficiat în mod evident de mult mai puține date primite de la autoritățile locale, ca (non-)răspuns la cererile de informații publice, fiind a doua zonă opacă a informației publice, conform datelor noastre statistice. Evaluări complete ale acestui indicator au putut fi făcute numai pentru 3 localități din cele 12. Rezultatele arată că :

- ci) nici una dintre administrațiile locale nu a adoptat/reglementat vreo procedură pentru declararea cadourilor primite de funcționarii publici și de reprezentanții aleși;
- cii) nu există nici o administrație publică în care funcționarii publici să fi fost concediați ca urmare a unui control de incompatibilitate; există totuși 4 administrații locale în care reprezentanții aleși și-au încetat mandatul ca urmare a unui control privind incompatibilitatea. Câteva schimbări au mai avut loc în încă 2 administrații locale în care funcționarii publici și-au dat demisia din poziții incompatibile în urma modificării reglementărilor prevăzute în Legea 161/2003. În 3 administrații locale, aleșii locali și-au dat demisia din pozițiile de reprezentanți sau au demisionat din poziții incompatibile;
- ciii) 7 din 12 localități au fost afectate de migrația politică; proporția aleșilor locali atinși de migrație a fost de 15% la nivelul Consiliilor Locale;
- civ) respectarea sau publicarea declarațiilor de interese sunt mai dificil de evaluat dat fiind că

publicarea declarațiilor de interese nu este obligatorie. Funcționarii publici au semnalat situații de conflict de interese cu privire la activitatea lor sau a colegilor lor în numai 1 din cele 12 administrații locale; în 3 din 12 administrații locale au fost semnalate incompatibilități ale aleșilor locali. Nu a fost înregistrată nici o reclamație din partea cetățenilor privind conflictul de interese la nivelul aleșilor locali sau al funcționarilor publici;

cv) în ceea ce privește stabilitatea și promovarea funcționarilor publici, doar 3 din cele 12 administrații publice au furnizat informații relevante. Pentru cele 3 localități, rata de creștere a personalului tehnic (funcționari publici și angajați pe bază de contract) este inegală: 2 localități înregistrează o creștere a personalului angajat, în timp ce într-o localitate se înregistrează o scădere netă. Un echilibru tinde să se stabilească între numărul de funcționari publici și numărul angajaților simpli/pe bază de contract, în sensul că atunci când numărul funcționarilor publici crește, numărul angajaților pe bază de contract scade, și viceversa (este deci un raport invers proporțional). Rata promovării funcționarilor publici este, de asemenea, neregulată: 47%, 25%, respectiv 15%, ceea ce înseamnă că administrațiile locale au politici de personal diferite. Un rezultat relativ liniștitor este faptul că cele mai multe promovări au fost făcute pe merit, prin concurs, localitățile clasându-se de la 100% la 17% din numărul total de promovări. Din nou, politicile locale de promovare a personalului sunt extrem de neregulate.

Achiziții publice

Acest indicator a primit cele mai puține date de la autoritățile locale ca răspuns la cererile de informații publice, fiind zona cea mai netransparentă a informației publice, conform statisticilor noastre.

Evaluări complete ale acestui indicator au putut fi făcute numai pentru 2 din cele 12 localități. Rezultatele arată că implementarea bugetului tinde să urmeze îndeaproape planificarea bugetară. Alocarea cheltuielilor prin intermediul achizițiilor publice favorizează procedurile cele mai "vulnerabile" ca ineficiență și corupție: negocieri cu un singur partener, cereri de preaviz pentru licitații, cumpărări directe.

Acces la informație și transparență decizională în administrația publică locală

Din categoriile de indicatori propuse pentru a evalua integritatea și transparența administrației publice locale, cea referitoare la accesul la informațiile de interes public și la transparența decizională oferă pe de o parte un cadru de evaluare, însă funcționează simultan și ca pre-condiție pentru realizarea întregii cercetări.

1. Percepția și experiența persoanelor resursă din comunitățile cuprinse în proiect cu privire la accesul la informația de interes public și transparența decizională

1.1 Semnale de insatisfacție ale comunităților față de modul în care administrația publică locală oferă acces liber la informația de interes public și își onorează obligația de transparență.

Persoanele resursă intervievate în cele 12 comunități au semnalat o serie de precedente negative: practici care împiedică sau îngreunează realizarea integrității și transparenței administrației publice locale. Din totalul precedentelor negative semnalate, aproximativ 24% se referă numai la accesul la informația de interes public și la transparența decizională. Am identificat în cadrul acestora o subcategorie care urmărește strict implementarea accesului la informația de interes public și a transparenței decizionale din perspectiva alocării și cheltuirii banilor /resurselor publice, care reprezintă aproximativ 10% din precedentele semnalate.

Tipuri de precedente negative semnalate	Procent
Acces la informație și transparența decizională	13,70%
Acces la informație și transparența decizională în relație cu resursele/banii publici	10,00%
Participarea publică	7,50%
Integritatea personalului din administrația locală	16,90%
Cheltuirea banului public, achiziții publice	43,70%
Capacitatea administrativă	8,10%

Aceste precedente au fost formulate de intervievați cu privire la anul 2003. Exemple:

- autoritățile locale nu aplică efectiv transparența decizională,
- autoritățile locale nu informează permanent cetățenii cu privire la activitatea desfășurată sau propusă,
- accesul la informațiile de interes public este dificil pentru cetățeni și jurnaliști,
- administrația nu publică sau nu diseminează rapoartele proprii de activitate.

Precedentele negative din tema secundară, a resurselor/banilor publici, au fost de regulă formulate mai concret:

- taxele și impozitele sunt foarte mari în raport cu veniturile populației, iar cetățenii nu sunt informați atunci când se iau decizii cu privire la mărirea taxelor,
- taxele locale (taxa pe balcon, taxa pe apă de ploaie etc.) sunt nejustificate,
- elaborarea bugetului local nu este transparentă,
- se aprobă lucrări de investiții foarte mari în lipsa unei consultări cu contribuabilii (pentru a stabili

prioritățile),

- se fixează sau se negociază prețul serviciilor către populație fără consultarea cetățenilor.

1.2 Ponderea problemelor de acces la informația de interes public și de transparență decizională identificate de intervievații din cele 12 localități.

Problemele identificate de persoanele resursă din fiecare comunitate au făcut parte dintr-o grilă acoperitoare pentru toate cele 4 categorii de indicatori prezentați în secțiunea precedentă. 40% dintre problemele identificate se regăsesc între indicatorii relevanți pentru acces la informație și transparență decizională (vezi Anexa 1).

Intervievații au semnalat că administrațiile locale pe care le cunosc se confruntă cu probleme în ceea ce privește:	
Funcționarea departamentelor pentru acces la informații și transparență decizională	5,5%
Volumul și calitatea informației de interes public din oficiu	4,5%
Volumul și calitatea informației de interes public solicitată în scris sau telefonic	3,5%
Informația cu privire la indemnizațiile aleșilor și salariile funcționarilor	5,4%
Informația cu privire la cheltuielile de transport și reprezentare ale aleșilor locali	4,3%
Informația cu privire la contractele încheiate de autorități	6,3%
Acoperirea mediatică a activităților Primăriei și Consiliului Local	4,3%
Organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiecte de acte normative	6,8%

În topul problemelor semnalate apar două care țin de accesul la informația publică și transparența decizională:

Probleme identificate de intervievați	Pondere	Loc
Organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiectele de acte normative (hotărâri de Consiliu Local)	6,8%	1
Funcționarea departamentelor pentru acces la informații și transparență decizională	5,5%	7

1.3 Propunerile de ameliorare a problemelor administrației locale în ceea ce privește liberul acces la informația de interes public și transparența decizională au fost formulate astfel de intervievați:

- campanii de informare a cetățenilor cu privire la atribuțiile departamentelor administrației publice locale,
- asigurarea unei independențe mai mari față de aleșii locali a departamentelor pentru asigurarea accesului la informația de interes public și transparenței decizionale (eventual prin amplasarea acestora în afara incintei primăriilor),
- testarea unui sistem de consultare permanentă a cetățenilor,
- organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor,
- consultarea decidenților locali cu experți din afara administrației,

- organizarea de dezbateri publice pentru discutarea de proiecte de acte normative,
- monitorizarea licitațiilor publice.

În opinia intervievaților, eforturile pentru ameliorarea problemelor de acces la informație și transparența decizională depind de:

- capacitatea de a organiza dezbaterile pe teme punctuale,
- capacitatea și disponibilitatea de timp pentru a face propuneri scrise,
- lipsa de inițiativă a funcționarilor publici, respectiv, lipsa de interes a aleșilor locali.

În câteva localități monitorizate, soluțiile persoanelor resursă au exclus folosirea instrumentelor de tip acces la informație și transparența decizională, probabil pentru că acestea sunt percepute drept slabe.

2. Aspecte practice în implementarea liberului acces la informația de interes public și la transparența decizională.

2.1 Instituționalizarea liberului acces la informația de interes public și a obligației de transparență a autorităților și instituțiilor administrației publice. Informațiile relevante au fost prelucrate și au generat următorul profil instituțional al departamentelor pentru acces la informație și transparență decizională:

- acestea există, cel puțin din punct de vedere formal, în toate localitățile monitorizate, câteodată funcționând împreună;
- departamentele pentru acces la informații dispun de facilitățile și logistica necesare: spațiu pentru primirea cetățenilor și consultarea documentelor, acces ușor, computer, telefon, internet.
- 10 din 12 administrații locale au identificat numărul de beneficiari ai departamentului pentru acces la informație în anul 2003, iar 2 nu au răspuns,
- 3 din 12 localități au identificat numărul de beneficiari ai departamentului de transparență decizională în anul 2003, 3 nu au identificat, iar 6 nu au răspuns,
- numai 1 din 12 localități a identificat cheltuielile pentru furnizarea de informații publice pentru anul 2003, 7 nu au identificat, iar 5 nu au răspuns,
- numai 1 din 12 localități a identificat veniturile la bugetul local rezultate din furnizarea informațiilor de interes pentru anul 2003 (cuantumul era 0 lei - Arad), 7 nu au identificat, 4 nu au răspuns.

2.2. Anunțarea ședințelor ordinare sau extraordinare ale Consiliului Local prin afișare la sediu pe panouri informative, prin mass media, prin web site-urile Primăriei sau Consiliului Local. În urma prelucrării informațiilor primite, am constatat:

- la solicitarea de informație privind numărul ședințelor Consiliului Local în ultimele 6 luni au răspuns 6 administrații, nu au răspuns 6; ședințele Consiliului Local se desfășoară cu regularitate, cel puțin lunar, și se organizează în medie peste 9 ședințe în 6 luni.
- la solicitarea de informație privind numărul de anunțuri despre ședințele Consiliului Local în ultimele 6 luni au răspuns 6 administrații, nu au răspuns 6; ședințele de Consiliu Local au fost anunțate de fiecare dată când s-au desfășurat;
- la solicitarea de informație privind numărul de anunțuri *prin site-uri* despre ședințele Consiliului Local în ultimele 6 luni au răspuns 6 administrații, dintre care 4 au anunțat, 2 nu au postat astfel de anunțuri, iar 6 nu au răspuns;
- la solicitarea de informații privind numărul de anunțuri *prin afișaj* despre ședințele Consiliului Local în ultimele 6 luni au răspuns 5 administrații, dintre care 1 nu a utilizat acest mod de informare și nu au răspuns 7; anunțarea ședințelor prin afișare la sediu este o modalitate de comunicare mai frecventă a ședințelor publice decât Internetul;
- la solicitarea de informații privind numărul de anunțuri *prin publicații proprii* despre ședințele Consiliului Local în ultimele 6 luni au răspuns 6 administrații, dintre care 3 nu au utilizat acest mijloc de informare și nu au răspuns 6; anunțarea ședințelor Consiliului Local prin publicații proprii este o modalitate de comunicare mai frecventă a ședințelor publice decât Internetul și la

fel de uzitată ca afișarea la sediu.

- la solicitarea de informații privind numărul de anunțuri despre ședințele Consiliului Local în ultimele 6 luni *prin transmitere către mass-media locală* au răspuns 5 administrații, dintre care 1 nu, 4 au transmis, iar 6 nu au răspuns la întrebare; în medie, sunt transmise mass-media cel puțin trei anunțuri pe lună.

În ceea ce privește completitudinea anunțurilor despre ședințele Consiliului Local, am constatat că:

- toate administrațiile care au precizat că au organizat ședințe publice în ultimele 6 luni au precizat în textul anunțului toate elementele cerute de lege: ordinea de zi, data și locul desfășurării ședinței.

2.3. Completitudinea, accesibilitatea și acuratețea informației furnizate din oficiu. Categoriile de informații furnizate din oficiu (vezi 2.1 3) sunt furnizate pe site sau la sediu integral, după cum urmează:

Toate categoriile de informații din oficiu sunt disponibile pe site sau prin afișaj în 12 localități	Conform datelor obținute	Optimal (conform prevederilor legale)
În întregime	50%	100%
Parțial	27%	0%
Deloc	23%	0%

Categoriile de informații publice	Nu se publică din oficiu (pe site)	Optimal (conform prevederilor legale)
Actele normative care reglementează organizarea și funcționarea autorității sau instituției publice	50%	0%
Structura organizatorică, atribuțiile departamentelor, programul de funcționare, programul de audiențe al autorității sau instituției publice	42%	0%
Numele și prenumele persoanelor din conducerea autorității sau a instituției publice și ale funcționarului responsabil cu difuzarea informațiilor publice	25%	0%
Coordonatele de contact ale autorității sau instituției publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail și adresa paginii de Internet	25%	0%
Sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil	25%	0%
Programele și strategiile proprii	20%	0%
Lista cuprinzând categoriile de documente produse și/sau gestionate, potrivit legii	20%	0%

Categoriile de informații publice	Nu se publică din oficiu (pe site)	Optimal (conform prevederilor legale)
Modalitățile de contestare a deciziei autorității sau a instituției publice în situația în care persoana se consideră vătămată în privința dreptului de acces la informațiile de interes public solicitate	8%	0%

Există o procedură de actualizare a informației din oficiu	Da, în număr localități	Nu, în număr de localități	Nu răspund, număr localități	Optimal (însă neprevăzut explicit de lege): Da
Din 12 localități	6	3	3	12
Procent	50%	25%	25%	100%
Există o procedură de prelucrare a informației din oficiu pentru a asigura accesibilitatea informației	Da, în număr localități	Nu, în număr de localități	Nu răspund, număr localități	Optimal (însă neprevăzut explicit de lege): Da
Din 12 localități	5	3	4	12
Procent	42%	25%	33%	100%

2.4. Completitudinea, promptitudinea, accesibilitatea și acuratețea informației solicitate în scris sau telefonic

În ceea ce privește informațiile solicitate în scris, am constatat că:

- în 76% din cazuri, solicitările de informații primesc răspunsuri,
- în 57% din cazuri, răspunsurile sosesc în termenul legal,
- în 50% din cazuri, răspunsurile au fost apreciate de solicitanți drept complete,
- în 50% din cazuri, răspunsurile primite au fost apreciate de solicitanți ca fiind la obiect, iar în 25% confuze sau neînțelese suficient;
- în 50% dintre localitățile monitorizate, prețul copierii este la nivelul pieței, într-o singură localitate s-a specificat ca prețul este prohibitiv (5.000 lei) și în alte 3 că informațiile sunt transmise gratuit, ceea ce este probabil să fie o practică mai extinsă.

În ceea ce privește informațiile solicitate telefonic sau la sediu, am constatat:

- numai în 2 din 12 localități, solicitanților li se cere să precizeze motivele interesului.

2.5. Promptitudinea și completitudinea informațiilor "sensibile" furnizate: cu privire la indemnizațiile aleșilor și salariile funcționarilor locali și cu privire la cheltuielile de transport (deplasări) și reprezentare (protocol) de care au beneficiat aleșii locali în anul 2003.

- administrațiile locale nu depășesc niciodată standardele stabilite de lege în materie de acces la informația de interes public, conform testului nostru aleator de a verifica publicarea din oficiu a costurilor de personal ale Primăriei și Consiliului Local, sau a cheltuielilor de deplasare ale aleșilor locali în anul 2003,
- solicitată în scris, informația constând în media venitului local al consilierilor locali în anul 2003 este oferită de 4 din 12 administrații locale, refuzată de 2 și ignorată de 6,
- solicitată în scris, informația constând în media venitului lunar de la buget al unui funcționar

- public în anul 2003 este oferită de 2 din 11, refuzată de 2 și ignorată de 7 administrații locale,
- solicitată în scris, informația privind media veniturilor lunar al angajaților contractuali (cu carte de muncă) ai primăriei este oferită de 3, refuzată de 3, și ignorată de 6 administrații locale din 12,
  - solicitată în scris, informația privind cuantumul cheltuielilor de deplasare ale aleșilor în anul 2003 este oferită de 8, refuzată de una și ignorată de 3 din 12 administrații locale monitorizate,
  - solicitată în scris, informația privind cuantumul cheltuielilor de reprezentare și protocol ale aleșilor în anul 2003 este oferită de 5, refuzată de 1 și ignorată de 6 dintre administrațiile locale.

2.6. Mediaticizarea activităților Primăriei și Consiliului Local. Preocuparea administrației locale pentru acest aspect reiese din faptul că:

- din 8 localități pentru care am primit răspunsuri, numai în 5 jurnaliștii sunt acreditați. Acolo unde nu se acreditează jurnaliști, departamentele specializate au precizat că acest lucru nu împiedică accesul tuturor jurnaliștilor interesați în autoritățile și instituțiile administrației locale,
- în plus, în nici una din cele 5 localități nu s-a raportat/înregistrat retragerea acreditării vreunui jurnalist,
- din 7 localități pentru care am primit răspunsuri, numai în 4 administrația a raportat (sau înregistrat) primirea de cereri de informații de interes public din partea jurnaliștilor,
- din 6 localități pentru care am primit răspunsuri, în numai 2 jurnaliștii au participat la ședințe publice organizate conform Legii 52/2003,
- din 5 localități pentru care există informații, 4 monitorizează mai mult sau mai puțin sistematic reflectarea în presa locală a activităților proprii.

2.7. Organizarea ședințelor publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la elaborarea de acte normative, deși constituie obligație legală prin adoptarea Legii 52/2003, a rămas, la nivelul anului 2003 o practică izolată: numai 3 din 12 localități au experimentat-o (Arad, Cluj și Timișoara), 6 au răspuns solicitării de informație și au admis că nu a avut loc nici o astfel de ședință, 3 nu au răspuns. Într-o mare parte a localităților în care nu s-au organizat ședințe în baza Legii 52, răspunsul a precizat și faptul că nu au existat astfel de solicitări din partea societății civile.

Conținutul anunțurilor despre ședințe publice de consultare a fost precizat numai de Timișoara și Arad, iar cerințele legale sunt, din nou, parțial îndeplinite:

- întotdeauna se publică în anunț: proiectul de act normativ și termenul limită până la care cetățenii și organizațiile neguvernamentale pot trimite sugestii și comentarii cu valoare de recomandare;
- nu întotdeauna se publică: nota de fundamentare a proiectului de reglementare locală, expunerea de motive, referatul de aprobare privind necesitatea proiectului.

3. Standardele legale privitoare la liberul acces la informația de interes public și la transparența decizională (anexa 3)

Participare publică în administrația publică locală

1. Percepția și experiența persoanelor resursă din comunitățile cuprinse în proiect cu privire la participarea publică

1.1. Semnale de insatisfacție ale comunităților față de modul în care administrația publică locală încurajează participarea publică

Persoanele resursă intervievate în cele 12 comunități au semnalat o serie de precedente negative: practici care împiedică sau îngreunează participarea publică în administrația publică locală. Din totalul precedentelor negative semnalate, aproximativ 7,5% se referă numai la participarea publică.

Tipuri de precedente negative semnalate	Procent
Participarea publică	7,50%
Integritatea personalului din administrația locală	16,90%
Cheltuirea banului public, achiziții publice	43,70%
Capacitatea administrativă	8,10%

Aceste precedente au fost formulate de intervievați cu privire la anul 2003. Exemple de practici care împiedică sau îngreunează participarea publică în administrația publică locală:

- audiențele pentru populație: lipsa de punctualitate a aleșilor și funcționarilor publici
- relațiile cu pensionarii; deciziile legate de cheltuielile de întreținere,
- relația dintre administrație și asociațiile de locatari în ceea ce privește problemele privind consumul de apă și căldură,
- introducerea de proiecte de hotărâri pe ordinea de zi în ziua ședinței consiliului local.

1.2. Ponderea problemelor de participare publică identificate de intervievații din cele 12 localități. Problemele identificate de persoanele resursă din fiecare comunitate au făcut parte dintr-o grilă acoperitoare pentru toate cele 4 categorii de indicatori prezentați în secțiunea anterioară.

36% dintre problemele identificate se regăsesc între indicatorii relevanți pentru acces la informație și transparența decizională (vezi Anexa 1).

Intervievații au semnalat că administrațiile locale pe care le cunosc se confruntă cu probleme în ceea ce privește:	
Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local	6,7%
Colaborarea autorităților administrației locale cu organizații neguvernamentale	5,6%
Anunțuri publice despre proiectele de acte normative și ședințele Consiliului Local	4,9%

Intervievații au semnalat că administrațiile locale pe care le cunosc se confruntă cu probleme în ceea ce privește:	
Relevanța rapoartelor consilierilor locali pentru activitatea depusă	4,1%
Participarea femeilor în activitățile autorităților administrației locale	3,2%
Participarea consilierilor la ședințele ordinare și extraordinare ale Consiliului Local	1,8%
Participarea consilierilor la Comisiile Consiliului Local	1,7%

În topul problemelor semnalate apar două care țin de participare publică:

Probleme identificate de intervievați	Pondere	Loc
Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local	6,7%	2
Colaborarea autorităților administrației locale cu organizații neguvernamentale	5,6%	5

1.3 Propunerile de ameliorare a problemelor administrației locale în ceea ce privește participarea publică,

- implică administrația locală:

- organizarea de referendum,
- intensificarea colaborării cu ONG-uri pe teme clar definite,
- organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor și mediatizarea acestora,
- implicarea organizațiilor și a cetățenilor în grupuri care să ofere feed-back administrației cu privire la activitatea sa.

- exclud administrația locală, îndreptându-se spre modalități de intervenție mai "agresive", de tip:

- colaborare între ziaristii de investigație și activiștii ONG pentru semnalarea neregulilor din administrația locală,
- acțiuni concentrate, de media și cetățeni pentru aplicarea fără discriminare a legilor,
- organizarea cetățenilor în grupuri de presiune,
- consilierii locali trebuie să cunoască direct comunitatea și nevoile ei prin vizite de lucru săptămânale, nu prin audiențe în birouri,
- sondarea opiniei cetățenilor cu privire la calitatea serviciilor și a modului în care aceștia sunt tratați de autoritățile și instituțiile administrației locale.

Dificultățile întâmpinate în realizarea acestor demersuri țin de:

- capacitatea cetățenilor, organizațiilor de a defini cu claritate scopurile și modul de acțiune și de a fi perseverenți,
- credibilitatea membrilor fondatori ai grupurilor de presiune,
- interesul scăzut al aleșilor locali față de problemele cetățenilor în afara perioadelor electorale, lipsa de motivație a funcționarilor publici,
- reticența cetățenilor de a se implica în acest tip de activități care sunt asociate cu "a face politică".

2. Practici de participare publică în administrația publică locală

2.1. Participarea consilierilor la ședințele Consiliului Local. Conform monitorizării, Consiliile Locale s-au întrunit, în ultimele 6 luni, de 9 ori, ceea ce depășește numărul de ședințe minimal, stabilit prin lege, de cel puțin una pe lună. Merită menționat că numai pentru 7 localități din 12 s-au obținut

informații relevante¹. Participarea consilierilor la ședințele Consiliului Local nu a putut fi evaluată decât pentru 7 din 12 localități, participarea medie a consilierilor la ședințele consiliului local fiind de 72% din totalul consilierilor aleși. Numărul proiectelor de hotărâri elaborate de consilierii locali este de 5% din totalul proiectelor discutate în Consiliu, restul actelor normative fiind inițiate de Primar, după date obținute în numai 4 localități din 12, pentru care aceste informații au fost disponibile².

Informații relevante despre publicarea pe site sau la sediu a rapoartelor anuale de activitate ale consilierilor locali există pentru numai 8 din 12 localități. Așadar, din 12 localități, în 5, astfel de rapoarte nu se publică, în 2 se publică complet, iar într-una numai o parte a consilierilor respectă prevederile relevante din Legea administrației publice locale. În localitățile în care consilierii publică acest bilanț al activității anuale în serviciul administrației, Arad, Bacău și Timișoara, numai în două consilierii fac un bilanț individual care precizează numărul proiectelor de hotărâri pe care le-au propus sau la care au lucrat³, și numai într-o localitate rapoartele consilierilor menționează explicit, direct sau indirect, actorii din comunitate cu care s-au consultat sau sprijinit în activitatea proprie.

2.2. Participarea consilierilor la ședințele comisiilor Consiliului Local. Din informațiile obținute pentru numai 4 din 12 localități⁴, comisiile Consiliilor locale au un număr mediu de 6 membri, care se întrunesc de aproximativ 13 ori pe parcursul a 6 luni, rata prezenței fiind de 5 din 6 consilieri pe ședință. Agenda unei ședințe include de regulă, în medie, aproximativ 14 proiecte de hotărâri și 14 avize.

2.3. Caracterul public și participarea cetățenilor și jurnaliștilor la ședințele Consiliului Local. Conform datelor obținute pentru numai 4 localități⁵, toate ședințele Consiliului Local desfășurate pe durata a 6 luni au fost publice. Numai două dintre cele patru localități au putut raporta numărul de participanți cetățeni, care a fost nul, respectiv, de 6 participanți, în medie, pe ședință. Este foarte probabil ca participarea cetățenilor să fie foarte puțin numeroasă, fie neînregistrată în acte oficiale, pentru a putea fi ulterior, raportată. Este puțin probabil, cel puțin pentru localitățile în care cetățenii sau organizațiile au inițiat procese de consultare organizate conform Legii 52/2003, de exemplu Timișoara, să nu fi existat participanți din comunitate la ședințele Consiliului Local a căror agendă includeau respectivele proiecte. Acest fapt întărește ipoteza neînregistrării datelor privind participarea cetățenilor. Lipsa de înregistrare a acestor date însă, fără a dovedi lipsa de participare, arată mai degrabă că administrațiile locale au un interes scăzut față de participarea publică la activitățile pe care le desfășoară în interesul public local.

2.4. Participarea femeilor în administrația publică. Participarea femeilor în viața publică a fost urmarită în primul rând prin ponderea femeilor între aleșii locali: nici o poziție de primar în vreuna dintre localitățile monitorizate nu a fost deținută de o femeie, însă 13% dintre pozițiile de consilieri locali (pentru localitățile în care s-au oferit aceste informații) sunt deținute de femei.

În ceea ce privește ponderea femeilor în întregul aparat administrativ, în calitate de funcționari publici sau angajați contractuali, nu a putut fi făcută o evaluare globală concludentă datorită dificultăților de a obține date relevante despre structura aparatului administrativ, aspect ce va fi dezvoltat în secțiunea următoare. Practic, numai pentru trei localități, Arad, Timișoara și Turda, a putut fi făcută o evaluare a acestui aspect, după cum urmează:

- În Arad, personalul care deservește administrația locală, atât în calitate de funcționari publici, cât și de angajați contractuali, numără 396 persoane, dintre care 148 sunt femei (38%), iar 15 dintre acestea (4%) dețin funcții de conducere.
- În Turda, personalul care deservește administrația locală, atât în calitate de funcționari publici, cât

¹ Brașov, Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Constanța și Mangalia sunt localitățile pentru care nu s-au obținut informații relevante.

² Arad, Bacău, Turda, Onești.

³ În Timișoara, Consiliul Local publică un raport de activitate comun, care nu particularizează activitatea fiecărui consilier.

⁴ Vezi nota 2.

⁵ Idem.

și de angajați contractuali, numără 102 persoane, dintre care 76 sunt femei (75%), iar 10 (10%) dintre acestea dețin funcții de conducere.

- În Timișoara, 56% din totalul personalului din administrația locală (incluzând atât funcționarii publici cât și angajații contractuali) sunt femei, 4,2% din întregul personal reprezintă femei care dețin funcții de conducere.

2.5. Colaborarea administrației locale cu organizațiile neguvernamentale.

Nici în ceea ce privește colaborarea dintre administrația locală și organizațiile neguvernamentale, datele nu au fost ușor de obținut pentru toate localitățile monitorizate în proiect:

- a) din 12 administrații locale solicitate să precizeze numărul organizațiilor neguvernamentale care au primit finanțări de la bugetul local în anul 2003, 4 nu au răspuns, 3 au precizat că nu a fost cazul, 5 au precizat numărul organizațiilor finanțate de la bugetul local,
- b) din 12 administrații locale solicitate să precizeze dacă finanțările către organizații neguvernamentale se acordă pe baza unor criterii, 6 nu au răspuns, 2 au răspuns negativ, 4 au răspuns afirmativ,
- c) din 12 administrații locale solicitate să precizeze câte organizații neguvernamentale au fost sprijinite logistic în cursul anului 2003, prin spații gratuite pentru evenimente, prin sedii etc, 5 nu au răspuns, 3 au răspuns negativ, 4 au răspuns afirmativ,
- d) din 12 administrații locale solicitate să precizeze câte organizații neguvernamentale au fost consultate pentru elaborarea de proiecte de hotărâri, 6 nu au răspuns, 4 au răspuns negativ, 2 au răspuns afirmativ,
- e) din 12 administrații locale solicitate să precizeze cu câte organizații neguvernamentale au încheiat acorduri de colaborare sau parteneriat în anul 2003, 7 nu au răspuns, 2 au răspuns negativ, 3 au răspuns afirmativ.

3. Standardele legale privitoare la participarea publică (anexa 4)

Integritatea personalului în administrația publică locală

1. Percepția și experiența persoanelor resursă din comunitățile cuprinse în proiect cu privire la integritatea aleșilor și funcționarilor publici locali

1.1. Semnale de insatisfacție ale comunităților față de integritatea aleșilor și funcționarilor publici locali

Persoanele resursă intervievate în cele 12 comunități au semnalat o serie de precedente negative: practici care generează suspiciuni cu privire la integritatea aleșilor sau a funcționarilor publici din administrația publică locală. Din totalul precedentelor negative semnalate, aproximativ 17% se referă numai la integritatea personalului care deservește administrația publică locală.

Tipuri de precedente negative semnalate	Procent
Integritatea personalului din administrația locală	16,90%
Cheltuirea banului public, achiziții publice	43,70%
Capacitatea administrativă	8,10%

Aspectele sesizate de persoanele resursă intervievate cu privire la integritatea aleșilor sau a funcționarilor publici sunt de următoarele tipuri:

Față de aleșii locali:

- iau decizii de alocare a spațiilor comerciale netransparent, favorizând anumite persoane,
- comit și mușamalizează ilegalități,
- iau decizii privind oportunitatea întreprinderii unor lucrări publice luând în calcul exclusiv rațiuni politice: înființează parcuri pe criterii politice ("la comandă") sau alocă terenurile din proprietatea autorităților locale pentru investiții în funcție de interesele colegilor de partid,
- (în special primarii) atribuie ajutoare sociale și subvenții în scop propagandistic și de partid,
- (în special primarii) folosesc funcționarii pentru a regla dispute persoanele: funcționarii amendează pe cei care intră în conflict cu primarul,
- chiar comisiile cu atribuții de evaluare din subordinea primăriei încalcă legea, iar mecanismele de control, verificare și sancționare nu funcționează. Domeniile cel mai frecvent menționate sunt: administrarea patrimoniului public și privat, retrocedarea terenurilor agricole și forestiere.

Față de funcționarii publici:

- politici de resurse umane în administrație sunt inadecvate: nu sunt promovați funcționarii de carieră,
- acționează în serviciul primarilor și nu al cetățenilor: de pildă, aplică amenzi celor care sunt în conflict cu primarii,
- practică diverse abuzuri sau "intervenții": acceptă să se taie brazii din cimitire pentru a face loc de veci pentru „persoane importante”.

1.2. Ponderea problemelor de integritate a aleșilor și funcționarilor publici locali identificate de intervievații din cele 12 localități.

Probleme identificate de persoanele resursă din fiecare comunitate au făcut parte dintr-o grilă acoperitoare pentru toate cele 4 categorii de indicatori prezentanți în Secțiunea 1.

26% dintre problemele identificate se regăsec între indicatorii relevanți pentru integritatea personalului din administrația publică (vezi Anexa 1).

Intervievații au semnalat că administrațiile locale pe care le cunosc se confruntă cu probleme în ceea ce privește:	
Migrația politică la nivelul aleșilor locali	5,7%
Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici locali	5,7%
Respectarea de către și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici	5,4%
Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de interese	4,7%
Stabilitatea și promovarea funcționarilor publici	4,5%
Total probleme integritate	26%

În topul problemelor semnalate apar trei care țin de integritate publică:

Probleme identificate de intervievați	Pondere	Loc
Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici locali	5,7%	4
Migrația politică la nivelul aleșilor locali	5,7%	5
Respectarea de către și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici	5,4%	8

1.3. Propunerile de ameliorare a problemelor de integritate ale aleșilor și funcționarilor publici se formulează prin raportare la câteva tipuri de semnale de alarmă:

- unii aleși sau funcționari publici se îmbogățesc nejustificat de mult în serviciul public,
- funcționarii publici nu se simt în slujba cetățenilor, ci a superiorilor ierarhici; sunt lipsiți de inițiativă,
- politica are un rol mult prea important în administrația orașelor sau a municipiilor, atât direct, de la nivel local cât și, indirect, de la nivele superioare (județean sau național),
- aleșii locali nu se simt responsabili față de cetățeni.

Propuneri:

- Trebuie îmbunătățite procedurile de recrutare, selectare, promovare a personalului din administrație.
- Consilierii locali nu ar trebui remunerați.
- Personalul administrației ar trebui schimbat în proporție de 70%, atât la nivel de funcționari cât și de aleși.

Dificultăți:

- Cetățenii nu pot acționa decât până la un punct: ei sunt limitați de încălcarea legii chiar de către administrație și de faptul că cei implicați în fapte de corupție nu sunt trași la răspundere și sancționați.
- Ingerința politicului în administrație descurajează promovarea pe bază de merit și clientelizează administrația.
- Se pot găsi cu dificultate persoane care au suficientă credibilitate pentru a chestiona integritatea aleșilor și funcționarilor locali și care sunt disponibile și dornice să se implice într-o astfel de activitate
- Legile nu se aplică, ceea ce face ca migrația politică, de pildă, să nu poată fi împiedicată nici măcar prin legislație.

2. Practici curente relevante pentru integritatea aleșilor și funcționarilor publici locali

Conținutul următoarelor statistici este extras din informațiile culese din teren, deci de informațiile furnizate la cerere de către administrațiile locale. Pentru această grupă de indicatori, informațiile primite au fost mai dificil de obținut, în comparație cu informațiile relevante pentru participarea publică sau accesul la informațiile de interes public. Această situație particulară se poate datora faptului că, solicitările de informații publice, formulate înaintea campaniei electorale pentru alegerile locale din iunie 2004, au fost primite cu suspiciune și interpretate ca motivate de un posibil atac electoral din partea contracandidaților decidenților în funcție la data primirii. Pe de altă parte, o parte a solicitărilor presupuneau o prelucrare a datelor în cadrul departamentului pentru acces la informații sau chiar a altor departamente specializate (fiind deseori încadrate de administrație drept cereri care solicitau raspunsuri "complexe"). Prezentăm mai jos situația informațiilor oferite în aceste condiții din partea administrațiilor locale și salutăm respectarea Legii 544/2001 pentru localitățile "fruntașe":

Ponderea informațiilor primite din totalul informațiilor solicitate cu privire la integritatea aleșilor și funcționarilor publici în localitățile implicate în proiect											
Bacău	Onești	Arad	Cluj	Turda	Brașov	Sibiu	Timișoara	Dragășani	Mangalia	Râmnicu Vâlcea	Constanța
96%	92%	89%	86%	75%	57%	61%	54%	54%	32%	32%	25%

2.1. Stabilitatea și promovarea funcționarilor publici

Informațiile relevante pentru această problemă au fost cele mai puține, probabil din cauza faptului că răspunsurile solicitau efort de prelucrare, făcând parte din solicitările "complexe". Din Drăgășani, Râmnicu Vâlcea, Sibiu, Constanța și Mangalia nu am primit nici o informație relevantă. Informațiile relevante pentru stabilitatea și promovarea funcționarilor publici din Brașov, Cluj și Timișoara sunt prea puține și prea disparate pentru a permite o interpretare⁶.

Singurele localități pentru care există date suficiente, însă nu complete, sunt: Arad, Bacău, Onești și Turda. Datele extrase indică politici de personal diverse în cadrul administrațiilor locale, după cum urmează:

⁶ De pildă, în Timișoara nu au fost disponibile date cu privire la numărul funcționarilor publici și al angajaților contractuali din aparatul administrației locale, deși totalul acestora, de 453 persoane, ne-a fost adus la cunoștință. Un alt caz particular este Cluj-Napoca, unde aparatul administrației locale este format exclusiv din angajați contractuali, și nu include funcționari publici, conform datelor obținute.

- a) numărul funcționarilor publici în cele 4 administrații locale a crescut sau scăzut în măsuri inegale din 2000 până în 2004 afectând 2,44%, 12,5%, 29,58%, respectiv 16,67% din totalul funcționarilor publici angajați în anul 2000,
- b) stabilitatea funcționarilor publici nu a putut fi evaluată pentru că informațiile necesare nu au fost furnizate pentru nici o localitate,
- c) promovarea funcționarilor publici a afectat un procent variabil din totalul funcționarilor publici angajați în 2004: 17%, 47%, 24%, respectiv 23% în cele 4 administrații locale. Din funcționarii promovați în această perioadă, s-a putut calcula numai pentru 2 localități ponderea funcționarilor promovați prin concurs: 100%, respectiv 85%,
- d) numărul angajaților contractuali din administrația publică a scăzut sau crescut la fel de inegal, însă întotdeauna o creștere a numărului funcționarilor publici a antrenat o scădere a numărului angajaților contractuali și vice versa.
- e) aparatul administrativ, în ansamblu, a crescut (Bacău, cu 104 persoane, sau Onești, cu 25 persoane) sau a scăzut (Arad, cu 50 persoane) sau a rămas aproximativ același (vezi Turda, cu o creștere nesemnificativă, de 1 persoană).

Promovarea funcționarilor publici			
Numărul funcționarilor publici în anul 2000			
Arad	Bacău	Onești	Turda
284	205	64	108
Numărul funcționarilor publici în anul 2004			
Arad	Bacău	Onești	Turda
200	210	72	90
Creșterea/scăderea numărului funcționarilor publici			
Arad	Bacău	Onești	Turda
-84	5	8	18
Numărul funcționarilor publici promovați între 2000-2004			
Arad	Bacău	Onești	Turda
*34 ⁷	98	20	21
Ponderea funcționarilor publici promovați din total funcționari publici în perioada 2000-2004			
Arad	Bacău	Onești	Turda
*17%⁸	47%	24%	23%
Numărul funcționari publici promovați prin concurs			
Arad	Bacău	Onești	Turda
34	98	17	NR
Rata promovării pe bază de concurs (din total promovați 2000-2004)			
Arad	Bacău	Onești	Turda
NR	100%	85%	NR
Stabilitatea funcționarilor publici			
Numărul funcționarilor publici care dețin aceleași funcții în 2000 și 2004			
Arad	Bacău	Onești	Turda
NR	NR	NR	NR

⁷ Cel puțin 34, numărul funcționarilor publici promovați prin concurs.

⁸ Cel puțin 17%.

Aparatul administrativ			
Aparatul administrativ în 2000: funcționari publici + angajați contractuali			
Arad	Bacău	Onești	Turda
284 + 40	205 + 79	64 + NR	108 + NR
Aparatul administrativ în 2004: funcționari publici + angajați contractuali			
Arad	Bacău	Onești	Turda
200 + 196	210 + 39	72 + NR	90 + 19
Creșterea / scăderea aparatului administrativ între 2000-2004			
Arad	Bacău	Onești	Turda
- 50	103	25	1
Raportul funcționari publici/angajați contractuali în 2000			
Arad	Bacău	Onești	Turda
7,1	2,59	-	-
Raportul funcționari publici/angajați contractuali în 2004			
Arad	Bacau	Onesti	Turda
1,02	5,38	-	4,47

2.2. Migrația politică a aleșilor locali

Aleșii locali migrează politic în cele 12 localități monitorizate?		
Da, există cazuri	Nu, nu există cazuri	Nu răspund
7	0	5

Câți aleși politici din administrația locală (12 localități) migrează politic?	
Total aleși în 7 localități	202
Total aleși "migratori" din 7 localități	29
Procentul "migratorilor" din total aleși	14,36%

În ce măsură afectează migrația politică aleșii fiecărei localități monitorizate?	
Localitatea	Procentul
Arad	46,42%
Timișoara	18,18%
Sibiu	11,11%
Bacău	9,68%
Turda	8%
Onești	4%
Brașov	3,03%

Nota: În Turda, fiecare dintre cei doi consilieri au migrat politic de câte 2 ori în decursul anilor 2000-2004.

2.3. Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici locali

Publicarea și acuratețea declarațiilor de avere

Evaluarea s-a făcut pe baza unei verificări formale, care a urmărit câteva aspecte:

- obligativitatea publicării,
- asumarea răspunderii (civile și) penale pentru fals în acte publice prin semnarea declarațiilor,
- completitudinea declarațiilor prin completarea tuturor rubricilor.

Evaluarea acestora nu a inclus verificări ale conținutului declarațiilor de avere sau verificări care să urmărească comparații cu semnale apărute în presă cu privire la nereguli în completarea declarațiilor de avere depuse.

În ceea ce privește publicarea declarațiilor de avere s-a constatat:

- a) îndeplinirea acestei obligații în toate localitățile, însă numai parțial în câteva dintre acestea,
- b) angajarea răspunderii persoanelor în majoritatea localităților,
- b) completarea tuturor rubricilor în toate localitățile⁹

după cum rezultă din tabelul de mai jos. (Cifrele reprezintă numărul de localități în care s-a constatat o anumită practică.)

În cele 12 administrații locale, declarațiile de avere ale aleșilor locali și funcționarilor publici se publică pe site?			
Da, pentru funcționari publici și aleși locali	Da, incomplet (nu pentru toți funcționarii publici și aleșii locali)	Nu, nu s-au publicat	Nu răspund ¹⁰
8	2 ¹¹	0	2

⁹ Întrucât numărul declarațiilor de avere pentru anumite localități a depășit ordinul zecilor, verificarea s-a efectuat prin sondaj.

¹⁰ Este vorba despre informații care se regăsesc pe site, deci din oficiu, ceea ce înseamnă că informațiile lipsă nu țin de responsabilitatea administrației locale, și că rezultă din vicii de culegere/prelucrare a informației. Localitățile la care facem referire sunt Constanța și Mangalia. Această situație este singulară pentru acest raport.

¹¹ Localitățile respective sunt Cluj, Râmnicu Vâlcea, Timișoara, Turda, unde nu se regăsesc toate declarațiile de avere ale aleșilor locali.

**În cele 12 administrații locale,
declarațiile de avere ale aleșilor locali și funcționarilor publici
se publică pe site?**

Da, toți funcționarii publici și aleșii locali	Da, incomplet (nu toți funcționarii publici și aleșii locali)	Nu, nu s-au semnat	Nu răspund ¹²
9	0	1	2

**În cele 12 administrații locale toate rubricile declarațiilor de avere
sunt completate?**

Da, pentru funcționari publici și aleși locali	Da, incomplet (nu pentru toți funcționarii publici și aleșii locali)	Nu, nu s-au publicat	Nu răspund ¹³
10	0	0	2

În ceea ce privește acuratețea declarațiilor de avere depuse, un indiciu important urmărit a fost, dincolo de completitudine, practica actualizării declarațiilor de avere, la data modificării acestora într-un interval de 9 luni de la depunerea inițială. Conform datelor obținute, numai într-una 6 localități se actualizează declarațiile de avere.

În cele 12 administrații locale

declarațiile de avere

au fost actualizate în perioada iunie 2003 - martie 2004?

Da, s-au actualizat	Nu, nu s-au actualizat	Nu răspund
1	5	6

Verificarea declarațiilor de avere

În ceea ce privește acest aspect, două indicii sunt importante: numărul sesizărilor despre declarații de avere false sau incomplete despre care autoritățile locale au cunoștință și numărul verificărilor

¹² Vezi nota 8.

¹³ Idem.

acestora.

În cele 12 administrații locale autoritățile locale au cunoștință despre sesizări cu privire la declarațiile de avere?		
Da, au primit	Nu, nu au primit	Nu răspund
0	7	5

În cele 12 administrații locale autoritățile locale au cunoștință despre verificări ale declarațiilor de avere?		
Da	Nu	Nu răspund
0	5	7

2.4. Depunerea și verificarea declarațiilor de interese

Pentru a evalua în ce măsură reglementările privitoare la conflictul de interese se aplică, am solicitat informații cu privire la mecanismele de sesizare a acestor situații și la posibili inițiatori ai acestor sesizări: funcționarii publici, aleșii locali și cetățenii. Pondere localităților pentru care nu am primit informații este de 75%. Pentru numai cele 25% localități pentru care s-au primit informații, se poate concluziona că:

a) în legătură cu activitatea aleșilor locali există mai multe situații semnalate drept conflict de interese decât există (3/1) în legătură cu activitatea funcționarilor publici. Această constatare poate însemna în același timp fie că aleșii locali sunt mult mai vizibili, fie că sunt mai puțin solidari sau mai conflictuali decât funcționarii publici, fie că sunt mai tentați să acționeze în conflict de interese.

b) este îngrijorător faptul ca cetățenii nu au semnalat niciodată o situație de conflict de interese, ceea ce se poate explica:

- fie prin lipsa de informare despre activitatea administrației locale,
- fie prin lipsa de înțelegere a conceptului de conflict de interese,
- fie prin lipsa de interes a cetățenilor față de acest tip de probleme,
- fie prin reticența/temerea acestora de a suferi posibile repercursiuni ca urmare a unui demers de semnalare a unei situații de conflict de interese în care se află un ales local sau un funcționar public.

În cele 12 administrații locale		
funcționarii publici au semnalat conflicte de interese		
cu privire la activitatea proprie sau la activitatea colegilor?		
Da, au existat cazuri	Nu, nu au existat cazuri	Nu răspund
1 ¹⁴	3	8
În cele 12 administrații locale		
aleșii locali au semnalat conflicte de interese		
cu privire la activitatea proprie sau la activitatea colegilor?		
Da, au existat cazuri	Nu, nu au existat cazuri	Nu răspund
3 ¹⁵	1	8
În cele 12 administrații locale		
cetățenii au semnalat conflicte de interese		
cu privire la activitatea funcționarilor publici sau a aleșilor locali?		
Da, au existat cazuri	Nu, nu au existat cazuri	Nu răspund
0	5	7

Am considerat oportun să verificăm dacă, dincolo de respectarea prevederilor Legii 161/2003 cu privire la declarațiile de interese, care trebuie depuse de către aleșii și funcționarii publici, există administrații locale care se supun unor standarde mai înalte decât cele minimale, prevăzute de lege, în sensul publicării declarațiilor de interese. Concluzia a fost că nu există nici un asemenea caz în cazul localităților monitorizate.

În cele 12 administrații locale		
se publică declarațiile de interese		
ale funcționarilor publici și aleșilor locali?		
Da, au existat cazuri	Nu, nu au existat cazuri	Nu răspund
0	10	2 ¹⁶

2.5. Respectarea și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici

Funcționari publici demiși ca urmare a constatării incompatibilității		
Da, au existat cazuri	Nu, nu au existat cazuri	Nu răspund
0	6	6

¹⁴ Mențiune singulară: orașul Onești.

¹⁵ Mențiunea este validă pentru localitățile: Bacău, Cluj, Mangalia.

¹⁶ Mențiunea vizează localitățile Constanta și Mangalia.

Funcționari publici demși ca urmare a constatării incompatibilității		
Alesi locali demisi ca urmare a constatarii incompatibilitatii		
Da, au existat cazuri	Nu, nu au existat cazuri	Nu răspund
4	5	3

Notă:

În 2 dintre cele 6 localități în care nici un funcționar public nu a fost demis pentru incompatibilitate, s-au semnalat totuși cazuri de demisii ale funcționarilor publici aflați în situații de incompatibilitate (care au pierdut, în consecință, statutul de funcționar public) sau renunțări la funcțiile incompatibile (pentru a păstra statutul de funcționar public).

În 3 dintre cele 5 localități în care nici un ales local nu a fost demis pentru incompatibilitate, s-au semnalat totuși cazuri de demisii ale aleșilor locali aflați în situații de incompatibilitate (care au pierdut, în consecință, statutul de demnitar) sau renunțări la funcțiile incompatibile (pentru a păstra statutul de demnitar).

2.6. Declararea cadourilor

S-a verificat conformitatea cu prevederile legii 161/2003 referitoare la declararea cadourilor de către funcționari publici și aleși locali.

Declararea darurilor: cum se procedează și cu ce rezultate concrete?	
A. Există o procedură de declarare a darurilor de către aleșii și funcționarii publici locali?	
Nu	Nu răspund
7 (localități din 12)	4 (localități din 12)
B. Care este valoarea cumulată a darurilor declarate în perioada iunie 2003-martie 2004?	
Nulă (0 lei)	Nu răspund
6 (localități din 12)	6 (localități din 12)

3. Standardele legale privitoare la integritatea aleșilor și funcționarilor publici (anexa 5)

Folosirea banilor publici: achizițiile publice

1. Percepția și experiența persoanelor- resursă din comunitățile cuprinse în proiect cu privire la folosirea banilor publici în administrațiile locale

1.1. Semnale de insatisfacție ale comunităților față folosirea banilor publici în administrația locală

Persoanele- resursă intervievate în cele 12 comunități au semnalat o serie de precedente negative: practici care generează suspiciuni cu privire la modul de folosire a banilor publici în administrațiile locale. Din totalul precedentelor negative semnalate, aproximativ 44% se referă numai la folosirea banilor publici, iar 10% la acces la informație în legătură cu alocarea sau cheltuirea banilor publici.

Tipuri de precedente negative semnalate	Procent
Acces la informație și transparență decizională	13,70%
Acces la informație și transparență decizională în relație cu resursele/banii publici	10,00%
Participarea publică	7,50%
Integritatea personalului din administrația locală	16,90%
Cheltuirea banului public, achiziții publice	43,70%
Capacitatea administrativă	8,10%

Aspectele sesizate de persoanele- resursă intervievate cu privire la modul de folosire a banilor publici vizează:

Oportunitatea alocărilor bugetare. Exemple:

- se orientează investițiile spre anumite zone ale orașului fără dezbateri prealabile sau stabilirea/ explicarea unor criterii;
- se alocă bani de la Consiliul Local pentru susținerea unei echipe de fotbal;
- se alocă fonduri pentru diverse instituții pe bază de mită sau relații.

Oportunitatea cheltuielilor bugetare. Exemple:

- devizele se supraevaluează pentru lucrări de amenajare/reparații realizate pentru diverse instituții publice (cultură sau învățământ)

Gestiunea patrimoniului local. Exemple:

- se încredințează terenuri fără licitație;
- hotărârile Consiliului Local despre administrarea patrimoniului intră în contradicție cu legea;
- se înstrăinează imobile sau terenuri ale administrației locale prin succesiuni de hotărâri locale prin care acestea trec din domeniul public în domeniul privat, iar apoi sunt vândute la prețuri ne semnificative;
- repartițiile de terenuri sau locuințe se fac la discreția șefilor de servicii și în interesul consilierilor locali.

Servicii publice subcontractate: neurmărirea agenților economici contractați pentru furnizarea de servicii publice. Exemple:

- autoritățile locale dovedesc neglijență și lipsă de control față de societățile și regiile din subordine;

- consiliul local a concesionat servicii publice în dauna interesului public.

Servicii publice în responsabilitatea directă a administrației locale: servicii de care nu beneficiază cei îndepărtați sau care sunt vulnerabile la corupție. Exemple:

- lista locuințelor sociale sau pentru tineri nu este făcută publică, atunci când există criterii de eligibilitate, acestea nu se respectă;
- se atribuie ajutoare sociale și subvenții în scop propagandistic și de partid;
- eliberarea de autorizații;
- aprobarea de închirieri;
- administrația piețelor.

Licitații publice "aranjate". Exemple:

- lipsa de transparență în achizițiile publice.
- ponderea problemelor de folosire a banilor publici identificate de intervievații din cele 12 localități.

Probleme identificate de persoanele- resursă din fiecare comunitate au făcut parte dintr-o grilă acoperitoare pentru toate cele 4 categorii de indicatori prezentați în Secțiunea 1.

11,6% dintre problemele identificate se regăsesc între indicatorii relevanți pentru folosirea banilor publici în administrația publică.

În topul problemelor semnalate apar trei care țin de folosirea banilor publici:

Probleme identificate de intervievați	Pondere	Loc
Informația cu privire la contractele încheiate de autorități	6,3%	3
Procedurile de licitație defectuoase	5,3%	10

Propunerile de ameliorare a problemelor de folosire a banilor publici se formulează prin raportare la cateva tipuri de semnale de alarmă:

- este suspectă îmbogățirea rapidă a unor funcționari și aleși publici locali,
- resursele comunității se folosesc discreționar,
- multe decizii importante pentru comunitate sunt luate exclusiv în funcție de criterii sau oportunități politice și nu în funcție de interesele cetățenilor.

1.2. Propuneri:

- organizarea de referendum la deciziile majore,
- educarea și informarea cetățenilor cu privire la modul de funcționare a administrației locale,
- monitorizarea licitațiilor publice,
- semnalarea neregulilor din administrație printr-un efort comun al organizațiilor neguvernamentale și al presei,
- sondarea opiniei cetățenilor cu privire la cererile și nemulțumirile față de administrația locală.

1.3. Dificultăți:

- este nevoie de expertiză la nivelul societății civile și de dezvoltarea capacității cetățenilor de a identifica și semnala nereguli,
- demersurile trebuie organizate pe teme punctuale,
- cetățenii au o putere de acțiune limitată, în condițiile în care personalul din administrație implicat în ilegalități nu este sancționat.

2. Practici curente relevante pentru folosirea banilor publici în administrația publică locală

Conținutul următoarei prezentări este extras din informațiile culese din teren, deci de informațiile furnizate la cerere de către administrațiile locale. Pentru aceasta grupă de indicatori, informațiile primite au fost cel mai dificil de obținut, în comparație cu informațiile relevante pentru participarea publică sau accesul la informațiile de interes public.

Această situație particulară se poate datora faptului că, solicitările de informații publice, formulate înaintea campaniei electorale pentru alegerile locale din iunie 2004, au fost primite cu suspiciune și interpretate ca motivate de un posibil atac electoral din partea contracandidaților.

În plus, este posibil ca o parte a documentelor solicitate să nu fie disponibilă, ne referim în particular la Programele anuale privind achizițiile publice și la Rapoartele trimestriale (sau anuale) privind achizițiile publice.

Pe de altă parte, acolo unde s-au primit documentele solicitate, formatul în care acestea ne-au parvenit nu a inclus toate informațiile pe care ne-am dorit să le extragem:

- fonduri *alocate* pentru contracte privitoare la bunuri, servicii, lucrări ale Primăriei în anul 2003,
- fonduri *cheltuite* pentru contracte privitoare la bunuri, servicii, lucrări ale Primăriei în anul 2003,
- fonduri *alocate* pentru contracte privitoare la bunuri, servicii, lucrări prin proceduri de achiziții publice în anul 2003,
- fonduri *cheltuite* pentru contracte privitoare la bunuri, servicii, lucrări prin proceduri de achiziții publice în anul 2003,
- *defalcare fonduri alocate* în 2003 pe tipuri de proceduri de achiziții publice,
- *defalcare fonduri cheltuite* în 2003 pe tipuri de proceduri de achiziții publice.

Documentele sursă solicitate au fost: Bugetele anuale adoptate pentru 2003, Rapoartele de execuție bugetară pentru anul 2003, Programele anuale de achiziții publice și, respectiv, Rapoartele trimestriale privind achizițiile publice atribuite în cursul anului 2003.

Ponderea informațiilor extrase din documentele solicitate cu privire la folosirea banilor publici în localitățile monitorizate											
Brașov	Con- stanța	Man- galia	Drăgășani	Râmnicu Vâlcea	Onești	Turda	Cluj	Sibiu	Timișoara	Arad	Bacău
0%	0%	0%	0%	0%	6%	11%	39%	44%	44%	100%	100%

Din cauza dificultății de a obține toate informațiile relevante, nu am putut realiza comparații relevante între proiecția și execuția bugetară. După cum am arătat mai sus, am întâmpinat astfel de dificultăți și în cazul localităților care au transmis documentele solicitate, într-un format care s-a dovedit inutilizabil nouă. De exemplu, atunci când rapoartele de execuție bugetară prezentau sintetic, fără a detalia, tipurile de cheltuieli aferente contractelor de achiziții publice pentru fiecare categorie (vezi fiecare serviciu public), cheltuielile aferente furnizării de bunuri, servicii sau lucrări nu au putut fi identificate¹⁷.

Ponderea tipurilor de proceduri de achiziții publice folosite în cursul anului 2003 a putut fi evaluată pentru numai 5 din 12 localități. Relevanța acestei ponderi rezultă din gradul de transparență specific fiecărei tip de procedură de achiziții publice, în funcție de care am clasificat procedurile după cum urmează:

¹⁷ Un astfel de caz este municipiul Sibiu.

I. Proceduri de maximă transparență: licitația deschisă și licitația restrânsă. Elementele definitorii ale acestor proceduri sunt:

- publicitatea procedurii: obligativitatea publicării anunțului de participare în Monitorul Oficial,
- faptul că oricine poate participa și că există cerințe minimale de concurență (de 2 ofertanți, respectiv 5 candidați),
- stabilirea unor termene de timp largi pentru potențiali participanți,
- procedura detaliată în acte normative,
- publicitatea rezultatului și proceduri de contestare în termene de timp largi.

II. Proceduri de transparență relativă medie: negocierea competitivă și concursul de soluții

- în decursul procedurilor, în particular în timpul negocierii sau al evaluării soluțiilor, autoritatea contractantă (instituție sau autoritate din administrația publică locală) poate folosi puterea arbitrar.

III. Proceduri de transparență minimă: cererea de oferte, negocierea cu o singură sursă și cumpărarea directă

- publicitatea procedurii este redusă: în cazul cererii de ofertă, participă numai cei invitați, în cazul negocierii cu o singură sursă și a cumpărării directe nu este nevoie de mai mult de un potențial contractant,
- cerința de concurență există numai la cererea de oferte, însă preselecția o face autoritatea (poate fi arbitrară)
- termene de timp sunt reduse sau nedefinite,
- procedura este reglementată sumar,
- publicitatea rezultatului este redusă.

Evident, folosirea tuturor acestor proceduri este legală. Evaluarea întreprinsă nu abordează corectitudinea cu achizițiilor publice atribuite în cursul anului 2003, ci evidențiază numai frecvența folosirii tipurilor de proceduri prezentate mai sus potrivit datelor primite de la autoritățile publice.

Localități					TOTAL
ARAD	BACĂU	CLUJ	TIMIȘOARA	SIBIU	Medie
44%	33%	29%	3 %	88%	45%
0%	0%	0%	0%	0,50%	4%
56%	67%	71%	97%	11,50%	49%

Proceduri utilizate	Sume cheltuite prin proceduri de achiziții publice în localitățile monitorizate în anul 2003				
	ARAD ¹⁸	BACĂU ¹⁹	CLUJ ²⁰	SIBIU ²¹	TIMIȘOARA ²²
I. Licitație restrânsă	0 LEI	0 LEI	0 LEI	0 LEI	0 LEI
I. Licitație deschisă	6.463.246.000 LEI	42.732.423.750 LEI	26.504.180.000 LEI	625.682.129.000 LEI	17.007.187.000 LEI
II. Negociere competitivă	0 LEI	0 LEI	0 LEI	4.860.000.000 LEI	0 LEI
II. Concurs de soluții	0 LEI	0 LEI	0 LEI	0 LEI	0 LEI
III. Cerere de ofertă	5.233.097.000 LEI	87.975.813.187 LEI	65.690.548.000 LEI	82.556.162.050 LEI	596.779.321.000 LEI
III. Negociere cu o singură sursă	2.986.404.000 LEI	0 LEI	91.059.000 LEI	0 LEI	2.758.239.000 LEI
III. Cumpărare directă	99.068.000 LEI	0 LEI	0 LEI	0 LEI	13.615.000 LEI
TOTAL:	14.781.815.000 LEI	21.175.861.001 LEI	92.285.787.000 LEI	713.098.291.050 LEI	616.558.362.000 LEI

3. Standardele legale privitoare la achizițiile publice (anexa 6)

¹⁸ Date extrase din documente primare, primite din partea administrației. În centralizarea datelor, cererile de ofertă și "solicitățile de oferte" au fost considerate același lucru, similar pentru 'testarea de piață' și cumpărarea directă. Simpla "licitație" în documente în care nu existau decât licitații deschise, a fost asimilată acestei proceduri.

¹⁹ Date prelucrate de către administrație.

²⁰ Vezi nota 4.

²¹ Idem.

²² Idem.

Raport cu privire la integritatea și transparența Administrației publice locale din municipiul Arad

I. Metodologie și premise:

APD și TI-Ro a realizat o documentare și analiză sistematică cu privire la patru grupe de indicatori cheie pentru integritate și transparență la nivelul administrației locale:

- **participare cetățenească,**
- **acces la informație și transparența decizională,**
- **integritatea personalului din administrația publică,**
- **folosirea banilor publici prin procedurile de achiziții publice.**

Documentarea s-a făcut prin cereri de informații de interes public solicitate de coordonatorii locali ai Asociației Pro Democrația. Prin răspunsurile primite am obținut date relevante pentru grupele de indicatori precizate. Cererile de informații publice au fost transmise în perioada aprilie-mai 2004.

II. Rezultatele interviurilor cu persoane resursă.

Au fost intervievate în perioada 26 aprilie-21 mai 2004, 13 persoane resursă, cu profesii diverse, printre care 4 persoane care lucrează în administrație ca funcționari publici și aleși locali. Vârstele acestora variază între 26 și 28 de ani. Persoanele resursă au fost selectate de coordonatorul local al Asociației Pro Democrația din societatea civilă, aparatul administrativ, mass media și mediul de afaceri.

Percepție:

Percepția asupra integrității administrației locale în ansamblu este moderat pozitivă (din 13 intervievați, numai 4 consideră administrația locală integră, în timp ce 9 o consideră destul de integră iar 4 coruptă). Funcționarii publici sunt percepuți ca fiind mai integri (cu 2 calificări de "corupți") decât consilierii locali (6 calificări de "corupți").

În ceea ce privește raportarea la interesele cetățenilor, funcționarii publici sunt apreciați mai favorabil decât consilierii locali (cu 2 calificări negative pentru funcționari și 9 pentru aleși).

Opiniile intervievaților se bazează în principal pe experiențele directe (11), după care pe experiențele apropiaților (6) și mass-media locală (6) și mass media centrală (5).

Competența și experiența cu administrația locală

În ceea ce privește competența intervievaților, aproape jumătate au numit corect numărul aleșilor locali (6 din 13). Numărul funcționarilor din administrația locală a fost aproximat corect de 4 din 13 intervievați.

Numai 9 intervievați au intrat în contact cu minim 2 maxim 20 funcționari publici în ultimele 6 luni.

Administrația locală este percepută drept relativ eficientă și relativ integră de majoritatea intervievaților.

Precedente negative în administrație:

Cei mai multi intervievați au semnalat mai multe tipuri de acte ale administrației ca nemulțumitoare din perspectiva integrității și transparenței:

- "afacerea Parktronic"
- "afacerea Casarom" de construcție de locuințe de lux
- transparența proiectelor ANL,
- plăcuțele care semnalează lucrările publice recente, care elogiază conducerea administrației locale,
- sistematizare, funcționarea serviciului de urbanism,
- licitațiile organizate pentru servicii și terenuri,
- lipsa de transparență în achizițiile publice,
- ignorarea unor demersuri (petiții) ale cetățenilor, de exemplu, de atribuire a unor terenuri,
- hotărârile Consiliului Local privitoare la obiectivele în care se poate presta munca în serviciul comunității.

Practici defectuoase:

Intervievații consideră că există anumite practici la nivelul administrației care trebuie îndreptate, descrise relativ sumar:

• Comunicarea cu publicul	Capacitate administrativă
• Practica licitațiilor	Cheltuirea banilor publici
• Migrația aleșilor	Integritatea și competența personalului
• Corupție și favoritism în aplicarea Legii 10. • Existența unui dublu standard în rezolvarea problemelor cetățenilor, în funcție de 'intervenții'	
• Neinformarea cetățenilor cu privire la activitățile administrației locale, • Dialogul cu societatea civilă în vederea adoptării unor hotărâri de interes general, • Nu se organizează dezbateri publice, • Accesul la informația de interes public nu se realizează de o manieră concisă și clară, • Mediatizarea proiectelor și deciziilor supuse spre aprobare Consiliului Local.	Acces la informație

Topul problemelor de integritate și transparența locală:

Practicile semnalate de intervievați se suprapun în mare măsură cu ierhia problemelor administrației:

11/13	Procedurile de licitație defectuoase
09/13	Respectarea de către și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici
	Informația cu privire la contractele încheiate de autorități

08/13	<p>Organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiecte de acte normative</p> <p>Migrația politică la nivelul aleșilor locali</p>
07/13	<p>Volumul și calitatea informației de interes public din oficiu</p> <p>Informația cu privire cheltuielile de transport și reprezentare ale aleșilor locali</p> <p>Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici locali</p> <p>Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de interese</p>

Posibile inițiative și modalități de intervenție pentru corectarea problemelor sau practicilor semnalate

Intervievații au propus soluții pentru problemele și practicile semnalate:

- forum de discuții sau grupuri de lucru mixte între administrație și societatea civilă;
- transmiterea prin e-mail a propunerilor cetățenilor;
- aplicarea regulată a unor chestionare privind gradul de satisfacție a cetățenilor asupra calității serviciilor, competenței personalului implicat, monitorizarea permanentă a rezultatelor precum și găsirea pârghiilor prin care să se răspundă eficient nevoilor cetățenilor;
- participarea la dezbaterile acestor probleme într-un grup eterogen, transmiterea ideilor rezultate către factori decizionali, publicarea lor într-o foaie cu apariție lunară și gratuită;
- organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la actele normative elaborate;
- dezbaterile și publicarea propunerilor de soluții;
- publicarea pe pagina de web a rezultatelor licitațiilor de achiziții de bunuri și servicii cu informațiile minimale asupra cheltuielilor, calității domeniului de achiziții, precum și a soluțiilor adoptate privind imobiliarele conform legii 10;
- discutarea și punerea în aplicare a unor modalități concrete prin care societatea civilă să fie implicată în procesul de elaborare și discuții în promulgarea deciziilor la nivel local;
- elaborarea unei publicații lunare „Vox Civitas” distribuită gratuit prin chioșcurile de ziare, conținând toate informațiile de interes public la care populația trebuie să aibă acces din oficiu.

III. Rezultatele obținute pe baza solicitărilor de informații publice

PARTICIPARE PUBLICĂ

Pe durata a 6 luni (ultimele 6 luni încheiate la data primirii cererilor de informații publice), cei 25 de consilieri locali din Arad au fost convocați în 6 ședințe ordinare și 12 extraordinare. Toate aceste ședințe au fost publice. La fiecare ședință au luat parte aproximativ câte 6 jurnaliști.

Informațiile privind măsura în care consilierii au participat la ședințele de Consiliu sau ale Comisiilor de specialitate nu au fost accesibile. Din numărul total al hotărârilor Consiliului Local inițiate în aceasta perioadă, 258 de proiecte au fost inițiate de primar și numai 10 de consilieri. În aceeași perioadă, activitatea comisiilor a fost, cel puțin în anumite comisii, mai intensă decât cea a Consiliului în ansamblu: Comisia de Urbanism s-a întrunit de 19 ori, iar Comisia de Buget finanțe de 11 ori. Cea mai mare parte a activităților acestor comisii s-a concentrat asupra acordării de avize: 445 la Comisia de urbanism și 71 la Comisia de buget-finanțe. Comisiile au invitat să participe la lucrările proprii reprezentanți ai Primăriei: de 8 ori Comisia de urbanism și de 10 ori comisia de buget finanțe și alți specialiști (de 6 ori, ultima comisie). Nici un cetățean nu a fost invitat să participe la lucrările comisiilor.)

Consilierii locali și-au publicat rapoartele de activitate pentru anul 2003 pe site-ul Primăriei sau acestea sunt disponibile la Primărie. Rapoartele anuale menționează, generic, inițiativele consilierilor în reglementările locale și pun accentul pe participarea consilierilor la diferite acțiuni. Rapoartele nu menționează explicit, deși în minutele ședințelor de Consiliu, se regăsesc trimiteri vagi la schimburi de opinii sau procese consultative pe teme de interes local.

Sunt 3 femei consilieri locali (din totalul de 25) și 148 femei care lucrează în Primărie (36% din totalul de 396) și 15 femei care dețin funcții de conducere în Primărie din 24 (62%).

Din partea organizațiilor neguvernamentale nu s-au primit cereri de informație de interes public. În cursul anului 2003, 21 de organizații au fost consultate pentru elaborarea de acte normative. 3 organizații au încheiat cu administrația locală acorduri de parteneriat sau colaborare iar cu alte 21 organizații Primăria a colaborat punctual, în anumite proiecte sau inițiative. Numai în 2003, 24 de organizații au fost finanțate de la bugetul local și 21 au beneficiat de suport logistic din partea Primăriei.

ACCES LA INFORMAȚIE ȘI TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ

În cadrul Primăriei Arad există departamente și persoane responsabile pentru aplicarea Legii 544/2001 și Legii 52/2003. În anul 2003 s-au înregistrat 6 beneficiari în ceea ce privește liberul acces la informația de interes public. Cetățenii au posibilitatea de a depune cu ușurință cereri de informație de interes public, pentru că biroul este amenajat corespunzător și dispune de logistica necesară. Toate cererile primite au fost soluționate favorabil.

Informațiile de interes public din oficiu disponibile sunt:

- *parțial* - actele normative care reglementează organizarea și funcționarea autorității sau instituției publice;
- *în totalitate* - structura organizatorică, atribuțiile departamentelor, programul de funcționare, programul de audiențe al autorității sau instituției publice,
- *în totalitate* - numele și prenumele persoanelor din conducerea autorității sau a instituției publice și ale funcționarului responsabil cu difuzarea informațiilor publice,
- *în totalitate* - coordonatele de contact ale autorității sau instituției publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail și adresa paginii de Internet ,
- *în totalitate* - sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil,
- *parțial* - programele și strategiile proprii și
- *deloc* - modalitățile de contestare ale refuzului de a elibera informații de interes public.
- Deși nu există o procedură pentru actualizarea informației din oficiu, și nici una de prelucrare a acesteia pentru a fi accesibilă celor neinițiați în problemele administrației locale.

În mod excepțional, printre celelalte autorități locale incluse în cercetare, administrația locală Arad a reușit să cuantifice cheltuielile aferente asigurării serviciului de liber acces la informația de interes public, care reprezintă 130.000.000 lei. De asemenea, întrucât nu se percep taxe pentru copiere, acest serviciu nu aduce nici un venit.

Informația la cerere este furnizată prompt, în termenul legal, este la obiect. Solicitanților nu li se cere să precizeze motivul interesului. Nu se percep taxe pentru informațiile de interes public și nu se plătește nici măcar serviciul de copiere.

Informațiile sensibile. Informațiile privind costurile de personal ale administrației locale Arad sunt publicate pe site și în buletinul periodic. S-au oferit răspunsuri la solicitările de informație privind:
cvi) venitul lunar brut de la buget al unui consilier local, în luna martie 2004 - 3.826.776 lei,
cvii) venitul lunar brut de la buget al unui funcționar public, în luna martie 2004 - 23.281.417 lei,
cviii) venitul lunar brut al angajatului contractual al Primăriei, în luna martie 2004 - 19.130.185 lei,

- cix)cuantumul cheltuielilor de deplasare ale aleșilor în anul 2003 - 1.014.000.000 lei, din care aproximativ 818 milioane pentru 33 deplasări în străinătate și aproximativ 196 milioane lei pentru 35 deplasări în țară,
- cx)cuantumul cheltuielilor de reprezentare/protocol ale aleșilor în anul 2003 - cca. 330.000.000 lei.

Informația de interes public pentru mass-media. Au fost acreditați 24 jurnaliști din partea cotidianelor „Adevărul”, „Observatorul arădean”, „Agenda Zilei”, respectiv televiziunilor „Prima TV”, „B1TV”, „TVA”, „TVR1”, DUNA TV și PF Image Service. Jurnaliștii nu au solicitat informații de interes public administrației locale în cursul anului 2003. Au existat numai 3 jurnaliști care au participat la dezbateri publice organizate conform Legii 52/2003.

Transparența decizională. Toate cele 18 ședințe ale Consiliului Local din perioada monitorizată au fost anunțate prin afișare la sediul primăriei, prin web-site și parțial prin publicațiile proprii (10) cel puțin prin anunțuri conforme cu Legea 181/1999. 40 de acte normative au fost anunțate conform Legii 52/2003. Numai 12 ședințe au fost organizate. Există însă intervale de timp medii diferite între data anunțului și desfășurarea ședințelor Consiliului local (2-5 zile), pe de o parte și a dezbaterilor consultative (cel puțin 14 zile), pe de altă parte, ceea ce indică că Legea 52/2003 este aplicată corect, cel puțin la o evaluare formală. Anunțurile privitoare la proiectele de hotărâri au cuprins: proiectul de act normativ, nota de fundamentare (numai pe site), expunerea de motive (numai pe site), referat de aprobare privind necesitatea proiectului (parțial) și termenul limită până la care cetățenii pot trimite propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare. Din punct de vedere formal, pregătirea și anunțarea dezbaterilor publice conform Legii 52, este corectă.

Deși nu există înregistrări exacte în acest sens, în consultările organizate în 2003, au fost invitate cel puțin 28 de persoane, 32 de persoane au solicitat copii după proiecte, și 14 asociații sau alte autorități publice au primit proiecte de hotărâri.

INTEGRITATE

Numărul funcționarilor publici a scăzut din 2000 în martie 2004 de la 284 la 200. În această perioadă, 34 funcționari publici au promovat prin concurs. Numărul angajaților contractuali ai Primăriei a crescut însă de la 40, în 2000, la 196 în 2004. În concluzie, aparatul primăriei a crescut cu 72 de angajați. Informațiile oferite nu au permis evidențierea numărului de funcționari publici care și-au păstrat aceleași funcții în intervalul 2000-2004.

Dintre cei 28 de aleși locali din Arad în anul 2000, aproape jumătate (13) au migrat între partide. Partidele care au câștigat cel mai mare număr de noi consilieri au fost PSD (5) și PNL (3). Partidele care au avut cel mai mult de suferit au fost PD, care a pierdut toți cei trei consilierii aleși în 2000 și PNȚCD care a pierdut 2 aleși.

Declarațiile de avere ale aleșilor locali sunt publicate pe site. Acestea nu sunt semnate iar anumite rubrici sunt relativ incomplete. Nu au existat sesizări cu privire la declarații incomplete sau neconforme cu realitatea și, ca urmare, nu s-au întreprins nici verificări. Cinci aleși locali și-au modificat cel puțin o dată declarațiile depuse inițial.

Declarațiile de interese au fost depuse de către aleșii locali și funcționarii publici. Ele nu sunt publicate. Nu s-au semnalat situații de conflicte de interese de către aleși locali cu privire la activitatea proprie sau la activitatea altor aleși, nici de către cetățeni cu privire la aleși locali sau funcționari publici.

Incompatibilitate. Nici un ales local nu și-a încetat mandatul și nici un funcționar public nu a fost demis ca urmare a incompatibilității. Totuși, ca urmare a intrării în vigoare a legii 161/2003, 21 de consilieri locali aflați în incompatibilitate, în calitate de membri în Consiliul de Administrație al unei societăți comerciale aflată sub autoritatea Consiliului, și-au declinat această calitate. Deși numărul mare de consilieri aflați în incompatibilitate este îngrijorător, faptul că aceștia s-au conformat prevederilor Legii 161/2003 indică aplicarea, cel puțin parțială, a prevederilor acestora.

Declararea darurilor. Nu există o procedură de raportare a darurilor pentru aleșii și funcționarii publici locali și nici un registru pentru raportarea acestora, așa cum prevede Legea 161/2003.

FOLOSIREA BANILOR PUBLICI: ACHIZIȚII PUBLICE

Informațiile cu privire la acest indicator au fost oferite în procent de 100%.

Conform datelor obținute, procedurile de achiziții publice prin care s-au atribuit contracte de furnizare de bunuri și servicii, respectiv de realizare de lucrări au fost:

-
- * licitație deschisă 6.463.246.000 lei
- *** cerere de ofertă 5.233.097.000 lei
- *** negociere cu o singură sursă 2.986.404.000 lei
- *** cumpărare directă 99.068.000 lei

Fondurile alocate astfel au totalizat 14.781.815.000 lei. Suma este mult mai mică pentru Arad în comparație cu alte localități, pentru că nu au intrat în calcul decât fondurile destinate exclusiv funcționării aparatului administrativ, exceptându-se fondurile necesare serviciilor publice.

Ponderea tipurilor de proceduri de achiziții publice folosite în cursul anului 2003 a putut fi evaluată pentru numai 5 din 12 localități. Relevanța acestei ponderi rezultă din gradul de transparență specific fiecărui tip de procedură de achiziții publice, în funcție de care am clasificat procedurile după cum urmează:

1. Proceduri de maximă transparență: licitația deschisă și licitația restrânsă. Elementele definitorii ale acestor proceduri sunt:

- publicitatea procedurii: obligativitatea publicării anunțului de participare în Monitorul Oficial,
- faptul că oricine poate participa și că există cerințe minimale de concurență (de 2 ofertanți, respectiv 5 candidați),
- stabilirea unor termene de timp largi pentru potențiali participanți,
- procedura detaliată în acte normative,
- publicitatea rezultatului și proceduri de contestare în termene de timp largi.

2. Proceduri de transparență relativ medie: negocierea competitivă și concursul de soluții

- în decursul procedurilor, în particular în timpul negocierii sau al evaluării soluțiilor, autoritatea contractantă (instituție sau autoritate din administrația publică locală) poate folosi puterea arbitrar.

3. Proceduri de transparență minimă: cererea de oferte, negocierea cu o singură sursă și cumpărarea directă

- publicitatea procedurii este redusă: în cazul cererii de ofertă, participă numai cei invitați, în cazul negocierii cu o singură sursă și a cumpărării directe nu este nevoie de mai mult de un potențial contractant,
- cerința de concurență există numai la cererea de oferte, însă preselecția o face autoritatea (poate fi arbitrară),
- termene de timp sunt reduse sau nedefinite,
- procedura este reglementată sumar,
- publicitatea rezultatului este redusă.

Notă:

Folosirea tuturor acestor proceduri este legală. Evaluarea întreprinsă nu abordează corectitudinea cu

care achizițiile publice atribuite în cursul anului 2003, ci evidențiază numai frecvența folosirii tipurilor de proceduri prezentate mai sus potrivit datelor primite de la autoritățile publice.

Proceduri	ARAD
Maximă transparență	44%
Transparență relativă	0%
Transparență minimă	56%

Raport cu privire la integritatea și transparența administrației publice locale din municipiul Bacău

I. Metodologie și premise:

S-au folosit două instrumente de cercetare:

a) Interviuri cu persoane resursă din comunitate în probleme de administrație locală în perioada 14 - 26 aprilie 2004.

S-a elaborat un chestionar adresat unui număr redus de persoane din comunitate, apreciate de coordonatorii locali ai proiectului ca fiind cunoscătoare ale problemelor administrației (persoane resursă).

Scopul interviului a fost de a identifica *percepția și experiențele* (pozitive sau negative) relevante pentru integritatea și transparența administrației locale pe baza unor interviuri cu persoane resursă din comunitate.

Pentru ca rezultatele chestionarului să constituie un reper solid pentru activitatea Grupului pentru Integritate Locală, persoanele resursă au fost selectate din medii eterogene (mediul de afaceri, sectorul public/consilieri locali, sectorul public/funcționari publici, mass media, societate civilă), dar și cu pregătire profesională diversă (economist, jurnalist, jurist, cadru didactic, inginer, expert în administrația publică). Vârstele intervievaților sunt cuprinse între 24 și 69 de ani.

b) Documentare și analiză cu privire la patru grupe de indicatori cheie pentru integritate și transparență la nivelul administrației locale:

- participare cetățenească,
- acces la informație și transparență decizională,
- integritatea personalului din administrația publică,
- folosirea banilor publici prin procedurile de achiziții publice.

Documentarea s-a făcut prin cereri de informații de interes public solicitate de coordonatorii locali ai Asociației Pro Democrația. Prin răspunsurile primite am obținut date relevante pentru grupele de indicatori precizate. Cererile de informații au fost trimise în perioada 7-9 aprilie 2004. Ultimele răspunsuri au sosit în perioada 19-26 aprilie 2004.

II. Rezultatele interviurilor cu persoane resursă.

Percepție:

Percepția asupra integrității administrației locale în ansamblu este moderat negativă (din 9 intervievați numai 1 consideră administrația integră, în timp ce 4 o consideră destul de integră, iar 4 coruptă).

Funcționarii publici sunt percepuți ca fiind mai integri (cu 3 calificări drept "corupți") decât consilierii locali (6 calificări de "corupți"). În ceea ce privește raportarea funcționarilor publici la interesele cetățenilor, funcționarii publici și consilierii locali sunt percepuți ca ineficienți într-o proporție identică (cu un număr egal de opinii negative 5 din 9 pentru ambele categorii).

Opiniile intervievaților se bazează în principal pe experiențele directe, după care pe experiențele

apropiaților și relatările din mass-media centrală, în mică măsură pe mass-media locale.

Competența și experiența cu administrația locală:

În ceea ce privește competența intervievaților, majoritatea au aproximat corect numărul de funcționari publici (5 din 9, restul fiind relativ aproape) și de aleși locali (4 din 9) din administrația locală: 210 funcționari publici și 31 aleși locali. Intervievații au contactat în medie 11 funcționari în ultimele 6 luni, cunosc (cu o singură excepție) apartenența politică a cel puțin unui consilier local și (cu două excepții), cunosc și activitatea în Consiliu a cel puțin unui ales local. Se remarcă 3 intervievați extrem de bine informați asupra componenței și activității consiliului.

Intervievații au făcut distincția între problemele de capacitate administrativă și cele de integritate, opiniile fiind neconvergente: numai pe baza experiențelor personale,²³ au apreciat administrația publică locală (prin instituțiile și autoritățile sale) ca fiind:

Integră 2 Destul de integră 4 Coruptă 3 Eficientă 3 Destul de eficientă 4 Ineficientă 2
--

Precedente negative în administrație:

Intervievații au semnalat următoarele categorii de acte ale administrației ca nemulțumitoare din perspectiva integrității și transparenței:

- Schimbul de terenuri între „Letea”, proprietatea companiei „Selena”, aparținând primarului și terenul municipalității din zona sălii de atletism,
- Hotărâri ale Consiliului Local de distrugere a Parcului Copiilor și de trecerea acestuia în domeniul „Letea”,
- Distrugerea parcului Gheraiesti,
- Renovarea clădirii Teatrului Municipal Bacovia – deviz de lucrări.
- Transferul a 4 ha de teren din proprietatea comunității în cea a societății Letea în schimbul altor terenuri aflate în proprietatea acestei societăți.
- Administrarea defectuoasă a drumurilor/ sau licitațiile pentru lucrările de amenajare pentru drumuri.
- Taxe și impozite foarte mari în raport cu veniturile populației.
- Licitațiile publice.

Observăm că cea mai mare parte a nemulțumirilor semnalate privesc probleme de administrare a patrimoniului administrației locale (terenuri), probleme privitoare la costuri nejustificat de mari pentru lucrări contractate de Primărie pentru amenajări ale drumurilor și pentru lucrări de renovare, nivelul ridicat al taxelor și impozitelor locale. Majoritatea covârșitoare a problemelor semnalate țin exclusiv de competența aleșilor locali (a Primarului și a Consiliului local). Există o singură excepție - nemulțumirile privitoare la licitațiile publice - care pot viza laolaltă aleși locali și funcționari publici.

Practici defectuoase:

Intervievații consideră că există anumite practici la nivelul administrației care trebuie îndreptate, descrise relativ sumar:

²³Nu este de mirare faptul ca percepția subiectivă (mijlocită prin relatările presei ori zvonuri) este mai defavorabilă administrației publice locale decât percepția obiectivă (pe baza experienței personale, nemijlocite). Aceeași discrepanță se poate identifica și în rezultatele altor chestionare, cel mai recent exemplu fiind cel privind magistrații, dat publicității în cursul acestei săptămâni, de Ministerul Justiției și Institutul Național de Criminologie.

Festivitățile lipsite de decență cu focuri de artificii în mijlocul nopții, pentru care se cheltuie sume foarte mari.	Folosirea banilor publici
Modul de desfășurare a licitațiilor publice.	
Mai multă transparență în ceea ce privește modul în care este cheltuit banul public.	
Favorizarea nepotismului, a cunoștințelor, a intereselor	
Audiențele la care primarul dă bani.	Integritatea aleșilor locali și a funcționarilor publici
Corupția și nepotismul.	
Secretizarea informațiilor publice.	Accesul la informație și transparența decizională
Birocrația.	Participarea cetățenească
Comportamentul funcționarilor publici.	Capacitate administrativă
Activitatea de ghișeu.	Integritatea funcționarilor publici

Topul problemelor de integritate și transparență locală:

Practicile semnalate de intervievați se suprapun în mare măsură cu ierarhia problemelor administrației:

8/9	<ul style="list-style-type: none"> Organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiecte de acte normative.
7/9	<ul style="list-style-type: none"> Informația cetățenilor despre contractele încheiate de autorități și finanțate din bani publici Relevanța rapoartele consilierilor locali pentru activitatea depusă Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local
6/9	<ul style="list-style-type: none"> Respectarea și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici
5/9	<ul style="list-style-type: none"> Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public din oficiu Colaborarea autorităților administrației locale cu organizații neguvernamentale Informarea cetățenilor despre veniturile realizate de aleșii și funcționaril locali Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici locali
04/0 9/04	<ul style="list-style-type: none"> Stabilitatea și promovarea funcționarilor publici

Alte probleme recunoscute de intervievați dar neconsiderate prioritare sunt:

Depunerea și verificarea declarațiilor de interese (4/9), Informarea cetățenilor despre cheltuielile de transport și reprezentare ale aleșilor locali (3/9), Migrația politică a aleșilor locali (3/9), Procedurile de licitație folosite inadecvat (3/9), Anunțuri publice despre proiectele de acte normative și ședințele Consiliului Local (2/9), Funcționarea departamentelor specializate în asigurarea liberului acces la informațiile de interes public și transparenței decizionale (2/9), Mediatizarea activităților Primăriei și Consiliului Local (2/9), Participarea consilierilor locali la ședințele Consiliului Local (1/9), Participarea femeilor în activitățile autorităților administrației locale (1/9).

Intervievații nu au validat drept problematice: Participarea consilierilor la ședințele comisiilor Consiliului Local (0/9), Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public solicitate în scris sau telefonic (0/9).

Posibile inițiativă și modalități de intervenție pentru corectarea problemelor sau practicilor semnalate
Intervievații consideră că pot propune soluții pentru problemele și practicile semnalate. Numitorul comun este necesitatea organizării unei forme de dialog între cetățeni, reprezentanți ai mediului de afaceri, ai funcționarilor publici, presei, aleșilor locali și societății, după cum urmează:

- *Numai în cadrul administrației publice, prin colaborarea cu ONG.*
- *Prin dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor.*
- *Prin proiecte de hotărâri și dezbateri publice.*
- *Prin adoptarea unor modele occidentale ale administrației publice care sunt mai eficiente și mai transparente.*
- *Prin organizarea unor comisii de dialog social pentru toate categoriile de sociale și mediatizarea lor.*

În plus, intervievații au sugerat că:

- *este nevoie de o mai bună colaborare între ziaristii de investigații și activiștii ONG.*
- *presa și ONG-uri trebuie să exercite presiuni în comun pentru aplicarea legilor.*

Intervievații lansează următoarele semnale de alarmă:

- *este suspectă îmbogățirea rapidă a unor aleși sau funcționari publici.*
- *resursele comunității se folosesc discreționar.*
- *funcționarii publici trebuie responsabilizați: ei sunt în slujba cetățenilor.*

II. Rezultatele obținute pe baza solicitărilor de informații publice.

PARTICIPARE PUBLICĂ

În ultimele 6 luni, cei 31 de consilieri ai Consiliul Local Bacău s-a întrunit în 6 ședințe ordinare și 2 extraordinare. Există 19 consilieri majoritari și 12 de opoziție. Din 31 de consilieri locali 5 sunt femei. În aparatul Primăriei, din 210 angajați, numai 15 femei ocupă funcții de conducere. Numărul mediu de consilieri prezenți la ședințe a fost de 25. Nici o ședință a Consiliului Local în această perioadă nu a fost închisă.

În aceeași perioadă, Primarul a inițiat în Consiliu un număr de 181 proiecte de hotărâri în timp ce consilierii locali nu au inițiat decât 18. Rapoartele de activitate ale consilierilor locali nu sunt disponibile pe site, dar se pot consulta la Biroul pentru Relația cu Cetățenii. Numai 8 consilieri au depus rapoarte de activitate pentru anul 2003, iar rapoartele acestora menționează atât proiectele inițiate sau la care au lucrat aceștia (co-autori), cât și persoanele cu care s-au consultat în elaborarea proiectelor respective.

În anul 2003, Consiliul local a sprijinit financiar 8 organizații neguvernamentale. Consiliul Local are cunoștință de activitatea a 17 organizații neguvernamentale și a colaborat sau încheiat parteneriate cu 16 dintre acestea. Nici o organizație neguvernamentală nu a fost consultată pentru acte normative și numai 2 au solicitat informații de interes public de la Primărie.

Din Comisia pentru gospodărie comunală, organizare, dezvoltare urbanism, realizarea lucrărilor publice și de arhitectură fac parte 9 consilieri. Aceștia s-au întrunit în ultimele 6 luni în 8 ședințe. Conform informațiilor obținute, în comisie nu s-au discutat proiecte de hotărâri, însă s-au emis 229 avize. Comisia a colaborat îndeaproape cu Primăria, invitând 10 funcționari din cadrul primăriei să participe la lucrările sale. Participarea nici unui cetățean la ședințele Comisiei nu a fost înregistrată în acte publice.

ACCES LA INFORMAȚIE ȘI TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ

În cadrul Primăriei Bacău există departamente responsabile pentru aplicarea legilor liberului acces la informația de interes public și a legii transparenței decizionale.

Pentru asigurarea liberului acces la informația de interes public, există un birou dotat cu calculator și telefon, având acces la internet. În anul 2003, s-au înregistrat 28 de beneficiari ai departamentului pentru acces la informație și 0 beneficiari ai departamentului pentru transparență decizională. Din 28 de cereri la informație 21 au fost soluționate favorabil. Pe site sau prin afișaj/ în departamentul pentru asigurarea liberului acces la informație de interes public sunt disponibile toate informațiile din oficiu, conform legii. Există o procedură de actualizare a informației din oficiu și una de prelucrare a informației din oficiu pentru a asigura accesibilitatea informației.

În termeni de accesibilitate a costurilor, departamentul nu percepe taxe pentru furnizarea informațiilor, nici macăr pentru copiere. Informațiile solicitate pentru acest proiect au fost oferite prompt și în termenul legal, în ciuda faptului că multe dintre ele au un caracter complex. Calitatea informațiilor a fost foarte bună, atât din perspectiva completitudinii cât și a adecvării (s-a raspuns direct la problema solicitată). Solicitanților de informații de interes public nu li se cere să-și precizeze motivele solicitării de informații.

Informațiile sensibile:

Informația privitoare la costurile de personal ale Primăriei și consiliului Local nu este publicată, însă la cerere, am aflat că:

- media indemnizațiilor naționale de la buget ale unui consilier este de 4.022.000 lei,
- media venitului lunar de la buget al unui funcționar public este de 6.707.000 lei,
- media venitului lunar al angajaților cu carte de muncă ai Primăriei este de 4.690.000 lei.

Informația despre cheltuielile de deplasare ale aleșilor locali nu este publicată din oficiu, însă la cerere, am aflat cuantumul cheltuielilor de deplasare ale aleșilor în anul 2003 se ridică la 200.308.000 lei. Conform informațiilor primite, nu au existat cheltuieli de reprezentare (protocol) ale aleșilor în anul 2003.

În anul 2003, Primăria Bacău a acreditat 3 jurnaliști: 2 de la Monitorul de Bacău, 1 de la Național TV. Nici unui jurnalist nu i-a fost retrasă acreditarea. Au solicitat informații de interes public Primăriei 7 jurnaliști: 2 de la Monitorul de Bacău, 1 de la Național TV, 1 de la Ziarul de Bacău, 1 de la Gazeta de Bacău, 2 de la Deșteptarea. Consiliul Local și Primăria se bucură de vizibilitate mare în presa locală, conform monitorizării de presă, realizată de departamentul pentru acces la informații, există un număr mediu de 104 apariții ale aleșilor și funcționarilor publici în fiecare lună.

În ceea ce privește transparența decizională, nu a existat cerere: nici o organizație neguvernamentală nu a solicitat în 2003 departamentului specializat să organizeze dezbateri publice cu privire la vreun proiect de hotărâre locală. A existat însă oferta: 17 proiecte de hotărâre ale Consiliului Local, anunțate pe site. Pe de altă parte, obligația de transparență a administrației publice este îndeplinită defectuos:

- numai 6 din 8 ședințe ale consiliului (din perioada 01 octombrie 2003 – 31 martie 2004) au fost anunțate (cele ordinare),
- acestea au fost anunțate atât prin afișaj la sediul Primăriei iar anunțurile au fost transmise presei,
- ședințele din lunile octombrie, noiembrie, decembrie au fost anunțate și pe site-ul primăriei;
- anunțurile privind ședințele Consiliului local cuprind, conform legii, ordinea de zi, data și locul desfășurării ședinței,
- anunțurile cu privire la adoptarea de acte normative cuprind numai proiectul de act normativ, nefiind însoțite, conform legii de nota de fundamentare, expunere de motive, referat de aprobare privind necesitatea proiectului, **sau termenul limită până la care se pot transmite propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare.**

Intervalul mediu de timp între anunțul privitor la ședințe și desfășurarea ședințelor Consiliului

Local din ultimele 6 luni (octombrie 2003 – martie 2004): 6,2 zile. La fel, intervalul mediu de timp între anunțul privitor la acte normative și desfășurarea ședințelor de adoptare a actelor în CL din ultimele 6 luni: 6,2 zile.

INTEGRITATE

În administrația publică locală Bacău există 31 aleși și 210 funcționari publici.

Numărul funcționarilor publici a crescut între martie 2000 și martie 2004 de la 205 la 210. În același interval 98 dintre aceștia au fost promovați prin concurs. Numărul angajaților contractuali a scăzut din martie 2000 până în martie 2004 de la 79 la 39. Toți funcționarii publici și-au depus declarațiile de interese. Nu există nici o procedură și nici un registru pentru declararea darurilor primite de funcționarii publici.

În martie 2000, configurația politică a Consiliului Local era următoarea 17 membri PSD, 3 membri PNL, 3 membri PRM, 3 membri ApR/PUR, 3 membri PD și 2 membri CDR/PNTCD. În martie 2004 configurația politică a consiliului s-a schimbat 19 membri PSD, 3 membri PNL, 3 membri PRM, 1 PUR, 2 membri PD și 2 membri CDR/PNTCD, 1 independent. Ca urmare a migrației politice au pierdut PUR (2 membri) și PD (1) și a câștigat PSD (2).

Declarațiile de avere ale aleșilor locali sunt publicate pe site, sunt semnate, iar toate rubricile declarațiilor de avere sunt completate. Nici o declarație de avere nu a fost modificată de la depunere/publicare. 3 aleși locali și-au încetat mandatul ca urmare a incompatibilității. Toți aleșii locali și-au depus declarațiile de interese. Au existat 5 situații de conflict de interese semnalate de aleși locali cu privire la activitatea proprie sau la activitatea altor aleși. Nu există nici o procedură și nici un registru pentru declararea darurilor primite de aleși locali.

FOLOSIREA BANILOR PUBLICI / ACHIZIȚII PUBLICE

Informațiile cu privire la acest indicator au fost oferite în procent de 100%.

Conform datelor obținute, procedurile de achiziții publice prin care s-au atribuit contracte de furnizare de bunuri și servicii, respectiv de realizare de lucrări au fost:

* licitație deschisă 42.732.423.750 lei

*** cerere de ofertă 87.975.813.187 lei

Fondurile cheltuite astfel au totalizat 130.708.236.937 lei și includ atât achizițiile realizate pentru aparatul administrativ cât și pentru serviciile publice.

S-a evaluat ponderea tipurilor de proceduri de achiziții publice folosite în cursul anului 2003. Relevanța acestei ponderi rezultă din gradul de transparență specific fiecărei tip de procedură de achiziții publice, în funcție de care am clasificat procedurile după cum urmează:

Proceduri de maximă transparență: licitația deschisă și licitația restrânsă. Elementele definitorii ale acestor proceduri sunt:

- publicitatea procedurii: obligativitatea publicării anunțului de participare în Monitorul Oficial,
- faptul că oricine poate participa și că există cerințe minimale de concurență (de 2 ofertanți, respectiv 5 candidați),
- stabilirea unor termene de timp largi pentru potențiali participanți,
- procedura detaliată în acte normative,
- publicitatea rezultatului și proceduri de contestare în termene de timp largi.

II. Proceduri de transparență relativă medie: negocierea competitivă și concursul de soluții

- în decursul procedurilor, în particular în timpul negocierii sau al evaluării soluțiilor, autoritatea contractantă (instituție sau autoritate din administrația publică locală) poate folosi puterea arbitrar.

III. Proceduri de transparență minimă: cererea de oferte, negocierea cu o singură sursă și cumpărarea directă

- publicitatea procedurii este redusă: în cazul cererii de ofertă, participă numai cei invitați, în cazul negocierii cu o singură sursă și a cumpărării directe nu este nevoie de mai mult de un potențial contractant,
- cerința de concurență există numai la cererea de oferte, însă preselecția o face autoritatea (poate fi arbitrară)
- termene de timp sunt reduse sau nedefinite,
- procedura este reglementată sumar,
- publicitatea rezultatului este redusă.

Notă:

Folosirea tuturor acestor proceduri este legală. Evaluarea întreprinsă nu abordează corectitudinea cu care achizițiile publice atribuite în cursul anului 2003, ci evidențiază numai frecvența folosirii tipurilor de proceduri prezentate mai sus potrivit datelor primite de la autoritățile publice.

Proceduri	BACĂU
Maxima transparență	33.00%
Transparență relativă	0.00%
Transparență minimă	67.00%

În anul 2003, Consiliul local a sprijinit financiar 8 organizații neguvernamentale. Cuantumul finanțării primite de organizațiile beneficiare se ridică la 3.534.621.000 lei. Conform datelor obținute, există criterii stabilite de acordare a sprijinului financiar pentru organizațiile beneficiare.

Raport cu privire la integritatea și transparența administrației publice locale din Municipiul Brașov

I. Metodologie:

Au fost folosite două instrumente de cercetare:

a) Interviuri cu persoane resursă din comunitate în probleme de administrație locală, realizate în perioada 08-18 aprilie 2004.

Am elaborat un chestionar adresat unui număr redus de persoane din comunitate, apreciate de coordonatorii locali ai proiectului ca fiind cunoscătoare ale problemelor administrației (persoane resursă).

Scopul interviului a fost de a identifica *percepția și experiențele* (pozitive sau negative) relevante pentru integritatea și transparența administrației locale pe baza unor interviuri cu persoane resursă din comunitate.

Pentru ca rezultatele chestionarului să constituie un reper solid pentru activitatea Grupului pentru Integritate Locala, 12 persoane resursă au fost selectate din medii eterogene (mediul de afaceri, sectorul public/consilieri locali, sectorul public/funcționari publici, mass media, societate civilă) dar și cu pregătire profesională diversă (juriști, jurnaliști, cadre didactice, ingineri). Vârstele corespondenților sunt cuprinse între 25 și 60 ani.

b) Documentarea și analiza cu privire la patru grupe de indicatori cheie pentru integritate și transparența la nivelul administrației locale:

- participare cetățenească,
- acces la informație și transparența decizională,
- integritatea personalului din administrația publică,
- folosirea banilor publici prin procedurile de achiziții publice.

Documentarea s-a făcut prin cereri de informații de interes public solicitate de coordonatorii locali ai Asociației Pro Democrația. Cererile de informații au fost transmise administrației în perioada 08-13 aprilie 2004, ultimele răspunsuri au sosit la data de 14 mai 2004. Prin răspunsurile primite am obținut date relevante pentru grupele de indicatori precizate.

II. Rezultatele interviurilor cu persoane resursă

Percepție:

Percepția asupra integrității administrației locale în ansamblu este negativă (cu 7 calificări negative și 5 neutre). Funcționarii publici sunt percepuți ca fiind mai integri (fără calificare pozitivă, 8 medii și 4 negative) decât consilierii locali (fără calificare pozitivă, 3 medii și 9 negative/,corupți).

Și în ceea ce privește raportarea la interesele cetățenilor, funcționarii publici sunt apreciați mai favorabil decât consilierii locali (cu 1 calificare pozitivă, 4 medii și 7 negative pentru funcționari față de 2 medii și 10 negative pentru aleși).

Opiniile intervievaților se bazează pe experiențele directe (fără excepție), după care pe relatările din mass-media centrală (4 intervievați), mass-media locală (5 intervievați), respectiv experiențele apropiaților (5 intervievați).

Competența și experiența cu administrația locală:

În ceea ce privește competența intervievaților, aproape toți au numit corect numărul aleșilor locali - 31. Numărul funcționarilor din administrația locală a fost aproximat foarte diferit, de la 100 la 450.

Toți intervievații au intrat în contact cu funcționarii publici în ultimele 6 luni, în medie **35 de funcționari publici abordați** de fiecare interviuat. Răspunsurile extreme la întrebarea „Cu câți funcționari din cadrul Primăriei ați interacționat personal în ultimele 6 luni pentru rezolvarea unor probleme?” sunt 7 și 100. Aleșii locali sunt mai bine cunoscuți decât funcționarii publici, în general, și bine cunoscuți sub aspectul apartenenței politice (16 din 31) și a activității din Consiliu (16 din 31). Cea mai mare parte a celor intervievați sunt bine informați asupra componenței și activității Consiliului și a Primăriei.

- Intervievații au făcut distincția între problemele de capacitate administrativă și cele de integritate, pe baza experiențelor personale directe. Opiniile sunt coerente în ceea ce privește capacitatea administrativă: administrația locală este percepută drept eficientă (1/12), destul de eficientă (3/12) și ineficientă (8/12).
- În ceea ce privește integritatea, nu există nici pe departe același consens al corespondenților: există o calificare pozitivă/integră și un număr egal de calificative „destul de integră” sau „coruptă” (5/12)²⁴.

Experiența directă a intervievaților arată că administrația publică locală este:

Integră 1 Eficientă 1	Destul de integră 6 Destul de eficientă 3	Coruptă 5 Ineficientă 8
----------------------------------	--	------------------------------------

Precedente negative în administrație:

Cei mai mulți intervievați au semnalat mai multe tipuri de acte ale administrației ca nemulțumitoare din perspectiva integrității și transparenței:

- toate hotărârile Consiliului Local care vizează administrarea nelegală a patrimoniului (4 mențiuni)
- transparența decizională nu se aplică efectiv [nepublicarea și lipsa dezbaterilor publice a deciziilor privind serviciile de sub autoritatea Consiliului Local (înființare) hotărârile Consiliului Local] (3 mențiuni)
- lipsa de transparență în achizițiile publice (2 menționări)
- elaborarea și gestionarea bugetului local (1 mențiune)
- administrarea Cimitirului Municipal de către un consilier (fost director CICCL), Primăria nu urmărește cum se derulează administrarea Cimitirului (1 mențiune)
- politici de resurse umane: Primăria e acuzată de lipsa de coerență și neimplicarea în recrutarea funcționarilor de carieră în administrație (1 mențiune)
- servicii cu probleme de transparență și integritate:
  - Urbanism & arhitectură (2 mențiuni),
  - construcții,
  - iluminatul public în cartiere,
  - serviciul contabilitate / economic.
  - salubritatea orașului.
  - încălzire și transport public.
  - ecarisaj, spații verzi.
  - Biroul pentru relații cu Asociațiile de Proprietari – ineficientă.

²⁴ Un interviuat nu s-a pronunțat, fără a face alte comentarii.

Practici defectuoase:

Intervievații consideră ca există anumite practici la nivelul administrației care trebuie îndreptate, descrise relativ sumar:

<i>Nu s-au identificat deși s-au semnalat precedente</i>	Folosirea banilor publici
<i>Acordarea diverselor tipuri de autorizații</i>	Integritatea aleșilor locali și a funcționarilor publici
<i>Amestecul politicianilor în activitatea de administrație publică curentă</i>	
<i>Aplicarea efectivă a transparenței decizionale de către consiliul local: prin consultare publică & dezbateri</i>	Accesul la informație și transparența decizională
<i>Relația cu presa & relația cu cetățenii</i>	Participarea cetățenească
<i>Primăria nu pune în practică hotărârile Consiliului Local</i>	Capacitate administrativă
<i>Competența funcționarilor publici</i>	
<i>Legislația: corectarea legislației existente & sancțiuni pentru neaplicare</i>	Capacitate administrativă

Topul problemelor de integritate și transparență locală:

Practicile semnalate de intervievați se suprapun în mare măsură cu ierarhia problemelor administrației:

11/12	<ul style="list-style-type: none"> • Informarea cetățenilor despre contractele încheiate de autorități și finanțate din bani publici
10/12	<ul style="list-style-type: none"> • Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local • Respectarea și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici
8/12	<ul style="list-style-type: none"> • Organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiecte de acte normative • Relevanța rapoartelor consilierilor locali pentru activitatea depusă • Procedurile de licitație folosite inadecvat
5/12	<ul style="list-style-type: none"> • Anunțuri publice despre proiectele de acte normative și ședințele Consiliului Local • Funcționarea departamentelor specializate în asigurarea liberului acces la informațiile de interes public și transparenței decizionale • Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public solicitate în scris sau telefonic • Informarea cetățenilor despre veniturile realizate de aleșii și funcționarii locali • Mediatizarea activităților Primăriei și Consiliului Local • Stabilitatea și promovarea funcționarilor publici • Depunerea și verificarea declarațiilor de interese

Alte probleme recunoscute de intervievați dar neconsiderate prioritare sunt: Informarea cetățenilor despre cheltuielile de transport și reprezentare ale aleșilor locali (4/12), Participarea femeilor în activitățile autorităților administrației locale (4/12), Colaborarea autorităților administrației locale cu organizații neguvernamentale (4/12), Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public din oficiu (4/12), Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici locali (4/12), Migrația politică a aleșilor locali (3/12), Participarea consilierilor locali la

ședințele Consiliului Local (1/12) și Participarea consilierilor la ședințele comisiilor Consiliului Local (1/12).

Posibile inițiative și modalități de intervenție pentru corectarea problemelor sau practicilor semnalate

Intervievații consideră că pot propune soluții pentru problemele și practicile semnalate aflate la îndemâna comunității:

- *întocmirea unor proiecte de acte normative care să remedieze toate deficiențele din administrație și conceperea (propunerea) de proceduri legale.,*
- *implicarea la nivelul unor comisii sau grupuri informale pentru asigurarea feed-back administrației, astfel de grupuri ar trebui să aibă o finalitate clară, concretă (de pildă promovarea unei inițiative legislative),*
- *crearea unor comitete cetățenești, care să ceară explicații de la aleșii locali.*
- *dezbateri publice,*
- *colaborarea (administrației) cu ONG-urile,*
- *tipărirea și diseminarea de materiale informative pentru cetățeni,*
- *educarea și informarea cetățenilor cu privire la instituțiile & legislația relevantă pentru administrația publică locală, pentru a se asimila noțiunile elementare de democrație la nivelul educației publicului sau practicii decidenților.*

III. Rezultatele obținute pe baza solicitărilor de informații publice.

PARTICIPARE PUBLICĂ

În ultimele 6 luni cei 31 de consilieri locali din Brașov au fost convocați în 6 ședințe ordinare. Numai 2 femei fac parte din Consiliul local. În aparatul Primăriei, există 13 femei care dețin funcții de conducere sau control. Toate aceste ședințe au fost publice. Nu am avut date din care să rezulte numărul mediu de participanți pe ședința. În cadrul Consiliului nu există o majoritate clar definită. După alegerile din 2000 existau 10 consilieri PDSR, 7 PNL, 3 UDMR, 6 PD, 3 PRM, 1 PNȚCD și 1 independent. În prezent sunt 10 PSD, 6 PNL, 3 UDMR, 7 PD, 3 PRM, 1 PNG și 1 independent.

Nu s-a putut identifica numărul participanților pentru că Ședințele Consiliului Local sunt publice și nu există o listă de prezență a persoanelor care participă.

Nu s-au acordat acreditări speciale pentru ziariștii cotidenelor locale/centrale sau ale posturilor de radio și televiziune prezente în Municipiu. Primăria Brașov nu a interzis nici unui ziarist să participe la ședințele publice ale instituției, accesul ziariștilor fiind liber.

În 2003 a fost organizată doar o dezbatere publică, pentru prezentarea proiectului de buget.

ACCES LA INFORMAȚIE ȘI TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ

În Brașov există departamente responsabile pentru aplicarea Legii 544/2001 și a Legii 52/2003. Departamentul este amplasat în sediul Primăriei Municipiului Brașov și dispune de echipamentul necesar desfășurării activității. Nu există informații referitoare la numărul beneficiarilor departamentului pentru acces la informații de interes public sau la procentul cererilor soluționate favorabil solicitanților. Nu există o procedură pentru actualizarea informației însă aceasta este prelucrată pentru a fi ușor accesibilă și nespecialiștilor (cetățenilor obișnuiți).

Singura publicație locală, care a solicitat informații de interes public în scris a fost Transilvania Express.

Asociația Pro Democrație și Asociația de Advocacy sunt singurele organizații care au solicitat informații de interes public

Informațiile de interes public din oficiu sunt disponibile la cerere:

- *actele normative care reglementează organizarea și funcționarea autorității sau instituției publice;*
- *structura organizatorică, atribuțiile departamentelor, programul de funcționare, programul de audiențe al autorității sau instituției publice;*

- numele și prenumele persoanelor din conducerea autorității sau a instituției publice și ale funcționarului responsabil cu difuzarea informațiilor publice;
- coordonatele de contact ale autorității sau instituției publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail și adresa paginii de Internet;
- programele și strategiile proprii;
- sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil și modalitățile de contestare a deciziei autorității sau a instituției publice în situația în care persoana se consideră vătămată în privința dreptului de acces la informațiile de interes public solicitate.

Informațiile la cerere (solicitate în scris pentru acest proiect) au primit răspunsuri în termenul legal de 30 de zile. Răspunsurile au fost relativ complete. Costul copierii însă nu este la nivelul pieței [mai scump]. Solicitanților nu li se cere să precizeze motivul solicitării.

- Nu există statistici care să arate numărul beneficiarilor serviciilor departamentului pentru **transparență decizională** în anul 2003. Pe de altă parte, nu s-a organizat nici o ședință publică la solicitare sau organizată conform Legii 52/2003 în anul 2003. S-au desfășurat 6 ședințe ale Consiliului Local în ultimele 6 luni și numai una dintre acestea a fost anunțată, dar numai pe site.

Intervalul mediu de timp între anunțul privitor la ședințe și desfășurarea ședințelor Consiliului Local din ultimele 6 luni a fost de 4 zile, iar intervalul mediu de timp între anunțul privitor la proiectul de act normativ și desfășurarea ședinței de adoptare a acestuia în Consiliul Local a fost tot de 4 zile, în loc de 30 minim, cum prevede Legea 52/2003.

2. nu s-au înregistrat cheltuieli de reprezentare ale aleșilor în anul 2003.

- Cuantumul cheltuielilor de deplasare și protocol ale aleșilor în anul 2003 s-au ridicat la 727.349.401 lei.

Nu s-au primit răspunsuri la solicitările de informații de interes public care se refereau la:

- media venitului lunar de la buget al unui consilier local în 2003,
- media venitului lunar de la buget al unui funcționar public în 2003,
- media venitului lunar al angajaților contractuali ai Primăriei în 2003,

INTEGRITATE

Nu s-au înregistrat conform răspunsurilor la cereri modificări privitoare la declarațiile de interese și sesizări cu privire la incompatibilități la nivelul aleșilor și funcționarilor publici.

Nu există o procedură de raportare a darurilor primite în exercițiul autorității / funcției publice de către aleși sau funcționari publici locali.

Conform informațiilor, 2 aleși locali din 31 au migrat politic între 2000 și 2004.

În ceea ce privește declararea averilor, aleșii locali și funcționarii publici au publicat declarațiile de avere pe site-ul Primăriei. Acestea sunt semnate și rubricile au fost completate corespunzător.

Din informațiile primite, organele de cercetare și urmărire penală au fost sesizate sau s-au autosesizat cu privire la faptele unui singur ales local și unui singur funcționar public.

FOLOSIREA BANILOR PUBLICI: ACHIZIȚII PUBLICE

În anul 2004, au existat:

a) *licitație deschisă*, respectiv procedural prin care orice furnizor, executant sau prestator interesat are dreptul de a depune oferta;

b) *licitație restrânsă*, respectiv procedura care se desfășoară în două etape distincte și prin care numai candidații selectați de către autoritatea contractantă în prima etapă sunt invitați să depună oferte;

c) *negociere*, care poate fi:

- *negociere competitivă*, respectiv procedura prin care autoritatea contractantă se consultă și negociază clauzele contractuale, exclusiv prețul, cu mai mulți furnizori, executanți sau prestatori;

- *negociere cu o singură sursă*, respectiv procedura prin care autoritatea contractantă se consultă și negociază clauzele contractuale, inclusiv prețul, cu un singur furnizor, executant sau prestator;

d) *cererea de ofertă*, respectiv procedura simplificată, prin care autoritatea contractantă solicita oferte de la mai mulți furnizori, executanți sau prestatori.

În cadrul Primăriei Brașov există un raport anual privind achizițiile publice din 2003. În anul 2003, au

fost folosite următoarele proceduri de achiziții publice:

- *licitație deschisă*, respectiv procedura prin care orice furnizor, executant sau prestator interesat are dreptul de a depune oferta - 52.838.142.000 lei
- *negociere cu o singură sursă*, respectiv procedura prin care autoritatea contractantă se consultă și negociază clauzele contractuale, inclusiv prețul, cu un singur furnizor, executant sau prestator - 4.949.881.000 lei
- *cererea de oferta*, respectiv procedura simplificată, prin care autoritatea contractantă solicită oferte de la mai mulți furnizori, executanți sau prestatori - 20.298.871.000 lei
- nu s-a primit programul anual de achiziții publice pentru anul 2003.

În 2003, prin Hotărâri ale Consiliului Local au fost finanțate/cofinanțate 8 ONG-uri, iar 2 ONG-uri au primit spijin logistic din bugetul local.

Raport cu privire la integritatea și transparența administrației publice locale din municipiul Cluj-Napoca

I. Metodologie și premise:

Au fost aplicate două instrumente de cercetare în perioada premergătoare alegerilor locale din iunie 2004:

a) Interviuri cu persoane resursă din comunitate în probleme de administrație locală în perioada aprilie - mai 2000.

Am elaborat un chestionar adresat unui număr redus de persoane din comunitate, apreciate de coordonatorii locali ai proiectului ca fiind cunoscătoare ale problemelor administrației (persoane resursă).

Scopul interviului a fost de a identifica *percepția și experiențele* (pozitive sau negative) relevante pentru integritatea și transparența administrației locale pe baza unor interviuri cu persoane resursă din comunitate.

Pentru ca rezultatele chestionarului să constituie un reper solid pentru activitatea Grupului pentru Integritate Locală, persoanele resursă au fost selectate din medii eterogene (mediul de afaceri, sectorul public/consilieri locali, sectorul public/funcționari publici, mass media, societate civilă), dar și cu pregătire profesională diversă (economiști, jurnaliști, cadre didactice, ingineri, antropologi). Vârstele respondenților sunt cuprinse între 27 și 60 ani.

b) Documentare și analiză cu privire la patru grupe de indicatori cheie pentru integritate și transparența la nivelul administrației locale:

- participare cetățenească,
- acces la informație și transparența decizională,
- integritatea personalului din administrația publică,
- folosirea banilor publici prin procedurile de achiziții publice.

Documentarea s-a făcut prin cereri de informații de interes public solicitate de coordonatorii locali ai Asociației Pro Democrația. Prin răspunsurile primite am obținut date relevante pentru grupele de indicatori precizate. Cererile de informații au fost adresate autorităților locale în perioada 8-20 aprilie 2004, iar ultimele răspunsuri s-au primit în 19 mai 2004.

II. Rezultatele interviurilor cu persoane resursă.

Percepție:

Percepția asupra integrității administrației locale în ansamblu este moderat-negativă (din 10 intervievați numai 2 consideră administrația locală integră, în timp ce 4 o consideră destul de integră, iar 4 coruptă). Funcționarii publici sunt percepuți ca fiind mai integri (cu 2 calificări drept "corupți") decât consilierii locali (3 calificări de "corupți").

În ceea ce privește raportarea la interesele cetățenilor, funcționarii publici sunt apreciați mai favorabil decât consilierii locali (cu 3 calificări negative pentru funcționari și 5 pentru aleși).

Opiniile intervievaților se bazează în principal pe experiențele directe, apoi pe experiențele apropiaților și relațiile din mass-media centrală, în mică măsură pe mass-media locală.

Competență și experiență cu administrația locală

În ceea ce privește competența intervievaților, aproape toți au numit corect numărul aleșilor locali (8 din 10). Numărul funcționarilor din administrația locală a fost aproximat de cei mai mulți la 400-450 de angajați. Corectitudinea aprecierilor nu poate fi evaluată, deoarece informația aceasta nu a fost oferită de departamentul specializat pentru liberul acces la informația de interes public.

Toți repondenții au intrat în contact cu funcționarii publici în ultimele 6 luni, însă o medie a funcționarilor cunoscuți de repondenți este imposibil de extras din cauza formulărilor vagi (foarte mulți/destul de mult etc.) Aleșii locali sunt mult mai bine cunoscuți decât funcționarii publici, în general, și bine cunoscuți sub aspectul apartenenței politice și a activității din Consiliu. Se remarcă 3 intervievați extrem de bine informați asupra componenței și activității consiliului.

Intervievații (2 intervievați nu au răspuns la câte una dintre cele două întrebări) au făcut distincția între problemele de capacitate administrativă și cele de integritate. Opiniile sunt coerente în ceea ce privește capacitatea administrativă: administrația locală este percepută drept slabă de majoritatea. Din contră, în ceea ce privește integritatea, nu există nici pe departe același consens al intervievaților dacă calificarea drept integră este singulară, integritatea relativă și corupția își împart egal majoritatea calificativelor.

	Integră 1	Destul de integră 4	Coruptă 4
Eficientă 0	Destul de eficientă 1	Ineficientă 8	

Precedente negative în administrație:

Cei mai mulți intervievați au semnalat mai multe tipuri de acte ale administrației ca nemulțumitoare din perspectiva integrității și transparenței:

- amestecul primarului în treburile de zi cu zi ale administrației
- alocarea fondurilor (în legătură cu obiectivele),
- orientarea investițiilor spre anumite zone ale orașului fără dezbateri prelabile sau stabilirea/ explicarea unor criterii,
- lipsa planului urbanistic de dezvoltare a orașului,
- sistematizarea circulației, lipsa bonurilor de parcare,
- taxele locale (taxa pe balcon, taxa pe apa de ploaie etc),
- alocarea fondurilor pentru diverse instituții (pe bază de mită),
- modul de organizare a licitațiilor, recepționarea [sau calitatea lucrărilor implementate] lucrărilor în folosul comunitar
- planul de parcaj subteran din Piața Avram Iancu
- circulația, administrarea și îngrijirea spațiului verde, arhitectura orașului
- în domeniul ordinii publice, amenzile sunt prea mari
- situația drumurilor
- atribuirea contractelor pt servicii publice
- convocarea ședințelor publice.

Observăm că cea mai mare parte a nemulțumirilor semnalate priveau probleme de administrare a banilor publici, lucrări publice apreciate drept nenesare sau de care beneficiază inegal comunitatea, licitații publice, aranjate, existența unor taxe și impozite nejustificate, nivelul ridicat al taxelor și impozitelor locale. Reies ca domenii vulnerabile: urbanismul, ordinea publică, circulația, administrarea și îngrijirea spațiului verde, lipsa sedințelor publice. Interferența aleșilor politici în administrație este precepută drept cauză a precedentelor negative enumerate.

Practici defectuoase:

Intervievații consideră că există anumite practici la nivelul administrației care trebuie îndreptate, descrise relativ sumar:

<i>Lipsa de strategie și de proceduri clare</i>	Capacitate administrativă
<i>Procedurile nu sunt puse în slujba cetățeanului</i>	
<i>Plata taxelor online</i>	
<i>Colaborarea între instituțiile APL</i>	
<i>Licitații publice</i>	Cheltuirea banilor publici
<i>Aparatul executiv din Primărie (personal, șefii de serviciu)</i>	Integritatea și competența personalului
<i>Recrutarea și selectarea personalului</i>	
<i>Informarea cetățenilor, aplicarea corectă a legii 544</i>	Acces la informație

Topul problemelor de integritate și transparență locală:

Practicile semnalate de intervievați se suprapun în mare măsură cu ierhia problemelor administrației:

9/10	Migrația politică a aleșilor locali Organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiecte de acte normative
7/10	Anunțuri publice despre proiectele de acte normative și ședințele Consiliului Local (și în limbile minorităților) Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public din oficiu Informația cetățenilor despre contractele încheiate de autorități și finanțate din bani publici Respectarea și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici Procedurile de licitație folosite inadecvat
6/10	Relevanța rapoartelor consilierilor locali pentru activitatea depusă Funcționarea departamentelor specializate în asigurarea liberului acces la informațiile de interes public și transparenței decizionale (influențate de primar) Informarea cetățenilor despre veniturile realizate de aleșii și funcționarii locali Mediatizarea activităților Primăriei și Consiliului Local

Alte probleme recunoscute de intervievați dar neconsiderate prioritare sunt:

Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici (5/10), Depunerea și verificarea declarațiilor de interese (5/10), Informarea cetățenilor despre cheltuielile de transport și reprezentare ale aleșilor locali (5/10), Participarea consilierilor la ședințele comisiilor Consiliului Local (5/10), Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local (5/10), Participarea femeilor în activitățile autorităților administrației locale (4/10), Colaborarea autorităților administrației locale cu organizații neguvernamentale (4/10), Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public solicitate în scris sau telefonic (4/10), Participarea consilierilor locali la ședințele Consiliului Local (3/10), Stabilitatea și promovarea funcționarilor publici (3/10).

Posibile inițiative și modalități de intervenție pentru corectarea problemelor sau practicilor semnalate

Intervievații consideră că pot propune soluții pentru problemele și practicile semnalate, însă majoritatea soluțiilor sunt în afara comunității: schimbarea cadrului legislativ privind administrația publică locală (Legea 215), introducerea votului uninominal pentru alegerile locale, reglementarea în particular a primarilor ca apolitici. Asupra acestora recomandăm ca GIL să revină după alegeri, în legătură cu GIL-urile care au avut observații identice sau similare, pentru a demara acțiuni cu mai mari șanse de eficacitate.

Sunt la îndemâna comunității:

- *colaborarea cu ONG-urile și centralizarea propunerilor cetățenilor*
- *monitorizarea licitațiilor publice*
- *îmbunătățirea procedurilor de recrutare, selectare, promovare a personalului din administrație.*

În plus, intervievații au subliniat că își doresc și „mai multă curățenie în oraș, mai multă eficiență”, așteptări legitime, dar care nu trebuie să intre în atenția GIL decât dacă ridică probleme de integritate sau transparență.

Intervievații lansează următoarele semnale de alarmă:

- *aleșii locali urmăresc în primul rând interesul partidului, nu al cetățenilor,*
- *nu există o strategie pentru mai multă transparență și integritate locală,*
- *este insuficientă voința la nivelul administrației și al cetățenilor pentru a îndrepta lucrurile,*
- *instituțiile administrației publice locale nu comunică și nu colaborează între ele .*

III. Rezultatele obținute pe baza solicitărilor de informații publice.

PARTICIPARE PUBLICĂ

În ultimele 6 luni, cei 31 de consilieri locali din Cluj-Napoca au fost convocați în 4 ședințe ordinare și 14 extraordinare. Numai 2 femei fac parte din Consiliul local. În aparatul Primăriei, există 16 femei care dețin funcții de conducere sau control. Toate aceste ședințe au fost publice. Nu am avut date din care să rezulte numărul mediu de participanți pe ședință. În cadrul Consiliului nu există o majoritate clar definită. După alegerile din 2000 existau 8 consilieri UDMR, 8 consilieri PRM, 5 PDSR, 3 PUNR, 3 CDR, 2 PNL, 2 APR. Între timp au rămas 8 consilieri UDMR, 5 PRM, 6 PSD, 2 PNL, 2 PUNR, 6 independenți, iar 2 erau la un moment dat în UFD, acum, se pare, la AP. Migrația politică a crescut numărul consilierilor independenți la 6, partidele perdante fiind PRM (3), PUNR (1), CDR (3), PUNR (1), despre 2 consilieri nu există date concludente în prezent (dar traiectoria lor a vizat UMF și AP). Majoritățile se definesc, punctual, în funcție de proiectele propuse. Un factor puternic de coagulare a majorităților este atitudinea față de primar, probabil inițiator al celor mai multe dintre acestea, motivată de cele mai multe ori negativ ca „dorința de a boicota primaru”. Nu am obținut informații despre inițiatorii proiectelor de hotărâri.

Nici unul dintre consilierii locali nu a depus rapoarte de activitate pentru anul 2003.

Cei 7 membri ai Comisiei pentru buget finanțe, ordine publică și protecție civilă au fost convocați în 16 ședințe în 6 luni, la care au participat în medie (doar) 4 consilieri. În lucrările comisiei au fost discutate 274 proiecte de hotărâri. La o singură ședință Comisia a invitat 3 persoane din aparatul Primăriei (de la Direcția Economică și Direcția Tehnică), dar acestea nu s-au prezentat. Nici un cetățean sau reprezentant al organizațiilor neguvernamentale, asociațiilor de afaceri nu a fost invitat.

Cei 5 membri ai Comisiei pentru urbanism, amenajarea teritoriului și protecția mediului au fost

convocați în 13 sedințe în ultimele 6 luni, la care au participat în medie 5 consilieri. În lucrările comisiei au fost discutate 320 proiecte de hotărâri. Comisia nu a invitat nici persoane din aparatul primăriei, nici persoane din afară să participe.

Un număr mare de organizații neguvernamentale (134) au primit finanțări de la bugetul local în perioada 2000-2004, unele de mai multe ori, iar cuantumul acestor finanțări se ridică la 30.823.149.000 lei. Finanțarea medie pe organizație este de 23.002.604 lei. Problematic este faptul că nu există un mecanism de selecție a organizațiilor și proiectelor eligibile pe baza unor criterii stabilite, ceea ce indică posibilitatea unor decizii arbitrare în ceea ce privește alocarea acestor fonduri. Nu există informații despre sprijinul primit de organizații de la consiliul local sub alte forme (sedii gratuite, săli pentru evenimente etc.), nici despre organizațiile care au solicitat informații în baza legii 544/2001, nici despre organizațiile cu care autoritățile locale au încheiat diverse forme de protocoale de colaborare sau de parteneriat. Nici o organizație neguvernamentală nu a participat la consultări cu privire la elaborarea unor hotărâri ale Consiliului local.

ACCES LA INFORMAȚIE ȘI TRANSPARENȚA DECIZIONALĂ

Există un singur departament responsabil cu aplicarea ambelor legi (544/2001 și 52/2003), care se numește Biroul de Relații Externe și Mass Media, echipat și amplasat adecvat. În acest cel mai solicitat birou din Primărie personalul este suficient, însă acoperă multe atribuții.

În 2003 accesul la informațiile de interes public a fost foarte solicitat cu precădere de către presă. Din informațiile furnizate, reiese că, în medie, 5 jurnaliști au cerut zilnic (probabil în zilele lucrătoare) informații de interes public. Restul solicitărilor a venit din partea persoanelor juridice (70) și persoanelor fizice (20). Toate cererile de informație publică au fost soluționate favorabil, conform datelor departamentului specializat.

Atenție: Din informațiile primite, nu reiese clar împărțirea beneficiarilor acestui departament în funcție de tipul de cerere formulată: pe 544/2001 solicitări de informații de interes public, pe 52/2003, solicitări de participare la sedințele publice (declarat 4) și de consultare cu privire la proiecte de hotărâri (declarat 0).

Informațiile de interes public din oficiu. Deși există o procedură de actualizare a informației din oficiu, nu se operează prelucrarea acesteia pentru a fi mai accesibilă pentru cei neinițiați în problemele administrației locale (simpli cetățeni). În ceea ce privește costurile, informația este accesibilă: informațiile sunt comunicate gratuit, conform legii, iar costurile copierii sunt la nivelul pieței.

Informațiile la cerere. Informațiile furnizate pentru această documentare au fost la obiect, complete și relativ la obiect. Coordonatorii locali ai Asociației Pro Democrația au sugerat că se impune o mai mare rigurozitate în formularea cererilor, pentru a primi răspunsuri corecte, și au apreciat că departamentul a fost dispus să revină cu noi informații odată ce s-a definit clar ceea ce era ambiguu/interpretabil/insuficient precizat. O practică neconformă Legii 544/2001 este tendința departamentului de a cere justificări solicitanților de informații cu privire la finalitatea/utilitatea informațiilor solicitate. Pe de altă parte, se publică informații de interes public nespecificate explicit de lege, precum costurile de personal ale Primăriei și Consiliului Local.

Informații sensibile:

- media venitului lunar de la buget al unui consilier în 2003 este de: 5.585.362 lei (incluzând salarii de bază, merit, conducere, indemnizații consilieri și sporuri de vechime, ore suplimentare, noapte, doctorat s.a.),
- media venitului lunar de la buget al unui funcționar în 2003 (cu contract de serviciu/public și cu contract de muncă/angajat contractual) [nu a putut fi determinată din datele furnizate]
- informația despre cheltuielile de deplasare ale aleșilor locali în 2003 este publicată din oficiu, iar cuantumul acestora este foarte mic 2.488.817 lei

- quantumul cheltuielilor de reprezentare ale aleșilor în anul 2003 nu este publicat și nici disponibil.

Informațiile publice solicitate de mass-media

În ceea ce privește accesul mass-media la informațiile de interes public, deși în 2003 acesta nu s-a formalizat prin procedura de acreditare (conform legii), Primăria a dispus și folosit, conform datelor oferite, o listă de contacte ale jurnaliștilor locali. Departamentul a aproximat o medie de 5 solicitări venite zilnic de la jurnaliști, însă fără o monitorizare sistematică; pe baza monitorizării departamentului reiese însă că au apărut 7 articole zilnic care reflectă activitatea autorităților locale, aproximativ 200 de apariții lunar.

Au existat, în 2003, 4 ședințe publice organizate conform Legii 52/2003. În general, ședințele Consiliului Local sunt anunțate conform cerințelor legii (incluzând precizarea ordinii de zi, a datei și locului desfășurării ședinței) și se desfășoară într-un interval de 4-5 zile, ceea ce permite participarea publicului interesat, conform datelor obținute. Totuși, nu am primit informații referitoare la modul de anunțare a ședințelor de consultare cu privire la proiecte de hotărâri, pentru care intervalul de timp alocat este de numai 4-5 zile, mult mai mic decât cel prevăzut în Legea 52, de 30 de zile, și nu permite formularea de comentarii, sugestii, propuneri cu valoare de recomandare din partea cetățenilor. Primăria nu monitorizează numărul participanților la ședințele publice, ceea ce ar oferi un indicator important pentru evaluarea implementării Legii 52/2003.

INTEGRITATE

Salariații proprii ai aparatului Consiliului Local nu au statut de funcționar public, deoarece dispoziția 2540/2003, privind numirea în funcție publică a fost atacată în Contencios Administrativ de către prefect, iar actul a fost suspendat în baza Legii 215. Funcționarii publici ai administrației locale (pe baza contractului de serviciu) nu se evidențiază diferit de angajații contractuali (personal angajat pe baza contractului de muncă).

Informații incomplete sau nerelevante despre stabilitatea funcționarilor publici.

Nu s-au obținut informații privitoare la totalul funcționarilor care deserveșc Primăria și Consiliul Local, autorități ale administrației publice locale, la numărul funcționarilor publici (pe baza contractului de serviciu, conform Legii 188/1999 privind statutul funcționarilor publici) care au lucrat pentru autorități în 2000 și 2004, la numărul funcționarilor publici care ocupă aceleași funcții în 2000 și 2004, la numărul angajaților contractuali (pe baza contractului de muncă, în afara Legii 188/1999 menționată mai sus) ai autorităților – informații relevante pentru stabilitatea funcționarilor publici în cadrul aparatului administrativ local.

Informații incomplete despre promovarea funcționarilor publici.

S-a precizat însă că, în intervalul 2000-2004, 102 funcționari publici au fost promovați prin concurs. Din 5 funcționari publici care existau în 2000, numai unul singur mai lucrează în Primărie – însă datele sunt incomplete și fără relevanța statistică pentru a putea emite ipoteze sau trage concluzii. Această ultimă afirmație se referă la acele persoane care au promovat un concurs și au fost angajate ca funcționari în lunile martie 2000, respectiv martie 2004.

Migrația politică a afectat o cincime din aleșii locali.

După alegerile din 2000 existau 8 consilieri UDMR, 8 consilieri PRM, 5 PDSR, 3 PUNR, 3 CDR, 2 PNL, 2 APR. Între timp au rămas 8 consilieri UDMR, 5 PRM, 6 PSD, 2 PNL, 2 PUNR, 6 independenți, iar 2 erau la un moment dat în UFD, acum, se pare, la AP. Ceea ce este surprinzător în comparație cu alte consilii locale, este că partidul aflat la guvernare între 2000-2004, PSD, nu a avut de câștigat în urma migrației politice, care nu a generat decât un număr mare de independenți (6). Partidele perdante au fost PRM (3), PUNR (1), CDR (3), PUNR (1), despre 2 consilieri nu există date concludente în prezent (dar traiectoria lor a vizat UFD și AP).

Declarațiile de avere sunt publicate pe site, însă numai de către primar și de către funcționarii din Primărie. Acestea sunt semnate. Nici un consilier local nu are declarația de avere publicată pe site, conform legii.

Nu s-au obținut informații cu privire la depunerea declarațiilor de interese.

Nu s-au obținut informații cu privire la declararea darurilor de către aleșii locali și funcționarii publici.

FOLOSIREA BANILOR PUBLICI: ACHIZIȚIILE PUBLICE

Informațiile cu privire la acest indicator au fost oferite în procent de 39.00%.

Conform datelor obținute, procedurile de achiziții publice prin care s-au atribuit contracte de furnizare de bunuri și servicii, respectiv de realizare de lucrări au fost:

I. Licitație restrânsă	0 LEI
I. Licitație deschisă	26504180000 LEI
II. Negociere competitivă	0 LEI
II. Concurs de soluții	0 LEI
III. Cerere de ofertă	65690548000 LEI
III. Negociere cu o singură sursă	91059000 LEI
III. Cumpărare directă	0 LEI

Fondurile alocate astfel au totalizat **92.285.787.000** lei.

S-a evaluat ponderea tipurilor de proceduri de achiziții publice folosite în cursul anului 2003. Relevanța acestei ponderi rezultă din gradul de transparență specific fiecărei tip de procedură de achiziții publice, în funcție de care am clasificat procedurile după cum urmează:

I. Proceduri de maximă transparență: licitația deschisă și licitația restrânsă. Elementele definitorii ale acestor proceduri sunt:

- publicitatea procedurii: obligativitatea publicării anunțului de participare în Monitorul Oficial,
- faptul că oricine poate participa și că există cerințe minimale de concurență (de 2 ofertanți, respectiv 5 candidați),
- stabilirea unor termene de timp largi pentru potențiali participanți,
- procedura detaliată în acte normative,
- publicitatea rezultatului și proceduri de contestare în termene de timp largi.

II. Proceduri de transparență relativă medie: negocierea competitivă și concursul de soluții

- în decursul procedurilor, în particular în timpul negocierii sau al evaluării soluțiilor, autoritatea contractantă (instituție sau autoritate din administrația publică locală) poate folosi puterea arbitrar.

III. Proceduri de transparență minimă: cererea de oferte, negocierea cu o singură sursă și cumpărarea directă

- publicitatea procedurii este redusă: în cazul cererii de ofertă, participă numai cei invitați, în cazul negocierii cu o singură sursă și a cumpărării directe nu este nevoie de mai mult de un potențial contractant,

- cerința de concurență exista numai la cererea de oferte, însă preselecția o face autoritatea (poate fi arbitrară)
- termene de timp sunt reduse sau nedefinite,
- procedura este reglementată sumar,
- publicitatea rezultatului este redusă.

Notă:

Folosirea tuturor acestor proceduri este legală. Evaluarea întreprinsă nu abordează corectitudinea cu care achizițiile publice atribuite în cursul anului 2003, ci evidențiază numai frecvența folosirii tipurilor de proceduri prezentate mai sus potrivit datelor primite de la autoritățile publice.

Proceduri	Cluj
Maximă transparență	29%
Transparență relativă	0%
Transparență minimă	71%

Raport cu privire la integritatea și transparența administrației publice locale din municipiul Constanța

I. Metodologie și premise:

Au fost aplicate două instrumente de cercetare în perioada premergătoare alegerilor locale din iunie 2004:

a) Interviuri cu persoane resursă din comunitate în probleme de administrație locală.

Am elaborat un chestionar adresat unui număr redus de persoane din comunitate, apreciate de coordonatorii locali ai proiectului ca fiind cunoscătoare ale problemelor administrației (persoane resursă).

Scopul interviului a fost de a identifica *percepția și experiențele* (pozitive sau negative) relevante pentru integritatea și transparența administrației locale pe baza unor interviuri cu persoane resursă din comunitate.

Pentru ca rezultatele chestionarului să constituie un reper solid pentru activitatea Grupului pentru Integritate Locală, 15 persoane resursă au fost selectate din medii eterogene (mediul de afaceri, sectorul public/funcționari publici, mass media, societate civilă) dar și cu pregătire profesională diversă (juriști, jurnaliști, cadre didactice, ingineri). Vârstele respondentilor sunt cuprinse între 21 și 49 de ani.

Interviurile s-au operat în perioada: 15 - 27 mai.

b) Documentare și analiză cu privire la patru grupe de indicatori cheie pentru integritate și transparență la nivelul administrației locale:

- participare cetățenească,
- acces la informație și transparență decizională,
- integritatea personalului din administrația publică,
- folosirea banilor publici prin procedurile de achiziții publice.

Documentarea s-a făcut prin cereri de informații de interes public solicitate de coordonatorii locali ai Pro Democrația. Prin răspunsurile primite am obținut date relevante pentru grupele de indicatori precizate. Cererile de informație au fost transmise departamentelor specializate în perioada: 27 aprilie- 5 mai 2004.

II. Rezultatele interviurilor cu persoane resursă

Percepție:

Percepția asupra integrității administrației locale în ansamblu este negativă (din 15 intervievați numai 12 dau calificări negative și 3 moderate/destul de integră).

Funcționarii publici sunt percepuți ca fiind mai integri (cu 8 calificări medii și 6 negative) decât aleșii locali (cu 10 calificări negative și 4 medii).

În ceea ce privește raportarea la interesele cetățenilor, funcționarii publici sunt mai apreciați decât aleșii locali cu 8 calificări negative și 7 medii în comparație cu 12 negative și 3 neutre.

Opiniile tuturor intervievaților se bazează în primul rând pe experiențele directe (13 din 15 intervievați), pe experiențele apropiaților (9 din 15), pe relatările din mass media centrală (6 din 15) și locală (5 din 15).

Competența & experiența cu administrația locală:

În ceea ce privește competența intervievaților, intervievații au aproximat că au între 27 și 43 de aleși locali, cifra reală fiind de 30. Ezitățile sunt mult mai mari în ceea ce privește aparatul funcționăresc, aproximativ între 60 și 4000. Corectitudinea aprecierilor referitoare la nr. funcționarilor din aparatul administrativ nu poate fi evaluată cu foarte mare precizie, deoarece informația aceasta nu a fost oferită de departamentul specializat pentru liberul acces la informația de interes public.

Majoritatea intervievaților (13 din 15) au intrat în contact cu funcționari publici în ultimele 6 luni, din răspunsurile primite ne-a fost imposibil să calculăm o medie, însă interacțiunile au vizat cel puțin 2, respectiv cel mult 10 funcționari, fără a lua în calcul intervievații care au legături profesionale cu colegii lor din administrație. Aleșii locali sunt mult mai bine cunoscuți decât funcționarii publici, în general, relativ bine cunoscuți sub aspectul apartenenței politice (între 10 și 30) și mai puțin din perspectiva activității din Consiliu (de la nici unul la maxim 20).

Intervievații au făcut distincția între problemele de capacitate administrativă și cele de integritate. Opiniile sunt coerente în ceea ce privește capacitatea administrativă: administrația locală este percepută drept destul de eficientă (13/15), respectiv ineficientă de rest (2/15).

În ceea ce privește integritatea, administrația este percepută drept relativ integră de o treime a intervievaților (5/15) și drept coruptă de rest (9/15)²⁵.

Integră 0 Eficientă 0	Destul de integră 5 Destul de eficientă 13	Coruptă 9 Ineficientă 2
--	---	--

Precedente negative în administrație:

Cei mai mulți intervievați au semnalat mai multe tipuri de acte ale administrației ca nemulțumitoare din perspectiva integrității și transparenței:

Banii publici:

- *Venituri la bugetul local: taxe foarte mari sau nejustificate (exemplu: taxa pentru ordine și liniște publică),*
- *Cheltuieli: alocarea resurselor financiare pentru proiecte necesare, fără impact (exemplu: importul de palmieri), contracte acordate preferențial, în condiții de conflicte de interese sau clientelism (licitații câștigate de firme apropiate primarilor, foloase obținute de apropiații primarului),*
- *Procesul bugetar: alocare și execuție netransparentă, societatea civilă nu este consultată înainte de votarea bugetului local*

Relația cu cetățenii și organizațiile:

- *Audiențele pentru populație: lipsa de punctualitate,*
- *Acces dificil la informațiile de interes public,*
- *Lipsa de interes din partea administrației locale de a se consulta cu societatea civilă în ceea ce privește strategiile de dezvoltare locală.*

Servicii publice:

- *Serviciile sociale specializate nu există.*

Lipsa de transparență:

- *Sunt mușamalizate diferite ilegalități în primării.*

Patrimoniu:

- *Atribuirea sau închirierea preferențială a spațiilor din patrimoniul administrației,*
- *Consiliul Local aprobă prin hotărâri înființarea de benzinării în locuri nepermise de lege.*

Capacitate administrativă:

- *Proceduri complicate de obținere a autorizațiilor, termene de obținere nedefinite sau nerespectate.*

²⁵ Un intervievat nu s-a pronunțat asupra acestui aspect, fără a comenta motivele.

- *Eliberarea și prelungirea certificatelor de oportunitate*²⁶.

Altele:

- *Instalarea barierelor la intrare în Mamaia,*
- *Scoaterea tramvaiului fără consultarea cu cetățenii,*

Practici defectuase:

Intervievații consideră că există anumite practici la nivelul administrației care trebuie îndreptate, descrise relativ sumar:

Alocarea netransparentă a fondurilor publice	Folosirea banilor publici
Respectarea conținutului și a termenelor de publicare a ordinii de zi pentru ședințele Consiliului Local Municipal, ședințele consiliului local, ședințele consiliilor județene, mediatizarea hotărârilor Consiliului Local. Hoția, minciuna, eschivarea, ipocrizia' sunt practici sau atitudini frecvent semnalate de cetățeni: un mecanism eficace de verificare și control ar fi deosebit de util în a preveni astfel de practici și în a oferi opiniei publice indicii că situația percepută se îndreaptă.	Integritatea aleșilor locali și a funcționarilor publici [responsabilitate]
Societatea civilă și cetățenii nu sunt consultați în luarea deciziilor.	Accesul la informație și transparență decizională Participarea cetățenească
Funcționarii publici nu sunt formați în spiritul transparenței fără de cetățeni.	
Audiențele pentru populație sunt dificil de obținut iar planificările nu se respectă.	
Birocrația, proceduri complicate.	Capacitate administrativă

Topul problemelor de integritate și transparență locală

Practicile semnalate de intervievați se suprapun în mare măsură cu ierarhia problemelor administrației:

12/15	Organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiecte de acte normative.
11/15	Procedurile de licitație defectuoase
10/15	Volumul și calitatea informației de interes public solicitate în scris sau telefonic
9/15	Migrația politică la nivelul aleșilor locali Informația cu privire la contractele încheiate de autorități
8/15	Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local, Relevanța rapoartelor consilierilor locali pentru activitatea depusă Volumul și calitatea informației de interes public din oficiu

Posibile inițiative și modalități de intervenție pentru corectarea problemelor sau practicilor semnalate

S-au formulat următoarele propuneri, pe baza disponibilității intervievaților de a contribui la proiect:

- Adoptarea unei rezoluții de către ONG Constanța în vederea monitorizării problemelor de

²⁶Certificatul de oportunitate este un act necesar pentru agenții economici care doresc să înființeze un punct de comercializare sau producție.

- integritate și transparență din cadrul administrației locale,
- Organizarea de întâlniri cu aleși și funcționari publici locali, pe teme de interes comun,
- Consultare cu privire la elaborarea unor acte sau luarea unor decizii cu experți din afara aparatului administrativ,
- Mediatizarea întâlnirilor aleșilor și funcționarilor cu cetățenii, mediatizarea actelor deciziilor și hotărârilor adoptate de autorități locale,
- Publicarea datelor de contact, a domeniului de care răspund, a orelor de audiență pentru fiecare consilier și diseminarea acestor informații prin Primărie și Biroul de Informare pentru Cetățeni.

S-au formulat două teme:

- nu există disponibilitate din partea administrației locale pentru a discuta și îmbunătăți transparența și integritatea locală,
- cetățenii nu sunt încă pregătiți să aibă un rol important în a determina creșterea integrității și transparenței administrației publice, ei trebuie informați și educați asupra drepturilor și obligațiilor de care dispun în relație cu autoritățile locale.

III. Rezultatele obținute pe baza solicitărilor de informații publice

PARTICIPARE PUBLICĂ

Nu s-au obținut informații despre practicile relevante pentru participarea publică în administrația locală Constanța.

ACCES LA INFORMAȚIE ȘI TRANSPARENȚA DECIZIONALĂ

În cadrul Primăriei Constanța există o persoană responsabilă pentru aplicarea Legii 544/2001 și a Legii 52/2003. În anul 2003 s-au înregistrat 30 beneficiari în ceea ce privește liberul acces la informația de interes public și numai 3 pentru transparența decizională. Din 30 de cereri de informații de interes public, 25 au fost soluționate favorabil și 5 respinse sau redirecționate către alte autorități.

Informațiile de interes public din oficiu sunt disponibile pe site și prin Buletinul informativ al Primăriei:

- *parțial* - actele normative care reglementează organizarea și funcționarea autorității sau instituției publice;
- *în totalitate* - structura organizatorică, atribuțiile departamentelor, programul de funcționare, programul de audiențe al autorității sau instituției publice,
- *în totalitate* - numele și prenumele persoanelor din conducerea autorității sau a instituției publice și ale funcționarului responsabil cu difuzarea informațiilor publice,
- *în totalitate* - coordonatele de contact ale autorității sau instituției publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail și adresa paginii de Internet ,
- *în totalitate* - sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil,
- *parțial* - programele și strategiile proprii și
- *deloc* - modalitățile de contestare ale refuzului de a elibera informații de interes public.

Nu am obținut informații cu privire la existența unor proceduri de actualizare a informației din oficiu și de prelucrare a acestora pentru a fi accesibilă celor neinițiați în problemele administrației locale.

Informația la cerere. Solicitanților nu li se cere să precizeze motivele interesului. În cadrul acestui proiect, au fost transmise 18 cereri de informații publice. Răspunsurile solicitate au fost primite în termenul legal de 10 zile, numai pentru 6 cereri. Departamentul a anunțat că are nevoie de un interval de 30 de zile pentru cererile cu caracter complex, însă răspunsurile propriu-zise nu au

mai sosit. Nu se percep taxe pentru informațiile de interes public și serviciul de copiere se plătește cu 3000 lei/pagina, ceea ce este mai mult decât prețul pieței, însă fără a deveni prohibitiv.

Informațiile sensibile. Informațiile privind costurile de personal ale administrației locale Constanța nu sunt publicate pe site și nu au putut fi obținute prin cereri de informații privind:

- media venitului lunar brut de la buget al unui consilier local,
- media venitului lunar brut de la buget al unui funcționar public,
- media venitului lunar brut al angajatului contractual al Primăriei în anul 2003.

S-au oferit răspunsuri la solicitările de informație privind

- cuantumul cheltuielilor de deplasare ale aleșilor în anul 2003 –42.806.000 lei,
- cuantumul cheltuielilor de reprezentare/protocol ale aleșilor în anul 2003 - 741.055.000 lei.

Informația de interes public pentru mass-media.

Nu am obținut informații cu privire la ziașiști acreditați, numărul de cereri de informații publice adresate Primăriei de către jurnaliști sau despre participarea acestora la ședințele publice organizate în baza Legii 52/2003.

Transparența decizională. Conform datelor primite, în anul 2003 au fost organizate conform Legii 52/2003 13 ședințe publice, care au fost anunțate publicului prin intermediul presei. Din păcate, nu se poate verifica în ce măsură aceste ședințe coincid cu ședințele Consiliului Local, despre care nu am primit nici o informație.

INTEGRITATE

Nu s-au obținut informații despre practicile relevante pentru integritatea personalului (aleși locali și funcționari publici) din administrația locală Constanța.

Precizările parțiale și incomplete cu privire la acest aspect din partea departamentelor pentru acces la informație al Primăriei și Prefecturii Constanța au clarificat numai că:

- declarațiile de avere ale aleșilor locali și ale funcționarilor publici sunt publicate,
- ca nu s-au formulat sau primit sesizări cu privire la declarațiile de avere depuse, motiv pentru care nu au fost verificate.
- situațiile de incompatibilitate constatate în urma intrării în vigoare a legii 161/2003 au fost soluționate – fără a se preciza modul de soluționare.

Nu s-au primit informații privitoare la situația conflictelor de interese sau a declarării darurilor la nivelul funcționarilor publici și aleșilor locali.

FOLOSIREA BANILOR PUBLICI: ACHIZIȚII PUBLICE

Nu s-au obținut informații despre practicile relevante pentru cheltuirea banilor publici, în particular cu privire la licitațiile publice organizate în decursul anului 2003. Răspunsurile primite făceau trimitere la Monitorul Oficial.

Raport cu privire la integritatea și transparența administrației publice locale din orașul Drăgășani

I. Metodologie și premise:

Au fost aplicate două instrumente de cercetare în perioada premergătoare alegerilor locale din iunie 2004:

a) Interviuri cu persoane resursă din comunitate în probleme de administrație locală.

Am elaborat un chestionar adresat unui număr redus de persoane din comunitate, apreciate de coordonatorii locali ai proiectului ca fiind cunoscătoare ale problemelor administrației (persoane resursă).

Scopul interviului a fost de a identifica *percepția și experiențele* (pozitive sau negative) relevante pentru integritatea și transparența administrației locale pe baza unor interviuri cu persoane resursă din comunitate.

Pentru ca rezultatele chestionarului să constituie un reper solid pentru activitatea Grupului pentru Integritate Locală, 11 persoane resursă au fost selectate din medii eterogene (mediul de afaceri, sectorul public / consilieri locali, sectorul public / funcționari publici, mass media, societate civilă) dar și cu pregătire profesională diversă (economist, jurnalist, jurist, cadru didactic, inginer, expert în administrația publică). Varstele repondenților sunt cuprinse între 27 și 48 ani.

b) Documentare și analiza cu privire la patru grupe de indicatori cheie pentru integritate și transparență la nivelul administrației locale:

- participare cetățenească,
- acces la informație și transparență decizională,
- integritatea personalului din administrația publică,
- folosirea banilor publici prin procedurile de achiziții publice.

Documentarea s-a făcut prin cereri de informații de interes public solicitate de coordonatorii locali ai Asociației Pro Democrația. Prin răspunsurile primite am obținut date relevante pentru grupele de indicatori precizate.

II. Rezultatele interviurilor cu persoane resursă.

Percepție:

Percepția asupra integrității administrației locale în ansamblu este negativă (din 11 intervievați numai 1 consideră administrația locală integă, 4 destul de integă iar 6 coruptă).

Funcționarii publici sunt percepuți ca fiind mai integri (cu o singură calificare pozitivă) decât consilierii locali (cu nici o calificare pozitivă, însă cel puțin jumătate din repondenți îi califică drept corupți și pe funcționari (6) și pe aleși (5).

În ceea ce privește raportarea la interesele cetățenilor, funcționarii publici sunt mai apreciați decât consilierii locali (cu 1 calificare negativă pentru funcționari și 4 pentru aleși, nici una pozitivă).

Opiniile intervievaților se bazează în principal pe experiențele directe (11), după care pe experiențele apropiaților (9). Mass-media centrală și locală are o influență redusă asupra percepției cu numai 2 respectiv 1 menționare.

Competența și experiența cu administrația locală

În ceea ce privește competența intervievaților, aproape toți repondenții au numit corect numărul aleșilor locali (9 din 11). Răspunsuri extrem de eterogene s-au primit cu privire la numărul total al funcționarilor administrației locale: de la 20 la 300. Numărul declarat al angajaților din întregul aparat administrativ este de 276, dintre care, conform datelor primite, 62 reprezintă funcționari și 216 angajați contractuali.

În medie, fiecare interviuat a interacționat direct cu cel puțin 9 funcționari în ultimele 6 luni. Aleșii locali sunt mult mai bine cunoscuți decât funcționarii publici, în general, și bine cunoscuți sub aspectul apartenenței politice (14 din 21) și a activității din Consiliu (11 din 21).

- Intervievații au făcut distincția între problemele de capacitate administrativă și cele de integritate. Opiniile sunt coerente în ceea ce privește capacitatea administrativă: administrația locală este percepută drept satisfăcătoare de 9 din 11 intervievați.
- Din contră, în ceea ce privește integritatea, nu există nici pe departe același consens al repondenților: dacă calificarea drept integră este excepțională (1 din 11), integritatea relativă și corupția își împart egal majoritatea repondenților (5 din 11).

Integră 1 Eficientă 1	Destul de integră 5 Destul de eficientă 9	Coruptă 5 Ineficientă 1
----------------------------------	--	------------------------------------

• Precedente negative în administrație:

- Intervievații au semnalat mai multe tipuri de acte ale administrației ca nemulțumitoare din perspectiva integrității și transparenței:
  - Selecția personalului din administrația locală (4 menționări),
  - Supradimensionarea personalului ale cărui salarii sunt suportate de cetățeni prin taxe,
  - Funcționarii sunt folosiți de primar pentru a regla dispute persoanele: amendează pe cei care intră în conflict cu primarul,
  - Primăria împiedică aplicarea corectă a legilor privind retrocedarea terenurilor agricole și forestiere (2 menționări),
  - Activitatea Consiliului Local: Deciziile privind oportunitatea întreprinderii unor lucrări publice sunt motivate politic: înființarea unui parc ,pe criterii politice (la comandă) sau alocarea terenurilor din proprietatea autorităților locale pentru investiții (2 menționări).
  - Nereguli și interese private în procedurile de licitație și în contractele de concesiune (2 menționări).
  - Încalcări ale legilor de către unele comisii cu atribuții de aplicare a legilor fondului funciar, din subordinea primăriei
  - Nu se verifică riguros cetățenii care își reclamă drepturile în baza legii 416 (protecția socială) și nici dacă beneficiarii își îndeplinesc sarcinile.

Observăm că cea mai mare parte a nemulțumirilor semnalate privesc:

Gestiunea banilor publici (personal administrativ supradimensionat, licitații și concesiuni care servesc/avantajează interese private nu pe cel al comunității, lucrări publice sau investiții nejustificate sau neoportune, servicii sociale de care nu beneficiază cei în nevoie).

Folosirea funcționarilor în interese private sau de partid.

Intervievații contestă legalitatea deciziilor autorităților și instituțiilor administrației locale.

Practici defectuoase:

Intervievații consideră că există anumite practici la nivelul administrației care trebuie îndreptate, descrise relativ sumar:

<ul style="list-style-type: none"> • <i>A fost sesizată ca problema, nu s-a clarificat prin ce tip de practici/mecanisme.</i> 	Folosirea banilor publici
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Reglementările pentru garantarea stabilității funcționarilor public sunt ineficiente;</i> 	Integritatea aleșilor locali și a funcționarilor publici
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Salarizarea nu este corespunzătoare volumului de muncă</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Aleșii locali practică votul la comandă politică, apara interese de partid</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Deciziile și hotărârile locale sunt influențate însă în favoarea unor interese private, nu prin transparența decizională, ci prin baza relațiilor personale și 'punga'</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Informarea cetățenilor</i> 	Accesul la informație și transparența decizională Participarea cetățenească
3. <i>Nu se organizează dezbateri publice</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Ședințele consiliului local ar putea fi televizate, la fel, ședințele de consiliu</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cetățenii nu au loc în sala în care dezbate consiliul local</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Atitudinea funcționarilor față de persoanele care iau contact cu Primăria este reavoinoare</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Departamentele sau serviciile de care au nevoie cetățenii ar trebui amplasate în incinta primăriei (Finanțele, biroul de carte funciară) pentru că cetățenii trebuie să se deplaseze în locuri diferite pentru a obține actele/avizele/etc. de care au nevoie.</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Nu sunt proiecte cu finanțări (gen Phare etc)</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Birocrație</i> 	

Topul problemelor de integritate și transparență locală:

Practicile semnalate de intervievați se suprapun în mare măsură cu ierhia problemelor administrației:

9/11	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Funcționarea departamentelor specializate în asigurarea liberului acces la informațiile de interes public și transparenței decizionale</i> • <i>Organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiecte de acte normative.</i> • <i>Stabilitatea și promovarea funcționarilor publici</i> • <i>Respectarea și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici</i> • <i>Migrația politică a aleșilor locali</i>
8/11	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Informarea cetățenilor despre veniturile realizate de aleșii și funcționarii locali</i> • <i>Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici locali</i>
7/11	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Relevanța rapoartele consilierilor locali pentru activitatea depusă</i> • <i>Mediatizarea activităților Primăriei și Consiliului Local</i>

Intervievații au identificat drept problematice practicile referitoare la Informația cetățenilor despre contractele încheiate de autorități și finanțate din bani publici (6/11), Depunerea și verificarea declarațiilor de interese (6/11), Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local (6/11), Colaborarea autorităților administrației locale cu organizații neguvernamentale (6/11), Informarea

cetățenilor despre cheltuielile de transport și reprezentare ale aleșilor locali (5/11), Anunțuri publice despre proiectele de acte normative și ședințele Consiliului Local (5/11), Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public din oficiu (4/11), Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public solicitate în scris sau telefonic (4/11), Participarea femeilor în activitățile autorităților administrației locale (4/11).

Nu a fost validată ca problematică problema prezenței active a consilierilor la ședințe

Posibile inițiative și modalități de intervenție pentru corectarea problemelor sau practicilor semnalate

- *prin grupuri de integritate locală, referendum la decizii majore,*
- *prin difuzarea integrală a ședințelor Consiliului Local la TV,*
- *prin informarea celor implicați în proiect,*
- *prin organizarea și dezbaterile problemelor stringente ale comunității, întâlniri cu cetățenii*
- *prin neremunerarea consilierilor locali, astfel încât să candideze în alegeri doar oameni cărora le pasă de comunitate și nu merg acolo ca să-și îmbunătățească veniturile.*

Intervievații propun soluții pentru problemele și practicile semnalate, la îndemana comunității:

- *Prin grupuri de presiune (de tip grup pentru integritate locală),*
- *Prin referendum,*
- *Prin transmiterea integrală a ședințelor Consiliului Local,*
- *Prin organizarea cetățenilor în vederea dezbaterii problemelor stringente, îmbunătățirea procedurilor de recrutare, selectare, promovare a personalului din administrație.*

Am reținut din partea câtorva intervievați următoarele semnale de alarmă:

10. *O administrație locală eficientă și transparentă presupune schimbarea funcționarilor și a aleșilor în proporție de 70%,*
11. *Cetățenii nu pot decât până la un punct să acționeze: ei sunt limitați de încălcarea legii chiar de către administrație și de faptul că cei implicați în corupție nu sunt trasi la răspundere și sancționați.*

III. Rezultatele obținute pe baza solicitărilor de informații publice

PARTICIPARE PUBLICĂ

Informațiile obținute în urma cererilor de informație de interes public în 8 aprilie 2004 au fost insuficiente calitativ și cantitativ pentru a clarifica și identifica practicile administrației locale Drăgășani relevante pentru participarea publică.

Informațiile oferite se limitează la numărul de consilieri locali – 21, între care nu se numără nici o femeie. Informații din oficiu, precum numărul și minutele ședințelor de consiliu local, rapoartele de activitate anuale ale consilierilor locali, nu au fost oferite.

În ceea ce privește sprijinul financiar sau parteneriatul cu organizațiile neguvernamentale, în cursul anului 2003 nu au fost finanțate organizații de la bugetul local însă o singură organizație a primit sprijin logistic (Cercetașii României)

ACCES LA INFORMAȚIE ȘI TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ

Informațiile obținute în urma cererilor de informație de interes public au fost insuficiente calitativ și

cantitativ pentru a clarifica și identifica practicile administrației locale Drăgășani relevante pentru liberul acces la informația de interes public și transparența decizională.

Informațiile primite atestă faptul că există departamente și persoane responsabile atât pentru transparența decizională cât și pentru acces la informația de interes public. Operatorii au constatat că facilitățile de care dispun aceste departamente sunt adecvate desfășurării activității specifice. În ultimele 6 luni, nu au existat decât 3 beneficiari ai ambelor departamente. Beneficiarii par a fi numai solicitanți de informații de interes public, iar 2 din 3 solicitări au fost respinse.

Informațiile de interes public din oficiu disponibile sunt:

- *parțial* - actele normative care reglementează organizarea și funcționarea autorității sau instituției publice;
- *parțial* - structura organizatorică, atribuțiile departamentelor, programul de funcționare, programul de audiențe al autorității sau instituției publice,
- *deloc* - numele și prenumele persoanelor din conducerea autorității sau a instituției publice și ale funcționarului responsabil cu difuzarea informațiilor publice,
- *deloc* - coordonatele de contact ale autorității sau instituției publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail și adresa paginii de Internet ,
- *deloc* - sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil,
- *deloc* - programele și strategiile proprii și
- *deloc* - modalitățile de contestare ale refuzului de a elibera informații de interes public.

Nu există proceduri pentru actualizarea informației din oficiu sau de prelucrare a acesteia pentru a fi accesibilă celor neinițiați în problemele administrației locale.

Autoritatea publică nu poate identifica cheltuielile de la buget pentru funcționarea celor două departamente.

Informația la cerere. Solicitanților li se cere să precizeze motivul interesului. Serviciul de copiere este de 5000 lei/pagina, aproximativ de 10 ori mai scump decât prețul pieței. Din experiența operatorilor din cadrul acestui proiect, reiese că sunt respinse fără motivație cererile de informații publice transmise de persoanele fizice, însă persoanele juridice (organizații guvernamentale) primesc răspunsuri la jumătate din cerele adresate. Răspunsurile sunt incomplete, nu vizează punctual capetele de cerere (obiectul solicitării).

Informațiile sensibile. Răspunsurile cu un grad mai mare de complexitate sunt evitate. De exemplu, cererile de informații privitoare la salarizarea personalului, formulate în termeni de medie a venitului lunar al consilierilor, funcționarilor publici sau angajaților contractuali, pentru anul 2003, au fost respinse cu motivație: „documentul care conține informație este ștatul de plată, care este document cu acces limitat de prevederile privind protecția datelor personale”. Evident, temeiul respingerii este neîntemeiat, întrucât nu interesează salariul obținut lunar de anumite persoane, ci numai o medie a venitului anumitor tipuri de persoane care își desfășoară activitatea în administrația locală, remunerate de la bugetul local. Informația era de interes public, însă solicită prelucrarea unor informații, efort care nu a fost considerat oportun. În cazul în care refuzul acestor informații a fost făcut de bună credință (deși faptul că solicitanții sunt întrebați despre motivele interesului nu este de natură a întări această ipoteză), este recomandabil și necesar ca personalul departamentului de acces la informații de interes public să participe la cursuri de instruire despre implementarea Legii 544/2001.

Informația de interes public pentru mass-media. Conform datelor obținute, nu au fost acreditați jurnaliști în anul 2003, ceea ce nu constituie o problemă, în condițiile în care „toți jurnaliștii care au solicitat informații au fost acceptați”. Problematic este faptul că solicitările acestora nu se regăsesc în datele privind beneficiarii de acces la informație. Este probabil că foarte multe cereri să fi fost făcute telefonic sau prin discuții, și să nu fi fost înregistrate, ceea ce reflectă o dificultate de a da socoteală de modul în care se realizează accesul la informația de interes public.

Similar, nu este urmărită mediatizarea locală a autorităților administrației printr-o monitorizare a

aparițiilor în media.

Transparența decizională.

Conform datelor obținute, nu au fost organizate nici dezbateri publice, nici ședințe publice în baza Legii 52/2003, ceea ce este îngrijorător, pentru că Legea a intrat în vigoare din luna aprilie 2003, fără a fi aplicată.

INTEGRITATE

Singurele informații primite au vizat numărul persoanelor care își desfășoară activitatea în administrația locală și care sunt remunerate de la bugetul local, în calitate de aleși - 21, funcționari publici locali - 62 și angajați contractuali - 216.

71 declarațiile de avere ale aleșilor locali și funcționarilor publici sunt găzduite pe site-ul Consiliului Județean. Acestea nu au fost modificate de la depunere și nici nu au făcut obiectul unor sesizări din partea cetățenilor, fiind verificate, la depunere de către Prefectură. În plus, numărul declarațiilor de avere este incomplet, întrucât suma funcționarilor publici ai aleșilor locali este 83 de persoane.

Nu s-au primit informații cu privire la depunerea *declarațiilor de interes*, la semnalarea, verificarea sau sancționarea unor situații de conflict de interes.

Incompatibilitate. Nu s-au primit informații referitoare la semnalarea, verificarea sau sancționarea unor situații de incompatibilitate.

Declararea darurilor. Nu s-au primit informații cu privire la existența unei proceduri de declararea a darurilor de către funcționari publici sau aleși sau la existența unui registru cu acest scop. Totuși, departamentul pentru acces la informație a transmis că „nu au fost înregistrate daruri primite de aleșii și funcționarii publici din aparatul propriu de specialitate al Consiliului Local Drăgășani”.

FOLOSIREA BANILOR PUBLICI: ACHIZIȚII PUBLICE

Nu s-a primit nici o informație cu privire la folosirea banilor publici în exercițiul bugetar pentru anul 2003. Informațiile solicitate au vizat: a) sumele alocate și respectiv cheltuite pentru bunuri servicii, lucrări, b) sumele alocate și respectiv cheltuite pentru bunuri servicii lucrări prin proceduri de achiziție publică, c) defalcarea acestor sume în funcție de procedurile de achiziții publice folosite.

Raport cu privire la integritatea și transparența administrației publice locale din orașul MANGALIA

I. Metodologie și premise:

Au fost aplicate două instrumente de cercetare în perioada premergătoare alegerilor locale din iunie 2004:

a) Interviu cu persoane resursă din comunitate în probleme de administrație locală.

Am elaborat un chestionar adresat unui număr redus de persoane din comunitate, apreciate de coordonatorii locali ai proiectului ca fiind cunoscătoare ale problemelor administrației (persoane resursă).

Scopul interviului a fost de a identifica *percepția și experiențele* (pozitive sau negative) relevante pentru integritatea și transparența administrației locale pe baza unor interviuri cu persoane resursă din comunitate.

Pentru ca rezultatele chestionarului să constituie un reper solid pentru activitatea Grupului pentru Integritate Locală, 13 persoane resursă au fost selectate din medii eterogene (mediul de afaceri, sectorul public/cultură, învățământ, mass media, societate civilă), dar și cu pregătire profesională diversă (juriști, jurnaliști, cadre didactice, cadre militare). Vârstele repondenților sunt cuprinse între 28 și 73 de ani.

Interviurile s-au operat în perioada: 18 - 20 mai 2004.

b) Documentare și analiză cu privire la patru grupe de indicatori cheie pentru integritate și transparență la nivelul administrației locale:

- participare cetățenească,
- acces la informație și transparență decizională,
- integritatea personalului din administrația publică,
- folosirea banilor publici prin procedurile de achiziții publice.

Documentarea s-a făcut prin cereri de informații de interes public solicitate de coordonatorii locali ai Pro Democrația. Prin răspunsurile primite am obținut date relevante pentru grupele de indicatori precizate. Cererile de informație au fost transmise departamentelor specializate în perioada: 27 aprilie-5 mai 2004.

II. Rezultatele interviurilor cu persoane resursă.

Percepție:

Percepția asupra integrității administrației locale în ansamblu este echilibrată (din 13 intervievați numai unul dă calificari negative, 3 pozitive și 9 moderate/destul de integră).

În ceea ce privește integritatea, funcționarii publici și aleșii locali sunt la fel de apreciați: primesc 2 calificări pozitive, 10 neutre și 1 negativă.

Și în ceea ce privește raportarea la interesele cetățenilor, funcționarii publici și aleșii locali obțin aceleași punctaje: 5 calificări pozitive, 4 medii și 3 negative.

Opiniile tuturor intervievaților se bazează în primul rând pe experiențele directe (8 din 13 intervievați), pe experiențele apropiaților (5 din 13), pe relatările din mass media centrală (4 din 13) și locală (5 din 13).

Competența și experiența cu administrația locală:

În ceea ce privește competența intervievaților, intervievații au aproximat că sunt reprezentați de un număr de aleși între 21 și 24, cifra reală fiind de 21. Ezitățile sunt mult mai mari în ceea ce privește aparatul funcționăresc, aproximat între 7 și 96. Corectitudinea aprecierilor referitoare la nr. funcționarilor din aparatul administrativ nu poate fi evaluată cu foarte mare precizie, deoarece informația aceasta nu a fost oferită de departamentul specializat pentru liberul acces la informația de interes public.

Cu o singură excepție, toți intervievații (12 din 13) au intrat în contact cu funcționari publici în ultimele 6 luni, din răspunsurile primite ne-a fost imposibil să calculăm o medie, însă interacțiunile au vizat cel puțin 3, respectiv cel mult 24 funcționari. Aleșii locali sunt mult mai bine cunoscuți decât funcționarii publici, în general, relativ bine cunoscuți sub aspectul apartenenței politice (intervievații cunosc minim 8 și maxim 20) și mai puțin din perspectiva activității din Consiliu (minim 2 și maxim 21).

- Intervievații au făcut distincția între problemele de capacitate administrativă și cele de integritate. Opiniile sunt coerente în ceea ce privește capacitatea administrativă: administrația locală este percepută drept destul de eficientă (10/13), respectiv eficientă de rest (3/13).
- În ceea ce privește integritatea, administrația este percepută drept relativ integră de majoritatea intervievaților (10/13), drept integră de 2 și coruptă de 1 interviuat.

Integră 2 Eficientă 3	Destul de integră 10 Destul de eficientă 10	Coruptă 1 Ineficientă 0
--	--	--

- **Precedente negative în administrație:**
- Numai 10 din 13 intervievați au semnalat mai multe tipuri de acte ale administrației ca nemulțumitoare din perspectiva integrității și transparenței:
- **Banii publici:**
- *Hotărâri locale privind impozitele și taxele locale,*
- *Includerea în bugetul local a sumei datorate fundațiilor conform utilității publice.*

Relația cu cetățenii și organizațiile:

- *Liberul acces la informațiile de interes public,*
- *Lipsa de transparență s-a făcut remarcată în toate domeniile.*

Servicii sociale:

- *Problemele sociale*

Patrimoniu:

- *Hotărâri locale privind trecerea unor terenuri din domeniul public în domeniul privat,*
- *Probleme de repartitie a terenurilor*

Altele:

4. *Relația dintre administrație și asociațiile de locatari în ceea ce privește problemele privind consumul de apă și căldură.*

Practici defectuase:

Intervievații consideră că există anumite practici la nivelul administrației care trebuie îndreptate, descrise relativ sumar:

Nu se organizează dezbateri publice având ca temă contracte finanțate din bani publici pe care le încheie autoritățile.	Folosirea banilor publici
---	----------------------------------

Migrația politică a aleșilor locali. Funcționarii sunt prost plătiți și slab instruiți. Funcționarii publici nu dau examene serioase pentru a lucra în administrație, sunt prea mulți și sunt retribuiți fără a se ține cont de meritele individuale.	Integritatea aleșilor locali și a funcționarilor publici [responsabilitate]
Nu se organizează dezbateri publice pe teme de actualitate: acte normative concrete adoptate de autorități.	Accesul la informație și transparența decizională Participarea cetățenească
Informarea corectă a populației despre activitatea Primăriei prin acces la informațiile de interes public.	
Servirea defectuoasă a cetățenilor obișnuiți de către funcționarii din aparatul Primăriei: funcționarii se comportă discreționar față de oamenii care au de rezolvat probleme la Primărie.	
Administrația locală nu comunică eficient cu mass-media, cetățenii sunt dezinformați sau neinformați.	

Topul problemelor de integritate și transparența locală:

Practicile semnalate de intervievați se suprapun în mare măsură cu ierhia problemelor administrației:

8/13	• Migrația politică la nivelul aleșilor locali
7/13	• Funcționarea departamentelor pentru acces la informații și transparență decizională • Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local • Informația cu privire la contractele încheiate de autorități
6/13	• Acoperirea mediatică a activităților Primăriei și Consiliului Local • Respectarea și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici

Posibile inițiative și modalități de intervenție pentru corectarea problemelor sau practicilor semnalate

Intervievații au formulat următoarele propuneri, pe baza disponibilității intervievaților de a contribui la proiect:

- Organizarea de dezbateri publice,
- Consilierii ar trebui să își organizeze un program de vizite de lucru în comunitate pentru a cunoaște direct doleanțele și problemele cetățenilor,
- Ar fi utilă sondarea cetățenilor cu privire la cererile și nemulțumirile față de Primărie și dezbaterile acestora într-o ședință publică,
- Testarea unui sistem de consultare permanentă a cetățenilor în luarea deciziilor de către municipalitate.

Intervievații au formulat două teme:

- dezbaterile ar trebui să fie organizate pe teme punctuale, pentru a fi eficace.
- implicarea cetățenilor în aceste dezbateri ar putea fi interpretată drept „politică”, ceea ce descurajează sau demotivează cetățenii să participe.

III. Rezultatele obținute pe baza solicitărilor de informații publice

PARTICIPARE PUBLICĂ

Nu s-au obținut informații complete despre practicile relevante pentru participarea publică în administrația locală Mangalia, nici măcar în ceea ce privește activitatea Consiliului Local și a Comisiilor sale.

Informațiile lapidare primite atestă faptul că:

- în anul 2003, organizațiile guvernamentale nu au primit finanțări de la bugetul local, nu au fost sprijinite nici măcar logistic de autorități și nu s-a încheiat nici un acord de colaborare sau parteneriat între vreo organizație și autoritățile administrației locale. În aceeași perioadă de timp, o singură organizație a solicitat informații de interes public și nici o organizație nu a participat în consultări cu privire la acte normative (hotărâri locale).
- În aparatul Primăriei sunt angajate 62 femei, dintre care 7 dețin funcții de conducere.

ACCES LA INFORMAȚIE ȘI TRANSPARENȚA DECIZIONALĂ

Nu am obținut informații complete despre practicile relevante pentru accesul la informații publice și transparența decizională în Mangalia, cu excepția faptului că exista o persoană responsabilă cu liberul acces la informația de interes public în cadrul Primăriei Mangalia.

Informațiile de interes public din oficiu disponibile pe site sunt:

- *parțial* - actele normative care reglementează organizarea și funcționarea autorității sau instituției publice;
- *în totalitate* - structura organizatorică, atribuțiile departamentelor, programul de funcționare, programul de audiențe al autorității sau instituției publice,
- *în totalitate* - numele și prenumele persoanelor din conducerea autorității sau a instituției publice și ale funcționarului responsabil cu difuzarea informațiilor publice,
- *în totalitate* - coordonatele de contact ale autorității sau instituției publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail și adresa paginii de Internet ,
- *în totalitate* - sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil,
- *parțial* - programele și strategiile proprii și
- *deloc* - modalitățile de contestare ale refuzului de a elibera informații de interes public.

Nu am obținut informații cu privire la existența unor proceduri de actualizare a informației din oficiu și de prelucrare a acesteia pentru a fi accesibilă celor neinițiați în problemele administrației locale.

Informația la cerere.

Solicitanților nu li se cere să precizeze motivele interesului. În cadrul acestui proiect, au fost transmise 18 cereri de informații publice. Un singur răspuns a fost primit în termenul legal de 10 zile, iar acesta se referea la capete de cerere din cereri diferite. Departamentul a anunțat că are nevoie de un interval de 30 de zile pentru cererile cu caracter complex, însă răspunsurile propriuzise nu au mai sosit. Nu se percep taxe pentru informațiile de interes public și se plătește serviciul de copiere fără ca prețul să fie prohibitiv .

Informațiile sensibile.

Cererile de informații care pot fi interpretate drept sensibile sau complexe nu primesc răspuns.

Informația de interes public pentru mass-media.

Nu am obținut informații cu privire la ziașiți acreditați, numărul de cerei de informații publice adresate

Primăriei de către jurnaliști sau despre participarea acestora la ședințele publice organizate în baza Legii 52/2003.

Transparența decizională.

Conform datelor primite, în anul 2003 nu a avut loc nici o ședință publică sau acțiune de consultare a comunității cu privire la elaborarea unor hotărâri de Consiliu Local, conform Legii 52/2003.

INTEGRITATE

Nu am obținut informații despre practicile relevante pentru integritatea personalului (aleși locali și funcționari publici) din administrația locală Constanța.

Precizările parțiale și incomplete cu privire la acest aspect din partea departamentelor pentru acces la informație al Primăriei și Prefecturii Constanța au clarificat numai că:

- toate posturile disponibile în aparatul primăriei Mangalia între 2003 și 2004 au fost ocupate prin concurs,
- toți aleșii locali și funcționarii publici au depus declarațiile de avere și acestea au fost publicate pe site, semnate și cu rubricile completate,
- o singură situație de conflict de interese a fost semnalată la nivelul unui consilier local (nu se precizează în ce a constat această situație și/sau cum a fost soluționată)
- s-a constatat o singură situație de incompatibilitate, ca urmare mandatul unui consilier local a încetat,,
- nu există proceduri sau registre de declarare a darurilor primite de funcționari publici și aleși locali.

FOLOSIREA BANILOR PUBLICI: ACHIZIȚII PUBLICE

Nu am obținut informații despre practicile relevante pentru cheltuirea banilor publici în administrația locală Mangalia, în particular cu privire la achizițiile publice organizate în decursul anului 2003.

Raport cu privire la integritatea și transparența administrației publice locale din orasul Onești

I. Metodologie și premise:

Au fost aplicate două instrumente de cercetare în perioada premergătoare alegerilor locale din iunie 2004:

a) Interviuri cu persoane resursă din comunitate în probleme de administrație locală, realizate în cursul lunii mai 2004.

Am elaborat un chestionar adresat unui număr redus de persoane din comunitate, apreciate de coordonatorii locali ai proiectului ca fiind cunoscătoare ale problemelor administrației (persoane resursă).

Scopul interviului a fost de a identifica *percepția și experiențele* (pozitive sau negative) relevante pentru integritatea și transparența administrației locale pe baza unor interviuri cu persoane resursă din comunitate.

Pentru ca rezultatele chestionarului să constituie un reper solid pentru activitatea Grupului pentru Integritate Locală, 10 persoane resursă au fost selectate din medii eterogene (mediul de afaceri, sectorul public /învățământ, societate civilă) dar și cu pregătire profesională diversă (profesori, ingineri, tehnicieni, liber profesioniști). Vârstele repondenților sunt cuprinse între 37 și 65 ani.

b) Documentare și analiza cu privire la patru grupe de indicatori cheie pentru integritate și transparența la nivelul administrației locale:

- **participare cetățenească,**
- **acces la informație și transparență decizională,**
- **integritatea personalului din administrația publică,**
- **folosirea banilor publici prin procedurile de achiziții publice.**

Documentarea s-a făcut prin cereri de informații de interes public solicitate de coordonatorii locali ai Pro Democrația. Prin răspunsurile primite am obținut date relevante pentru grupele de indicatori precizate. Cererile de informații au fost adresate autorităților locale în cursul lunii aprilie 2004.

II. Rezultatele interviurilor cu persoane resursă.

Percepție:

Percepția asupra integrității administrației locale în ansamblu este în registrul moderat (din 10 intervievați numai 1 consideră administrația locală integră, 8 destul de integră și 1 coruptă).

Funcționarii publici sunt percepuți ca fiind mai integri (cu o singură calificare pozitivă) decât consilierii locali: (fără calificări pozitive), majoritatea repondenților îi califică drept destul de integri pe funcționari (9) și pe aleși (10).

În ceea ce privește raportarea la interesele cetățenilor, funcționarii publici sunt mai apreciați decât consilierii locali:

Aleșii locali le reprezintă interesele în mare măsură (1), întrucâtva (4), în mică măsură (5).

Funcționarii din administrația publică locală le servesc interesele în mare măsură (2), întrucâtva (5), în mica măsură (3).

Opiniile intervievaților se bazează în principal pe experiențele directe (10), după care pe mass-media locală (6), pe experiențele apropiaților (3). Un singur respondent face referire la mass media centrală ca sursă a percepției formate.

Competența și experiența cu administrația locală

În ceea ce privește competența intervievaților, aceștia au aproximat corect numărul aleșilor (25). Răspunsuri eterogene s-au primit cu privire la numărul total al funcționarilor administrației locale: de la 100 la 300.

În medie, fiecare intervievat a interacționat direct cu cel puțin 1 funcționar în ultimele 6 luni. Consilierii locali sunt mult mai bine cunoscuți decât funcționarii publici, în general, și bine cunoscuți sub aspectul apartenenței politice (6 consilieri) și a activității din Consiliu (4 consilieri).

Intervievații au făcut distincția între problemele de capacitate administrativă și cele de integritate. Opiniile sunt coerente în ceea ce privește integritatea, cu o calificare pozitivă și restul medii (9 din 10). În ceea ce privește capacitatea administrativă, deși 6 dau calificări de mijloc, există un număr egal de calificări pozitive și negative ale administrației.

Integră 1 Eficientă 2	Destul de integră 9 Destul de eficientă 6	Coruptă 0 Ineficientă 2
----------------------------------	--	------------------------------------

• **Precedente negative în administrație:**

- Intervievații din Onesti au semnalat mai multe tipuri de acte ale administrației ca nemulțumitoare din perspectiva integrității și transparenței, ceea ce este contradictoriu față de diagnosticul dat mai sus pe baza experienței personale (corupție 0):
  - *proceduri de licitații inadecvate,*
  - *serviciul pentru urbanism din cadrul primăriei (fără comentarii cu privire la lipsa de transparență, incompetențe și abuzuri sau chiar la corupție în funcționarea acestuia),*
  - *obligațiile fiscale impovărătoare impuse de administrația locală (fără comentarii cu privire la oportunitatea sau justetea acestora),*
  - *deciziile referitoare la alocarea spațiilor comerciale sunt luate netransparent sau favorizează anumite persoane,*
  - *comunicarea cu cetățeanul de rând,*
  - *informarea cetățeanului,*
  - *relațiile cu pensionarii; deciziile legate de cheltuielile de întreținere.*

Observăm că cea mai mare parte a nemulțumirilor semnalate privesc:

Gestiunea banilor publici (licitații și concesiuni care servesc/avantajează interese private nu pe cel al comunității, servicii sociale de care nu beneficiază cei în nevoie).

Relația funcționarilor cu cetățenii.

Practici defectuoase:

Intervievații consideră că există anumite practici la nivelul administrației care trebuie îndreptate, descrise relativ sumar:

<i>Prea multă dependență de deciziile unui primar (atitudine dictatorială internă a primarului)</i>	Integritatea aleșilor locali și a funcționarilor publici
<i>Sedintele de consiliu făcute public</i>	Accesul la informație și transparența decizională
<i>Organizarea de dezbateri</i>	
<i>Informarea cetățenilor</i>	Participarea cetățenească
<i>Procedura de lucru este birocratică</i>	Capacitate administrativă

Topul problemelor de integritate și transparența locală:

Practicile semnalate de intervievați se suprapun în mare măsură cu ierhia problemelor administrației:

8/ 10	<ul style="list-style-type: none"> • Procedurile de licitație folosite inadecvat • Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local
7/10	<ul style="list-style-type: none"> • Funcționarea departamentelor specializate în asigurarea liberului acces la informațiile de interes public și transparenței decizionale • Organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiecte de acte normative • Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici locali
6/10	<ul style="list-style-type: none"> • Mediatizarea activităților Primăriei și Consiliului Local • Respectarea și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici • Colaborarea autorităților administrației locale cu organizații neguvernamentale

Intervievații au identificat drept problematice practicile referitoare: Depunerea și verificarea declarațiilor de interese (4 /10), Participarea consilierilor la ședințele comisiilor Consiliului Local (4/10), Relevanța rapoartele consilierilor locali pentru activitatea depusă (4/10), Informarea cetățenilor despre veniturile realizate de aleșii și funcționari locali (4/10), Informarea cetățenilor despre contractele încheiate de autorități și finanțate din bani publici (4/10), Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public solicitate în scris sau telefonic (4/10), Participarea femeilor în activitățile autorităților administrației locale (3/10), Informarea cetățenilor despre cheltuielile de transport și reprezentare ale aleșilor locali (3/10), Anunțuri publice despre proiectele de acte normative și ședințele Consiliului Local (2/10), Participarea consilierilor locali la ședințele Consiliului Local (2/10), Stabilitatea și promovarea funcționarilor publici (2/10), Migrația politică a aleșilor locali (1/10), Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public din oficiu (1/10).

Posibile inițiative și modalități de intervenție pentru corectarea problemelor sau practicilor semnalate de intervievați

- *implicare directă în Consiliu ca independent,*
- *propuneri formulate în scris,*
- *prin dezbateri politice.*

II.Rezultatele obținute pe baza solicitărilor de informații publice

PARTICIPARE PUBLICĂ

În ultimele 6 luni cei 23 de consilieri locali din Onești au fost convocați în 5 ședințe ordinare și 2 extraordinare. Participarea consilierilor a fost de 100%. În aceeași perioadă, primarul a inițiat 36 de proiecte de hotărâri în timp ce consilierii nu au avut nici o inițiativă.

Consilierii locali nu și-au publicat rapoartele de activitate pentru anul 2003.

Sunt 2 femei consilieri locali și 10 femei cu funcții de conducere din aparatul primăriei.

Cei 5 consilieri din cadrul Comisiei pentru studii și prognoze economico-sociale, buget, finanțe, agricultură, domeniul public și privat s-au întrunit în 7 ședințe, cu prezența de 100% în ultimele 6 luni, interval în care au discutat 36 de proiecte de hotărâri și au avizat 36 de probleme. La nici una dintre ședințele comisiei nu au fost invitați cetățeni sau funcționari.

Din fondurile locale nu au fost finanțate organizații neguvernamentale, nici sprijinite logistic. Din partea organizațiilor neguvernamentale nu s-au solicitat dezbateri publice după Legea 52/2003 și o singură organizație neguvernamentală a solicitat informații de interes public. O singură organizație figurează în baza de date a primăriei.

ACCES LA INFORMAȚIE ȘI TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ

În Onești există departamente și persoane responsabile pentru aplicarea Legii 544/2001 și Legii 52/2003. În anul 2003 s-au înregistrat 10 beneficiari în ceea ce privește liberul acces la informația de interes public. Biroul departamentului pentru acces la informația de interes public este echipat cu calculator și telefon și este conectat la Internet. Din totalul solicitărilor primite în 2003, 32 de solicitări, numai 2 au fost respinse.

Informațiile de interes public din oficiu disponibile sunt:

- *parțial* - actele normative care reglementează organizarea și funcționarea autorității sau instituției publice;
- *în totalitate* - structura organizatorică, atribuțiile departamentelor, programul de funcționare, programul de audiențe al autorității sau instituției publice,
- *în totalitate* - numele și prenumele persoanelor din conducerea autorității sau a instituției publice și ale funcționarului responsabil cu difuzarea informațiilor publice,
- *deloc* - coordonatele de contact ale autorității sau instituției publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail și adresa paginii de Internet ,
- *în totalitate* - sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil,
- *parțial* - programele și strategiile proprii și
- *în totalitate* - modalitățile de contestare ale refuzului de a elibera informații de interes public.

Deși nu există o procedură pentru actualizarea informației din oficiu, aceasta este prelucrată pentru a fi accesibilă celor neinițiați în problemele administrației locale.

Informația la cerere este furnizată prompt, în termenul legal, este la obiect. Solicitanților nu li se cere să precizeze motivul interesului. Nu se percep taxe pentru informațiile de interes public, iar prețul copiilor este la nivelul pieței.

Informațiile sensibile. Nu s-au oferit răspunsuri la solicitările de informație privind:

- media venitului lunar de la buget al unui consilier local,
- media venitului lunar de la buget al unui funcționar public ,
- media venitului lunar al angajatului contractual al Primăriei,
- cuantumul cheltuielilor de deplasare ale aleșilor în anul 2003 (pentru că sumele nu s-au cheltuit).
- cuantumul cheltuielilor de reprezentare ale aleșilor în anul 2003 (pentru că sumele nu s-au cheltuit).

Informația de interes public pentru mass-media. Nu au existat cereri de acreditare din partea jurnaliștilor, însă accesul acestora a fost nediscriminatoriu.

Transparența decizională. Nici o ședință publică conform Legii 52/2003 nu a fost solicitată sau organizată în 2003.

Toate ședințele Consiliului Local din ultimele 6 luni (7) au fost anunțate prin afișare la sediul primăriei. Toate anunțurile au conținut: ordinea de zi, data și locul desfășurării ședinței. Anunțurile privitoare la proiectele de hotărâri au cuprins: proiectul de act normativ, nota de fundamentare, expunerea de motive, referat de aprobare privind necesitatea proiectului însă *nu și termenul limită până la care cetățenii pot trimite propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare*, conform Legii 52/2003. Intervalul mediu de timp între anunțul privitor la ședințe și desfășurarea ședințelor Consiliului Local din ultimele 6 luni este de 12 zile iar intervalul mediu de timp între anunțul privitor la acte normative și desfășurarea ședințelor de adoptare.

INTEGRITATE

Numărul funcționarilor publici a crescut de la 64 în martie 2000 la 72 în martie 2004, 20 dintre aceștia au fost promovați, iar 17 prin concurs. În afara funcționarilor promovați, conform informațiilor furnizate, 3 funcționari publici ocupă aceleași poziții și în 2000 și în 2004.

Dintre aleșii locali din Onești în anul 2000, 18 sunt PSD iar 5 PRM. Migrația locală nu a afectat decât un singur consilier PRM, care a devenit independent.

Declarațiile de avere ale aleșilor locali sunt publicate pe site dar pot fi consultate la sediul Primăriei, toate declarațiile semnate și au rubricile completate. Nu au existat sesizări cu privire la declarații incomplete sau neconforme cu realitatea și, ca urmare, nu s-au întreprins nici verificări. Declarațiile nu au fost modificate de la depunere.

Declarațiile de interese au fost depuse de către aleșii locali și funcționarii publici. Ele nu sunt publicate. Nu s-au semnalat situații de conflicte de interese de către aleși locali cu privire la activitatea proprie sau la activitatea altor aleși, nici de către cetățeni cu privire la aleși locali sau funcționari publici.

Incompatibilitate. Nici un ales local nu și-a încetat mandatul și nici un funcționar public nu a fost demis ca urmare a incompatibilității.

Declararea darurilor. Nu există o procedură de raportare a darurilor pentru aleșii și funcționarii publici locali și nici un registru pentru raportarea acestora.

FOLOSIREA BANILOR PUBLICI: ACHIZIȚII PUBLICE

În bugetul pe anul 2003, s-au alocat 347.803.032.053 lei pentru contracte privitoare la bunuri, servicii, lucrări ale Primăriei, însă nu au putut fi decelate informații privind execuția bugetară a acestei sume pe baza procedurilor de achiziție publică.

Raport cu privire la integritatea și transparența administrației publice locale din Municipiul Râmnicu Vâlcea

I. Metodologie și premise:

Au fost aplicate două instrumente de cercetare în perioada premergătoare alegerilor locale din iunie 2004:

a) Interviuri cu persoane resursă din comunitate în probleme de administrație locală, în perioada 10 aprilie -1 mai 2004.

Am elaborat un chestionar adresat unui număr redus de persoane din comunitate, apreciate de coordonatorii locali ai proiectului ca fiind cunoscătoare ale problemelor administrației (persoane resursă).

Scopul interviului a fost de a identifica *percepția și experiențele* (pozitive sau negative) relevante pentru integritatea și transparența administrației locale pe baza unor interviuri cu persoane resursă din comunitate.

Pentru ca rezultatele chestionarului să constituie un reper solid pentru activitatea Grupului pentru Integritate Locală, cele 11 persoane resursă au fost selectate din medii eterogene (mediul de afaceri, sectorul public/funcționari publici, mass media, societate civilă) dar și cu pregătire profesională diversă (economisti, jurnaliști, juriști/avocați, cadru didactic, ingineri, informaticieni). Vârstele repondenților sunt cuprinse între 25 și 55 ani.

b) Documentare și analiză cu privire la patru grupe de indicatori cheie pentru integritate și transparență la nivelul administrației locale:

- participare cetățenească,
- acces la informație și transparența decizională,
- integritatea personalului din administrația publică,
- folosirea banilor publici prin procedurile de achiziții publice.

Documentarea s-a făcut prin cereri de informații de interes public solicitate de coordonatorii locali ai Asociației Pro Democrația la 8 aprilie 2004. Prin răspunsurile primite am obținut date relevante pentru grupele de indicatori precizate.

II. Rezultatele interviurilor cu persoane resursă

Percepție:

Percepția asupra integrității administrației locale în ansamblu este negativă (din 11 intervievați, 1 nu a răspuns, 1 a calificat pozitiv, 3 neutru, 6 negativ).

Funcționarii publici sunt percepuți ca fiind mai integri (cu o singură calificare pozitivă) decât consilierii locali (fără calificare pozitivă, dar la un scor egal de calificări negative 4).

În ceea ce privește raportarea la interesele cetățenilor, funcționarii publici sunt mai dezapreciați decât consilierii locali cu 6 față de 5 calificări negative. Spre deosebire de aceștia, funcționarii au obținut o singură calificare pozitivă.

Opiniile intervievaților se bazează în principal pe experiențele directe (10), după care pe experiențele apropiatilor (6). Informația obținută prin mass-media centrală și locală au o influență secundară

asupra percepției cu numai 3 menționari fiecare.

Competența și experiența cu administrația locală

În ceea ce privește competența intervievaților, aproape toți repondenții au numit corect numărul aleșilor locali (8 din 11). Răspunsuri extrem de diverse s-au primit cu privire la numărul total al funcționarilor administrației locale: de la 50 la 1000. Corectitudinea aproximării personalului funcționare din administrația locală Râmnicu Vâlcea nu poate fi verificată întrucât informația nu a fost oferită de către administrația locală, în urma cererii scrise.

În medie, fiecare interviuat a interacționat direct cu cel puțin 9 funcționari în ultimele 6 luni. Aleșii locali sunt mult mai bine cunoscuți decât funcționarii publici, în general, și bine cunoscuți sub aspectul apartenenței politice (11 din 23) și a activității din Consiliu (11 din 23). Se remarcă 5 intervievați extrem de bine informați asupra componentei și activității consiliului.

Intervievații au făcut distincția între problemele de capacitate administrativă și cele de integritate. Opiniile sunt coerente atât în ceea ce privește capacitatea administrativă: administrația locală este percepută drept medie de 7 din 11 intervievați. Din punctul de vedere al integrității, 9 din 11 o găsesc medie. Intervievații au atras atenția ca aprecierile de tip mediu nu se identifică cu calificativul satisfăcător. Un calificativ general este astfel mai degrabă negativ.

Integră 0 Eficientă 10	Destul de integră 7 Destul de eficientă 9	Coruptă 3 Ineficientă 1
---	--	--

Precedente negative în administrație:

Intervievații au semnalat mai multe tipuri de acte ale administrației ca nemulțumitoare din perspectiva integrității și transparenței:

- *servicii publice a căror concesiune a fost aprobată de Consiliul Local în dauna interesului public (3 mențiuni generale și 5 mențiuni pentru concesiunea serviciilor de furnizare apă – ACVARIM)*
- *hotărâri privind concesiuni sau vânzări de terenuri din domeniul public și privat al municipiului (4 menționări, explicit pentru vânzarea către o fabrică de pigmenți spaniolă)*
- *APL nu a publicat rapoartele privind cheltuirea banilor publici*
- *Neglijență și lipsă de control față de societățile și regiile din subordine (3 mențiuni, fără specificație)*
- *Domenii vulnerabile:*
  - *Repartiția locuințelor sociale (3 mențiuni)*
  - *Atribuirea ajutoarelor sociale și a subvențiilor în scop propagandistic și de partid;*
  - *eliberarea de autorizații;*
  - *aprobarea de închirieri;*
  - *administrația piețelor, domeniului public;*
  - *relația cu administratorii de asociații de proprietari în scopuri de propagandă electorală de majoritatea PSD din Consiliul Local.*
  - *Parcări: hotărârea (consiliului municipal) de blocare a roților autovehiculelor care parchează în locuri nepermise nu reușește decât să sancționeze șoferi care nu pot proceda corect, pentru ca nu există suficiente locuri de parcare. Hotărârea Consiliului Local nu rezolvă problema parcărilor, ci crează o problemă în plus.*
  - *Licitații pentru lucrări de reparații pentru școli și grădinițe*
  - *Curățenia unor zone limitrofe spațiului urban,*
  - *Diverse abuzuri sau „intervenții”: se taie un brad din cimitir pentru a acorda loc de veci unei „persoane importante”*

Observăm că cea mai mare parte a nemulțumirilor semnalate privesc:

Gestiunea banilor publici și a domeniului public și privat al Primăriei (concesionări de servicii, vânzări de terenuri, neraportarea cheltuielilor față de contribuabili, servicii sociale de care nu beneficiază cei în nevoie) – intervievații semnalează mai ales probleme de management public/administrare proastă care pot ascunde fapte de corupție.

La nivelul execuției în administrație, intervievații identifică o serie de zone vulnerabile pentru mica corupție: eliberarea de autorizații, ajutoarele sociale, locuințele pentru tineret, administrația piețelor, lucrări de reparații, administrarea parcurilor publice.

Practici defectuase:

Intervievații consideră că există anumite practici la nivelul administrației care trebuie îndreptate, descrise relativ sumar:

<ul style="list-style-type: none"> <i>Nu se publică un buletin lunar în care să se arate cum sunt cheltuiți banii publici²⁷</i> 	<p>Folosirea banilor publici</p>
<ul style="list-style-type: none"> <i>Organizarea licitațiilor nu e transparentă, mai ales, în ceea ce privește lucrările de infrastructură</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> <i>Aleșii locali nu justifică față de cetățeni/contribuabili cheltuirea banilor publici²⁸</i> 	
<p><i>Aleșii locali maschează ineficiența prin acțiuni populiste și/sau de imagine</i></p>	<p>Integritatea aleșilor locali și a funcționarilor publici</p>
<ul style="list-style-type: none"> <i>Consilierii locali sunt incluși în CA sau AGA ale regiilor din subordine, ar trebui măcar să nu fie plătiți</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> <i>Aleșii locali maschează ineficiența prin acțiuni populiste și/sau de imagine</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> <i>Funcționarii și aleșii sunt aroganți</i> 	<p>Accesul la informație și transparența decizională</p> <p>Participarea cetățenească</p>
<ul style="list-style-type: none"> <i>Administrația nu explică cetățenilor ce drepturi au în calitate de administrați/contribuabili, nici pe baza căror legi își fondează deciziile administrative.</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> <i>Transparența este limitată</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> <i>Cetățenii nu participă/solicită dezbateri publice</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> <i>Cetățenii nu cunosc concret atribuțiile administrației locale</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> <i>Cetățenii nu cunosc legislația</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> <i>Nu se editează/ nu se distribuie buletine informative adresate cetățeanului²⁹</i> 	<p>Capacitate administrativă</p>
<ul style="list-style-type: none"> <i>Funcționarii și aleșii nu cunosc legislația</i> 	
<ul style="list-style-type: none"> <i>Relația dintre Primărie și comisiile Consiliului Local nu funcționează, nu cooperează</i> 	

Topul problemelor de integritate și transparență locală:

Practicile semnalate de intervievați se suprapun în mare măsură cu ierhia problemelor administrației:

²⁷ Încălcarea a legii 544/2001.

²⁸ Anunțurile privitoare la licitații publice se publică și în Monitorul Oficial.

²⁹ Vezi nota 1.

10/11	<ul style="list-style-type: none"> • Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local • Informarea cetățenilor despre veniturile realizate de aleșii și funcționarul locali • Informarea cetățenilor despre cheltuielile de transport și reprezentare ale aleșilor locali • Informarea cetățenilor despre contractele încheiate de autorități și finanțate din bani publici
9/11	<ul style="list-style-type: none"> • Relevanța rapoartelor consilierilor locali pentru activitatea depusă
8/11	<ul style="list-style-type: none"> • Colaborarea autorităților administrației locale cu organizații neguvernamentale • Procedurile de licitație folosite inadecvat • Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici locali
7/11	<ul style="list-style-type: none"> • Anunțuri publice despre proiectele de acte normative și ședințele Consiliului Local • Migrația politică a aleșilor locali • Depunerea și verificarea declarațiilor de interese • Respectarea și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici • Organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiectele de acte normative.

Au fost validate ca problematice, însă au primit puțina susținere din partea intervievaților următoarele probleme: Funcționarea departamentelor specializate în asigurarea liberului acces la informațiile de interes public și transparenței decizionale (6/11), Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public din oficiu (5/11), Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public solicitate în scris sau telefonic (5/11), Participarea consilierilor la ședințele comisiilor Consiliului Local (4/11), Stabilitatea și promovarea funcționarilor publici (3/11), Participarea consilierilor locali la ședințele Consiliului Local (2/11), Participarea femeilor în activitățile autorităților administrației locale (2/11), Mediatizarea activităților Primăriei și Consiliului Local (1/11).

Posibile inițiative și modalități de intervenție pentru corectarea problemelor sau practicilor semnalate

Cea mai mare parte a intervievaților s-au declarat fără soluții. Foarte puțini au formulat câteva propuneri prin care se pot corecta problemele de transparență și integrate ale comunității:

- *prin dialog,*
- *prin mese rotunde,*
- *prin dezbateri de tip think tank,*
- *prin întâlniri cu autoritățile,*
- *prin emisiuni specializate,*
- *prin grupuri de lucru cu reprezentanți din diverse medii*

Soluțiile formulate exclud instrumentele legislative favorabile cetățenilor – accesul liber la informația de interes public și transparența decizională, ceea ce poate indica fie că nu sunt considerate oportune ca mijloace de presiune, fie că nu sunt cunoscute.

Este probabil ca, în prima fază a proiectului, discuțiile GIL pe marginea acestor propuneri să nu fie foarte folositoare, dar ar putea fi abordate în rețeaua cluburilor ulterior, pentru ca astfel de propuneri nu sunt izolate. Soluțiile la care ne referim sunt :

- *modificarea legii alegerilor locale în sensul introducerii votului uninominal la consilii locale și județene sau, în cel mai rău caz, introducerea unui vot preferențial pe listă;*
- *modificarea Constituției în sensul obligativității participării cetățenilor la vot;*
- *interzicerea sau sancționarea migrației politice pentru aleși- cel care părăsește partidul pe listele cărui a ales pierde și funcția obținută.*

Temerile formulate de intervievați au vizat:

- *Lipsa de inițiativă a funcționarilor publici,*
- *Ingerința politicului în administrație, atât la nivel local cât și județean și național.*
- *Faptul ca aleșii locali nu se simt responsabili față de cetățeni.*

Toate temerile identificate vizează exclusiv funcționarii și aleșii locali, mai puțin capacitatea proprie a organizațiilor sau cetățenilor de a susține pe o durată mai îndelungată și în comun inițiative menite să reducă gradul de opacitate și corupție. Poate ar fi util ca GIL să reflecteze asupra slăbiciunilor interne ale unui astfel de grup, în ciuda bunelor intenții evidente.

III. Rezultatele obținute pe baza solicitărilor de informații publice

PARTICIPARE PUBLICĂ

Informațiile obținute în urma cererilor de informație de interes public au fost insuficiente calitativ și cantitativ pentru a clarifica și identifica practicile administrației locale Râmnicu Vâlcea relevante pentru participarea publică.

Informațiile oferite se limitează la numărul de consilieri locali – 23, dintre care fac parte 3 femei. Informații din oficiu, precum numărul și minutele ședințelor de consiliu local, nu au fost oferite.

ACCES LA INFORMAȚIE și TRANSPARENȚA DECIZIONALĂ

Informațiile obținute în urma cererilor de informație de interes public au fost insuficiente calitativ și cantitativ pentru a clarifica și identifica practicile administrației locale Rm. Vâlcea relevante pentru liberul acces la informația de interes public și transparența decizională.

Informațiile primite atestă faptul că există în Râmnicu Vâlcea departamente și persoane responsabile atât pentru transparența decizională cât și pentru acces la informația de interes public. Operatorii au constatat că facilitățile de care dispun aceste departamente sunt adecvate desfășurării activității specifice. Nu s-au primit informații privitoare la numărul beneficiarilor acestor departamente pentru anul 2003.

Informațiile de interes public din oficiu disponibile sunt pe site sau în Monitorul Oficial al Râmnicului, care conține proiectele de hotărâri și hotărârile Coniliului Local. Informațiile aflate pe site includ:

- *parțial* - actele normative care reglementează organizarea și funcționarea autorității sau instituției publice;
- *parțial* - structura organizatorică, atribuțiile departamentelor, programul de funcționare, programul de audiențe al autorității sau instituției publice,
- *deloc* - numele și prenumele persoanelor din conducerea autorității sau a instituției publice și ale funcționarului responsabil cu difuzarea informațiilor publice,
- *parțial* - coordonatele de contact ale autorității sau instituției publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail și adresa paginii de Internet,
- *parțial* - sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil,
- *parțial* - programele și strategiile proprii și
- *deloc* - modalitățile de contestare ale refuzului de a elibera informații de interes public.

Există o procedură pentru actualizarea informației din oficiu și o practică încă neformalizată de prelucrare a acesteia pentru a fi accesibilă celor neinițiați în problemele administrației locale.

Autoritatea publică nu poate identifica cheltuielile de la buget pentru funcționarea celor două departamente.

Informația la cerere. Solicitanților nu li se cere să precizeze motivul interesului. Departamentul pentru acces la informație a anunțat, la 10 zile de la primirea cererilor, că are nevoie de un interval de 30 de zile pentru a răspunde. La cele 16 cereri de informație adresate nu s-a primit decât un răspuns în intervalul prelungit anunțat.

Informațiile sensibile. Experiența operatorilor din acest proiect arată că răspunsurile la cereri de informații sensibile sau cu un grad mai mare de complexitate nu se primesc.

Informația de interes public pentru mass-media. Nu s-au primit răspunsuri la cererile referitoare la acest aspect.

Transparența decizională.

În Monitorul Oficial al Râmnicului se publică atât anunțurile cu privire la ședințele Consiliului Local cât și anunțurile privitoare la adoptarea de acte normative (hotărâri locale). Nu am primit informații cu privire la organizarea de dezbateri publice în baza Legii 52/2003.

INTEGRITATE

Singurele informații primite au vizat numărul persoanelor care își desfășoară activitatea în administrația locală și care sunt remunerate de la bugetul local, în calitate de aleși - 21. Nu s-a obținut nici numărul de funcționari publici locali sau de angajați contractuali din cadrul administrației publice locale.

Declarațiile de avere ale aleșilor și funcționarilor publici se află pe site-ul Primăriei, însă sunt greu de identificat și de accesat.

Nu s-au primit informații cu privire la depunerea *declarațiilor de interese*, la semnalarea, verificarea sau sancționarea unor situații de conflict de interese.

Nu s-au primit informații referitoare la semnalarea, verificarea sau sancționarea unor situații de *incompatibilitate*.

Declararea darurilor. Nu s-au primit informații cu privire la existența unei proceduri de declarare a darurilor de către funcționari publici sau aleși sau la existența unui registru cu acest scop.

FOLOSIREA BANILOR PUBLICI: ACHIZIȚII PUBLICE

Nu s-a primit nici o informație cu privire la folosirea banilor publici în exercițiul bugetar pentru anul 2003. Informațiile solicitate au vizat: a) sumele alocate și respectiv cheltuite pentru bunuri servicii, lucrări, b) sumele alocate și respectiv cheltuite pentru bunuri servicii lucrări prin proceduri de achiziție publică, c) defalcarea acestor sume în funcție de procedurile de achiziții publice folosite.

Raport cu privire la integritatea și transparența administrației publice locale din municipiul Sibiu

În prima fază a acestui proiect s-a realizat o cercetare pe baza a două instrumente:

a) Interviuuri cu persoane resursă din comunitate în probleme de administrație. Scopul interviului a fost de a indentifica percepția și experiențele (pozitive și negative) relevante pentru integritatea și transparența administrației locale pe baza unor interviuri cu persoane resursă din comunitate. Au fost selectate 12 persoane din medii diferite (funcționari publici, consilieri locali, mass-media, ONG-uri, societate civilă) dar și cu pregătire profesională diferită (juriști, jurnaliști, cadre didactice, ingineri). Vârstele intervievaților sunt cuprinse 23-75 de ani.

b) Documentare și analiză cu privire la 4 grupe de indicatori cheie pentru integritate și transparență la nivelul administrației locale.

- participare cetățenească
- acces la informație și transparență decizională
- integritatea personalului din administrația locală
- folosirea banilor publici prin procedurile de achiziții.

Documentarea s-a făcut prin cereri în baza Legii nr.544/2001.

Rezultatele interviurilor cu persoane resursă

Percepția asupra integrității administrației locale în ansamblu este moderat negativă (din 12 intervievați doar 1 consideră administrația locală integră, în timp ce 7 o consideră destul de integră iar 4 coruptă).

Funcționarii publici sunt percepuți ca fiind mai integri (cu 2 calificări pozitive, 7 medii și 3 negative) decât consilierii locali (fără calificare pozitivă, 9 medii și 3 negative/corupți). Și în ceea ce privește raportarea la interesele cetățenilor, funcționarii publici sunt apreciați mai favorabil decât consilierii locali (cu 2 calificări pozitive, 5 medii și 5 negative pentru funcționarii publici față de 1 calificare pozitivă, 5 medii și 6 negative).

Opiniile intervievaților se bazează în principal pe experiența directă cu administrația locală (10 persoane), după care pe relațiile din mass-media locală (4 persoane), din mass-media centrală (4 persoane), respectiv pe experiența apropiaților (2 persoane).

Intervievații au semnalat mai multe **hotărâri sau decizii ale Primărie** ca fiind **nemulțumitoare** din perspectiva integrității și transparenței:

Nemulțumiri față de aleșii locali:

- respingerea proiectului de hotărâre privind construirea de locuințe inițiat de consilieri locali ai Partidului Democrat - voturi motivate politic și nu în funcție de nevoile sau problemele locale (două mențiuni);
- introducerea de proiecte de hotărâri pe ordinea de zi în ziua ședinței Consiliului Local - nerespectarea procedurilor ;
- aprobarea lucrărilor de investiții în lipsa unei consultări cu contribuabilii în ceea ce privește stabilirea priorităților - reformulare pentru atacarea unor lucrări de investiții din fondurile publice fără ca stabilirea priorităților să fie determinată prin acordul contribuabilul

Nemulțumiri față de funcționarii publici:

- atitudinea inadecvată și neprofesională a casierilor de la diverse servicii din cadrul Primăriei (relația cu cetățenii);

Cheltuirea banilor publici:

- lipsa de transparență în gestionarea bugetului;
- încredințarea unor terenuri fără licitație;
- concesiunea încălzirii centralizate a Societății S.C. Energia Termică SA;
- stabilirea de prețuri pentru servicii către populație fără consultarea populației;
- distribuirea fondurilor pentru proiectele aprobate pentru agenda culturală sportivă.
- aprobarea lucrărilor de investiții în lipsa unei consultări cu contribuabilii în ceea ce privește stabilirea priorităților.

Intervievații consideră că există anumite **practici la nivelul administrației care trebuie îndreptate** și anume:

Aspecte legate de capacitate administrativă:

- respectarea legislației în vigoare;

Aspecte legate de integritate publică:

- relația administrație-cetățean și administrație-presă;
- comportamentul funcționarilor publici față de cetățeni, atitudinea lor față de cetățeni;
- eliminarea sistemului de ascultare orbește a directivelor partidului de guvernare.

Aspecte legate de banii publici:

- gestionarea banilor publici;
- dezbaterile publice pe tema bugetului local;
- licitațiile publice.
- consultarea prin referendum local a cetățenilor în probleme privind administrarea orasului.

Intervievații consideră că cele mai importante **aspecte ale integrității și transparenței care se realizează cu dificultate și ar trebui îmbunătățite** în cadrul autorităților locale sunt:

- migrația politică a aleșilor locali (11/12);
- publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor locali (11/12);
- organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiectele de acte normative (10/12);
- informarea cetățenilor despre contractele încheiate de autorități și finanțate din bani publici (10/12);
- participarea cetățenilor la sesiunile Consiliului Local (8/12),
- funcționarea departamentelor specializate în asigurarea liberului acces la informațiile de interes public și transparenței decizionale (5/12).

Posibile inițiative și modalități de intervenție pentru corectarea problemelor sau practicilor semnalate

Intervievații consideră că pot propune pentru problemele și practicile semnalate inițiative aflate la îndemâna comunității:

- *mese rotunde, seminarii mediate de organizații,*
- *lobby pe lângă liderii politici,*
- *întâlniri regulate în cadrul unui grup de lucru format din reprezentanți ai administrației și organizațiilor,*
- *exercitarea dreptului la opinie de către funcționarii publici,*
- *dezbateri publice (Legea 52/2003)*

- *participare la ședințele consiliului local (legea 52/2003)*
- *consultarea cetățenilor prin referendum cu privire la problemele importante pentru administrarea orașului.*

În plus, interviuații au subliniat că succesul acestor acțiuni posibile depinde de factorii locali, care pot fi gestionați / controlați de cei interesați:

- *implicarea organizațiilor neguvernamentale, chiar dacă le este dificil,*
- *definirea clară a obiectului de activitate a Grupului pentru Integritate Publică*
- *credibilitatea și legitimitatea membrilor Grupului pentru Integritate Publică de a chestiona integritatea aleșilor și funcționarilor locali.*

dar și de factori care pot fi influențați cu mult mai mare dificultate:

- *stoparea migrației politice prin legislație.*

Rezultatele obținute pe baza solicitărilor de informații publice

Am primit puține informații în baza Legii nr. 544/2003. Cele mai multe informații le-am găsit pe site-ul Primăriei.

PARTICIPARE PUBLICĂ

Cei 25 consilieri locali ai Municipiului Sibiu au fost convocați în decursul ultimelor 6 luni în 6 ședințe ordinare și 2 extraordinare. La fiecare ședință ordinară au participat în medie 24 consilieri. Din 25 de consilieri numai 4 sunt femei. În cadrul Consiliului Local există 5 comisii. Pe site nu sunt publicate rapoartele anuale de activitate ale consilierilor locali, însă este publicat Raportul Primarului către cetățeni la 3 ani de la preluarea mandatului. ONG-urile care au solicitat informații de interes public sunt: 7 cereri Asociația Pro Democrația, 1 Organizația Crispus.

ACCES LA INFORMAȚIE ȘI TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ

Compartimentul specializat în furnizarea informațiilor și relațiile de interes public, asigurând îndeplinirea atribuțiilor specifice conferite de Legea nr.544/2001 este Centrul de Informații pentru Cetățeni.

Pe site-ul primăriei nu se găsesc informații cu privire la procesele verbale ale ședințelor Consiliului Local. De asemenea, nu găsesc informații cu privire la cheltuielile Primăriei pentru furnizarea informațiilor de interes public în anul 2003, la procedura de actualizare a informației de interes public din oficiu și la criteriile de accesibilitate și concizie folosite de Departamentul pentru acces la informație în prezentarea informațiilor din oficiu.

INTEGRITATE

Nu s-au oferit informații care ar fi permis *evaluarea stabilității funcționarilor publici* locali.

În ceea ce privește problema *migrației politice*, departamentul pentru acces la informații de interes public a precizat că migrația politică a afectat o cincime din membrii Consiliului între 2000 și 2004. Dacă în anul 2000, configurația politică Consiliului Local era următoarea: 7 consilieri PSDR, 6 consilieri FDGR, 5 consilieri PD, 4 consilieri CDR, 3 consilieri PRM, nici un independent, în 2004 existau 12 consilieri PSDR, 5 consilieri FDGR, 4 consilieri PD, 1 independent, 1 consilier PNL, 2 consilieri PRM (în total 25 consilieri). Partidele perdante au fost: PRM (consilier devenit independent), PNL (în favoarea PD cu un consilier), CDR (în favoarea PSDR cu un consilier).

În ceea ce privește *declararea averilor*, toți aleșii locali și funcționarii publici au depus și publicat (pe site), declarațiile de avere, care sunt semnate și au rubricile completate. Declarațiile nu au fost

actualizate din 2003. Cu privire la declarațiile de avere ale aleșilor nu au existat sesizări cu privire la incompletitudine, neconformitate cu realitatea etc. Declarațiile de interese au fost depuse de toți aleșii locali și funcționarii publici, cu privire la acestea nu au existat sesizări.

Ca urmare a cerințelor impuse de legea 161/2003 cu privire la *incompatibilități*:

- primarul, viceprimarii și o parte a consilierilor locali au demisionat din funcțiile deținute în diverse consilii de administrație,
- iar 3 consilieri locali au demisionat din consiliu, fiind ulterior înlocuiți,
- 3 persoane au demisionat din funcția publică, și
- alte 2 persoane au demisionat din funcții incompatibile cu funcția publică.

În ceea ce privește *declararea darurilor*, departamentul pentru accesul la informațiile de interes public nu a confirmat existența unui registru al darurilor pentru aleși și funcționari publici locali, conform cerințelor legii 161/2003.

CHELTUIREA BANILOR PUBLICI

Informațiile cu privire la acest indicator au fost oferite în procent de 44.00%

Conform datelor obținute, procedurile de achiziții publice prin care s-au atribuit contracte de furnizare de bunuri și servicii, respectiv de realizare de lucrări au fost:

I. Licitație restrânsă	0 LEI
I. Licitație deschisă	625.682.129.000 LEI
II. Negociere competitivă	4.860.000.000 LEI
II. Concurs de soluții	0 LEI
III. Cerere de ofertă	82.556.162.050 LEI
III. Negociere cu o singură sursă	0 LEI
III. Cumpărare directă	0 LEI

Fondurile alocate astfel au totalizat **713.098.291.050** lei.

S-a evaluat ponderea tipurilor de proceduri de achiziții publice folosite în cursul anului 2003 . A putut fi evaluată pentru numai 5 din 12 localități. Relevanța acestei ponderi rezultă din gradul de transparență specific fiecărei tip de procedură de achiziții publice, în funcție de care am clasificat procedurile după cum urmează:

I. Proceduri de maximă transparență: licitația deschisă și licitația restrânsă. Elementele definiției ale acestor proceduri sunt:

- publicitatea procedurii: obligativitatea publicării anunțului de participare în Monitorul Oficial,

- faptul că oricine poate participa și că există cerințe minimale de concurență (de 2 ofertanți, respectiv 5 candidați),
- stabilirea unor termene de timp largi pentru potențiali participanți,
- procedura detaliată în acte normative,
- publicitatea rezultatului și proceduri de contestare în termene de timp largi.

II. Proceduri de transparență relativă medie: negocierea competitivă și concursul de soluții

cx) în decursul procedurilor, în particular în timpul negocierii sau al evaluării soluțiilor, autoritatea contractantă (instituție sau autoritate din administrația publică locală) poate folosi puterea arbitrar.

III. Proceduri de transparență minimă: cererea de oferte, negocierea cu o singură sursă și cumpărarea directă

- publicitatea procedurii este redusă: în cazul cererii de ofertă, participă numai cei invitați, în cazul negocierii cu o singură sursă și a cumpărării directe nu este nevoie de mai mult de un potențial contractant,
- cerința de concurență există numai la cererea de oferte, însă preselecția o face autoritatea (poate fi arbitrară)
- termene de timp sunt reduse sau nedefinite,
- procedura este reglementată sumar,
- publicitatea rezultatului este redusă.

Notă:

Folosirea tuturor acestor proceduri este legală. Evaluarea întreprinsă nu abordează corectitudinea cu care achizițiile publice au fost atribuite în cursul anului 2003, ci evidențiază numai frecvența folosirii tipurilor de proceduri prezentate mai sus potrivit datelor primite de la autoritățile publice.

Proceduri	SIBIU
Maximă transparență	88%
Transparență relativă	0,50%
Transparență minimă	11,50%

Raport cu privire la integritatea și transparența administrației publice locale din municipiul Timișoara

I. Metodologie și premise:

Au fost folosite două instrumente de cercetare:

- **Interviuri cu persoane resursă din comunitate în probleme de administrație locală,**
Am elaborat un chestionar adresat unui număr redus de persoane din comunitate, apreciate de coordonatorii locali ai proiectului ca fiind cunoscătoare ale problemelor administrației (persoane resursă).

Scopul interviului a fost de a identifica *percepția și experiențele* (pozitive sau negative) relevante pentru integritatea și transparența administrației locale pe baza unor interviuri cu persoane resursă din comunitate.

- **Documentarea și analiza cu privire la patru grupe de indicatori cheie pentru integritate și transparența la nivelul administrației locale:**
  - participare cetățenească,
  - acces la informație și transparență decizională,
  - integritatea personalului din administrația publică,
  - folosirea banilor publici prin procedurile de achiziții publice.

Documentarea s-a făcut prin cereri de informații de interes public solicitate de coordonatorii locali ai Asociației Pro Democrația. Prin răspunsurile primite am obținut date relevante pentru grupele de indicatori precizate. Perioada în care s-au transmis cererile de interes public a fost luna aprilie 2004.

II. Rezultatele interviurilor cu persoane resursă

Au fost intervievate în perioada 26 aprilie-21 mai 2004, 10 persoane resursă, cu profesii diverse, printre care 4 persoane care lucrează în administrație ca funcționari publici și aleși locali. Vârstele acestora variază între 23 și 62 de ani. Persoanele resursă au fost selectate de coordonatorul local al Asociației Pro Democrația din societatea civilă, aparatul administrativ, mass media și mediul de afaceri.

Percepție:

Percepția asupra integrității administrației locale în ansamblu este moderat pozitivă (din 10 intervievați numai 1 consideră administrația locală integră, în timp ce 8 o consideră destul de integră iar 1 coruptă). Funcționarii publici sunt percepuți ca fiind mai integri (cu o singură calificare de "corupți") decât consilierii locali (cu 2 calificări de "corupți").

În ceea ce privește raportarea la interesele cetățenilor, funcționarii publici sunt apreciați mai favorabil decât consilierii locali (cu doar 1 calificare favorabilă prin comparație cu aleșii locali).

Opiniile intervievaților se bazează în principal pe experiențele directe (8 din 9), după care pe experiențele apropiaților, mass-media locale și mass media centrală.

Exclusiv în funcție de experiența proprie, administrația locală este considerată drept relativ eficientă și relativ integră de majoritatea intervievaților.

Precedente negative în administrație:

Cei mai mulți intervievați au semnalat mai multe tipuri de acte ale administrației ca nemulțumitoare din perspectiva integrității și transparenței:

- *serviciul juridic al Primăriei,*
- *atribuirea spațiilor din proprietatea administrației locale,*
- *serviciul de urbanism,*
- *serviciul de administrare a domeniului public.*

Practici defectuoase:

Intervievații consideră că există anumite practici la nivelul administrației care trebuie îndreptate, descrise relativ sumar:

• <i>Comunicarea cu publicul</i>	Capacitate administrativă
• <i>Depunerea declarațiilor de interes</i>	Integritatea și competența personalului
• <i>Informarea cu privire la activitatea consilierilor și funcționarilor;</i>	Acces la informație
• <i>Nerespectarea programului de după-amiaza a instituțiilor publice;</i>	
• <i>Întâlnirile de consultare ale cetățenilor pe legea 52/2003 din perspectiva procedurilor și regulilor;</i>	
• <i>Aducerea la cunoștință cetățenilor a informațiilor de interes public.</i>	

Topul problemelor de integritate și transparență locală:

Practicile semnalate de intervievați se suprapun în mare măsură cu ierhia problemelor administrației:

7 din 10	Informația cu privire cheltuielile de transport și reprezentare ale aleșilor locali Informația cu privire la contractele încheiate de autorități
6 din 10	Organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiecte de acte normative Migrația politică la nivelul aleșilor locali
5 din 10	Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici locali Anunțuri publice despre proiectele de acte normative și ședințele Consiliului Local Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local

Posibile inițiativă și modalități de intervenție pentru corectarea problemelor sau practicilor semnalate:

- participare la dezbateri publice,
- întâlniri cu aleșii locali,
- clarificarea rolului funcționarilor publici.

III. Rezultatele obținute pe baza solicitărilor de informații publice

PARTICIPARE PUBLICĂ

Pe o durată de 6 luni (cele încheiate la data primirii cererilor de informații), cei 31 de consilieri locali din Timișoara au fost convocați în 4 ședințe ordinare și 1 extraordinară. Toate aceste ședințe au fost publice. La fiecare ședință au participat cel puțin 29 consilieri.

Consiliul Local a publicat raportul de activitate pentru anul 2003 pe site-ul Primăriei: în acesta nu se regăsesc informații despre inițiatorii individuali ai reglementărilor locale. Cele două comisii a cărora activitate a făcut obiectul cercetării noastre au câte 5 membri, s-au reunit în ultimele 5 luni de 19, respectiv 17 ori, perioada în care au dezbătut, 193 și, respectiv 108 proiecte de hotărâri. Una dintre cele două comisii nu înregistrează nici un fel de date referitoare la participarea consilierilor. Nici Consiliul în ansamblu, nici comisiile nu înregistrează date referitoare la participarea altor invitați sau a jurnaliștilor. În informațiile primite despre activitatea comisiilor, nu am putut distinge între avizele pentru care comisiile au fost sesizate pe fond.

Sunt 5 femei consilieri locali (din totalul de 31) și 253 femei care lucrează în Primărie, dintre care 19 dețin funcții de conducere.

În cursul anului 2003, 17 organizații neguvernamentale au primit sprijin financiar de la bugetul local, pe baza unor criterii predefinite, în valoare de 433.000.000 lei. 10 organizații au fost consultate în elaborarea de acte normative. Cea mai frecventă formă de colaborare între Primărie și organizații a fost organizarea de evenimente comune: 10 organizații din această categorie au obținut și sprijin financiar (170.000.000 lei).

ACCES LA INFORMAȚIE ȘI TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ

În cadrul Primăriei Timișoara există departamente și persoane responsabile pentru aplicarea Legii 544/2001 și Legii 52/2003. În anul 2003 s-au înregistrat **365** de beneficiari ai ambelor departamente, după cum urmează:

- Beneficiari în baza legii 544/2001: 35 persoane juridice și presă; 90 persoane fizice (din care 38 cereri scrise și 52 cereri verbale care au fost soluționate pe loc), în total **125** beneficiari.
- Beneficiari în baza legii 52/2003: **240** participanți la dezbaterile publice și ONG-uri informate din oficiu cu privire la proiectele de hotărâre aflate în lucru.

În urma informațiilor primite se poate totuși deduce faptul că nu există un mecanism foarte bine pus la punct de urmărire a solicitărilor și răspunsurilor oferite verbal și de asemenea că nu există monitorizări statistice cu privire la statutul solicitanților de informații.

Spațiul și echipamentele de care beneficiază cele două departamente sunt adecvate.

Informațiile de interes public din oficiu disponibile sunt:

- *în totalitate* - actele normative care reglementează organizarea și funcționarea autorității sau instituției publice;
- *în totalitate* - structura organizatorică, atribuțiile departamentelor, programul de funcționare, programul de audiențe al autorității sau instituției publice,
- *în totalitate* - numele și prenumele persoanelor din conducerea autorității sau a instituției publice și ale funcționarului responsabil cu difuzarea informațiilor publice,
- *în totalitate* - coordonatele de contact ale autorității sau instituției publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail și adresa paginii de Internet ,
- *parțial* - sursele financiare, bugetul,
- *în totalitate* - programele și strategiile proprii și

- *în totalitate* - modalitățile de contestare ale refuzului de a elibera informații de interes public.

Există atât o procedură pentru actualizarea informației din oficiu, cât și una de prelucrare a acesteia pentru a fi accesibilă celor neinițiați în problemele administrației locale.

Principalele surse de informații cu privire la activitatea autorităților locale sunt: site-ul, Buletinul informativ electronic - care se distribuie săptămânal și gratuit și Monitorul Primăriei Municipiului Timișoara - publicație mensuală care se distribuie gratuit prin centrele de difuzare a presei.

Informația la cerere este furnizată prompt, în termenul legal, este la obiect. Solicitanților nu li se cere să precizeze motivul interesului. Nu se percep taxe pentru informațiile de interes public, iar costul de copiere pentru documentele din arhiva instituției este la nivelul pieței. Totuși, în cazul solicitărilor care au cuprins mai multe capete de cerere, răspunsurile primite au fost incomplete.

Informațiile sensibile. Informațiile privind costurile de personal ale administrației locale Timișoara sunt publicate pe site, sub forma bugetului și în buletinul periodic. S-au oferit răspunsuri la solicitările de informație privind:

- venitul lunar de la buget al unui consilier local - 4.396.020 lei,
- venitul lunar de la buget al unui funcționar public - indirect, prin trimitere la Legea salarizării 228/2003 și normele de implementare,
- cuantumul cheltuielilor de deplasare ale aleșilor în anul 2003 - care a fost calculat de operator la 599.920.000 lei, conform execuției bugetare,
- la solicitarea informației privind media venitul lunar al angajaților cu carte de muncă ai Primăriei s-a răspuns negativ. Considerăm că următorul citat din răspunsul primit este edificator:
- „Potrivit Legii 544/2001 - privind liberul acces la informațiile de interes public - informațiile cu privire la veniturile totale ale aleșilor de la bugetul local în martie 2004, veniturile totale ale funcționarilor publici de la bugetul local în martie 2004, costurile totale aferente personalului angajat cu carte de muncă al primăriei în martie 2004, lista personalului angajat al autorității administrației locale în martie 2000, pe categorii de angajați, lista personalului angajat al autorității administrației locale în martie 2004, pe categorii de angajați, lista funcțiilor publice ocupate prin concurs în cadrul autorității administrației locale între martie 2000 și martie 2004 nu constituie informație de interes public.”
- Considerăm ca refuzul nu este fundamentat întrucât se solicitase o medie anuală, nu venitul unui anumit angajat.
- cuantumul cheltuielilor de reprezentare/protocol ale aleșilor în anul 2003
- În vederea obținerii acestor informații am fost îndreptați înspre execuția bugetară, pe care nu am identificat-o pe site.

Informația de interes public pentru mass-media. Au fost acreditați 28 jurnaliști din partea instituțiilor media locale. Nu s-a putut identifica în ce măsură jurnaliștii (acreditați sau nu) au solicitat informații de interes public sau au participat la dezbateri organizate conform legii 52/2003 și nici măsura în care activitatea administrației locale este mediatizată. Nici unuia dintre jurnaliști nu i-a fost retrasă acreditarea. Purtătorul de cuvânt al Primăriei este jurnalist de profesie.

Transparența decizională. Toate cele 5 ședințe ale Consiliului Local din ultimele 6 luni au fost anunțate prin afișare la sediul primăriei, prin web-site și partial prin publicațiile proprii (10) cel puțin prin anunțuri conforme cu Legea 181/1999. Cel mai frecvent s-au comunicat și rezultatele acestor ședințe. Numai o parte a anunțurilor au inclus notele de fundamentare ale proiectelor, expunerile de motive, sau referatele care aprobă/argumentează necesitatea proiectelor.

Au fost organizate 8 ședințe de consultare cu privire la elaborarea de acte normative. În afara anunțurilor, Primăria a transmis frecvent comunicate de presă dedicate anumitor hotărâri, pentru a le explica importanța și implicațiile în comunitate.

Cu privire la totalul celor 43 de acte normative propuse dezbaterii publice, s-au făcut 19 propuneri din partea societății civile, 17 dintre acestea rezultând în operarea unor modificări, în urma organizării a 8 dezbateri publice, conform Legii 52/2003. Numărul total al participanților la ședințele publice este aproximat la 240 de persoane.

Timișoara este singurul municipiu unde s-au organizat ședințe publice și dezbateri conform Legii 52/2003, atât la inițiativa Primăriei, cât și la solicitarea unor organizații neguvernamentale.

INTEGRITATE

Personalul administrației locale (angajați prin contract de serviciu / funcționari publici sau prin contract de muncă / angajați contractuali) a scăzut din 2000 până în 2004 de la 503 la 453. Informațiile oferite nu au permis diferențierea acestora pe tipuri de angajați: funcționari publici sau angajați contractuali, nici evidențierea numărului de funcționari publici care și-au păstrat funcțiile în intervalul 2000-2004. Primarul a declarat public ca în timpul mandatului său, doi funcționari publici au fost demși pentru „corupție”.

Migrație politică

Dintre cei 31 de consilieri locali din Timișoara în anul 2000, 6 au migrat politic, dintre aceștia 3 către PSD.

(2xANCD -> PNTCD; 1xAPR -> PNL; 1xAPR -> PSD; 2xPPR -> PSD;). Această afirmație poate fi însă nuanțată dacă luăm în considerare ca în cazul a trei dintre consilierii care au trecut de la un partid la altul este vorba de fuziunea dintre partidul de proveniență și partidul de destinație (ANCD cu PNTCD și APR cu PNL). Astfel, sintagma de „migrator politic” se potrivește doar celor trei care au migrat către PSD (unul de la ApR și doi de la PPR).

Declarațiile de avere sunt publicate pe site. Declarațiile de avere ale funcționarilor publici au rubricile completate și sunt semnate.

Declarații de interese. Toți funcționarii publici și aleșii locali au depus declarațiile de interese, conform răspunsului oferit de instituție, însă nu au fost oferite copii după acestea și nici nu a fost indicat locul în care ar putea fi consultate.

Incompatibilitate. Nici un funcționar public nu a fost demis ca urmare a incompatibilității. 8 aleși locali și-au încetat mandatul ca urmare a incompatibilității.

Declarația darurilor. Nu există o procedură de raportare a darurilor pentru aleșii și funcționarii publici locali și nici un registru pentru raportarea acestora, așa cum prevede Legea 161/2003.

CHELTUIREA BANILOR PUBLICI

Informațiile cu privire la acest indicator au fost oferite în procent de 44,00%

Conform datelor obținute, procedurile de achiziții publice prin care s-au atribuit contracte de furnizare de bunuri și servicii, respectiv de realizare de lucrări au fost:

I. Licitație restrânsă	0 LEI
I. Licitație deschisă	17.007.187.000 LEI

I. Licitație restrânsă	0 LEI
II. Negociere competitivă	0 LEI
II. Concurs de soluții	0 LEI
III. Cerere de ofertă	596.779.321.000 LEI
III. Negociere cu o singură sursă	2.758.239.000 LEI
III. Cumpărare directă	13.615.000 LEI

Fondurile alocate astfel au totalizat **616.558.362.000 lei**.

S-a evaluat ponderea tipurilor de proceduri de achiziții publice folosite în cursul anului 2003 a putut fi evaluată pentru numai 5 din 12 localități. Relevanța acestei ponderi rezultă din gradul de transparență specific fiecărei tip de procedură de achiziții publice, în funcție de care am clasificat procedurile după cum urmează:

I. Proceduri de maximă transparență: licitația deschisă și licitația restrânsă. Elementele definiției ale acestor proceduri sunt:

- publicitatea procedurii: obligativitatea publicării anunțului de participare în Monitorul Oficial,
- faptul că oricine poate participa și că există cerințe minimale de concurență (de 2 ofertanți, respectiv 5 candidați),
- stabilirea unor termene de timp largi pentru potențiali participanți,
- procedura detaliată în acte normative,
- publicitatea rezultatului și proceduri de contestare în termene de timp largi.

II. Proceduri de transparență relativă medie: negocierea competitivă și concursul de soluții

- în decursul procedurilor, în particular în timpul negocierii sau al evaluării soluțiilor, autoritatea contractantă (instituție sau autoritate din administrația publică locală) poate folosi puterea arbitrar.

III. Proceduri de transparență minimă: cererea de oferte, negocierea cu o singură sursă și cumpărarea directă

- publicitatea procedurii este redusă: în cazul cererii de ofertă, participă numai cei invitați, în cazul negocierii cu o singură sursă și a cumpărării directe nu este nevoie de mai mult de un potențial contractant,
- cerința de concurență există numai la cererea de oferte, însă preselecția o face autoritatea (poate fi arbitrară)
- termene de timp sunt reduse sau nedefinite,
- procedura este reglementată sumar,
- publicitatea rezultatului este redusă.

Notă:

Folosirea tuturor acestor proceduri este legală. Evaluarea întreprinsă nu abordează corectitudinea cu care achizițiile publice atribuite în cursul anului 2003, ci evidențiază numai frecvența folosirii tipurilor de proceduri prezentate mai sus potrivit datelor primite de la autoritățile publice.

Proceduri	TIMIȘOARA
Maxima transparență	3%

Proceduri	TIMIȘOARA
Transparență relativă	0%
Transparență minimă	97%

Raport cu privire la integritatea și transparența administrației publice locale din orașul Turda

I. Metodologie și premise:

Au fost aplicate două instrumente de cercetare în perioada premergătoare alegerilor locale din iunie 2004:

a) Interviuuri cu persoane resursă din comunitate în probleme de administrație locală, în perioada aprilie - mai 2004.

Am elaborat un chestionar adresat unui număr redus de persoane din comunitate, apreciate de coordonatorii locali ai proiectului ca fiind cunoscătoare ale problemelor administrației (persoane resursă).

Scopul interviului a fost de a identifica *percepția și experiențele* (pozitive sau negative) relevante pentru integritatea și transparența administrației locale pe baza unor interviuri cu persoane resursă din comunitate.

Pentru ca rezultatele chestionarului să constituie un reper solid pentru activitatea Grupului pentru Integritate Locală, persoanele resursă au fost selectate din medii eterogene (mediul de afaceri, sectorul public/consilieri locali, sectorul public/funcționari publici, mass media, societate civilă), dar și cu pregătire profesională diversă (economisti, jurnaliști, ingineri etc.). Vârstele intervievaților sunt cuprinse între 25 și 50 ani.

b) Documentare și analiză sistematică cu privire la patru grupe de indicatori cheie pentru integritate și transparență la nivelul administrației locale:

- participare cetățenească,
- acces la informație și transparența decizională,
- integritatea personalului din administrația publică,
- folosirea banilor publici prin procedurile de achiziții publice.

Documentarea a început prin cereri de informații de interes public solicitate de coordonatorii locali ai Asociației Pro Democrația. Cererile de informații au fost trimise autorităților locale în ziua de 21.04.2004, iar ultimele răspunsuri s-au primit pe data de 31.05.2004.

II. Rezultatele interviurilor cu persoane resursă.

Percepție:

Percepția asupra integrității administrației locale în ansamblu este echilibrată (din 10 intervievați numai 2 dau calificări negative, 4 moderate/destul de integră și 4 pozitive/integră).

Funcționarii publici sunt percepuți ca fiind mai integri (cu 2 calificări pozitive, 6 medii și 1 negativă) decât consilierii locali (5 calificări pozitive, 2 medii și 3 negative). Imaginea consilierilor locali este contradictorie, au multe calificări extreme (5 pozitive și 3 negative). Chiar și calificările medii pentru aleși locali au fost însoțite de comentarii de tip: „au afaceri și interese proprii, „urmăresc în primul rând interesele proprii”.

În ceea ce privește raportarea la interesele cetățenilor, funcționarii publici sunt mai puțin apreciați decât aleșii locali (2 calificări pozitive, 5 medii și 3 negative pentru funcționari în comparație cu 2

pozitive, 6 medii și 2 negative pentru aleși), însă din cauza unor motive de conjunctură electorală: "este campanie, [aleșii] se ocupă mai mult". Calificările medii față de funcționarii publici au fost însoțite de comentarii explicative despre modul de lucru al funcționarilor "este prea multă birocrație" și despre capacitatea lor profesională "sunt slab pregătiți profesional".

Opiniile tuturor intervievaților se bazează pe experiențele directe (10 din 10) și în foarte mică măsură pe experiențele apropiaților (1/10), relatările din mass-media centrală (1/10) sau locală (1/10).

Competența și experiența cu administrația locală:

În ceea ce privește competența intervievaților, toți, cu o singură excepție, au precizat același număr de aleși locali (25, iar numărul diferit este extrem de apropiat). Numărul funcționarilor din administrația locală a fost aproximat de toți (mai puțin un interviuat care nu a știut) la aproximativ 100. Corectitudinea aprecierilor nu poate fi evaluată, deoarece informația aceasta nu a fost oferită de departamentul specializat pentru liberul acces la informația de interes public.

Majoritatea intervievaților (6 din 10) a intrat în contact cu funcționari publici în ultimele 6 luni, din răspunsurile primite ne-a fost imposibil să calculăm o medie. Aleșii locali sunt mult mai bine cunoscuți decât funcționarii publici, în general, și bine cunoscuți sub aspectul apartenenței politice (toți) și a activității din Consiliu (aproape toți). Am remarcat că toți intervievații sunt bine informați asupra componenței și activității consiliului.

Intervievații au făcut distincție între problemele de capacitate administrativă și cele de integritate. Opiniile sunt coerente în ceea ce privește capacitatea administrativă: administrația locală este percepută drept eficientă (5/10), respectiv destul de eficientă (4/10) de majoritate.

Și în ceea ce privește integritatea, administrația este percepută drept integră (4/10), destul de integră (5/10), coruptă (1/10).

Integră 4 Eficientă 5	Destul de integră 5 Destul de eficientă 4	Coruptă 1 Ineficientă 1
--	--	--

Precedente negative în administrație:

Cei mai mulți intervievați au semnalat mai multe tipuri de acte ale administrației ca nemulțumitoare din perspectiva integrității și transparenței:

Banii publici:

- *elaborarea bugetului local nu este transparentă (2 mențiuni): este nevoie de o mai mare implicare a cetățenilor în elaborarea bugetului local, dezbaterile publice organizate până în prezent de către Primărie nu sunt suficiente,*
- *stabilirea de taxe și impozite prea mari/nejustificate/nesusținute de cetățeni,*
- *funcționarea serviciilor publice / relația Primăriei cu regiile locale (3 mențiuni),*
- *alocarea banilor de Consiliul Local pentru susținerea unei echipe de fotbal.*

Patrimoniu

- *vânzarea unui teren (prin HCL) către un SRL la preț supraevaluat (2 menționari)*
- *lista locuințelor: Nu este făcută publică lista cu toate locuințele disponibile. De asemenea, nu se dă publicității nici lista celor care au obținut locuințe.*

Capacitate administrativă:

- *lipsa informatizării*
- *relație defectuoasă între serviciul de urbanism și serviciul de patrimoniu imobiliar,*
- *direcția economică: modul de funcționare a direcției economice este netransparent pentru public,*
- *politicile de resurse umane (în conjuncție cu comentariul „slaba pregătire profesională a funcționarilor publici”) [se referă probabil la selectare, instruire, promovare]*
- *deciziile Consiliului Local care interzic transportul ilegal de persoane nu se aplică*

Ingerințe ale administrației județene

- Consiliul Județean ia hotărâri de competența Consiliului Local, fără a-l consulta.

Practici defectuoase:

Intervievații consideră că există anumite practici la nivelul administrației care trebuie îndreptate, descrise relativ sumar:

<i>Funcționarea direcției economice este netransparentă</i>	Folosirea banilor publici
<i>Prea puțini consilieri se ocupă de rezolvarea problemelor cetățenilor. Nu se poate discuta într-un mod organizat cu consilierii. Ei trebuie să fie abordați personal și separat.</i>	Integritatea aleșilor locali și a funcționarilor publici [responsabilitate]
<i>Bugetul local nu este dezbătut public. Nu este consultat un număr suficient de mare de persoane.</i>	Accesul la informație și transparența decizională
<i>Comisiile Consiliului Local nu cooperează cu ONG-urile.</i>	Participarea cetățenească
<i>Relația cu presa nu este bună. Se percep taxe peste nivelul pieței de multiplicare a informațiilor solicitate de presă. Serviciul de informare a publicului este, din punct de vedere financiar inaccesibil. Relația cu presa este defectuoasă. Ar trebui înființat un birou special pentru relația cu presa și să fie eliminate taxele de</i>	
<i>Funcționarea direcției economice este netransparentă</i>	Capacitate administrativă

Interesant:

Intervievații au constatat că o parte a practicilor defectuoase sunt generate de administrația centrală sau de către legislativ și au acuzat instabilitatea legislativă, respectiv numărul mare de legi și ordonanțe care împiedică o bună desfășurare a treburilor publice la nivel local. Dacă această percepție este dominantă, responsabilitățile GIL pot fi 'externalizate' la un nivel administrativ sau decizional superior.

Topul problemelor de integritate și transparența locală:

Practicile semnalate de intervievați se suprapun în mare măsură cu ierhia problemelor administrației:

8/10	<ul style="list-style-type: none"> • Organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiecte de acte normative
5/10	<ul style="list-style-type: none"> • Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local • Funcționarea departamentelor specializate în asigurarea liberului acces la informațiile de interes public și transparenței decizionale
4/10	<ul style="list-style-type: none"> • Relevanța rapoartelor consilierilor locali pentru activitatea depusă • Participarea femeilor în activitățile autorităților administrației locale • Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public din oficiu • Migrația politică a aleșilor locali • Procedurile de licitație folosite inadecvat

Atenție: susținerea acestor probleme este inegală, ceea ce indică faptul că intervievații nu s-au concentrat asupra anumitor aspecte ci le-au descoperit pe parcurs, în lista propusă.

Au fost sesizate drept problematice însă au primit puțină susținere următoarele aspecte: Informarea cetățenilor prin informațiile de interes public solicitate în scris sau telefonic (3/10), Informarea cetățenilor despre veniturile realizate de aleșii și funcționarul locali (3/10), Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici locali (3/10), Informarea cetățenilor despre cheltuielile de transport și reprezentare ale aleșilor locali (2/10), Informația cetățenilor despre contractele încheiate de autorități și finanțate din bani publici (2/10), Anunțuri

publice despre proiectele de acte normative și ședințele Consiliului Local (1/10), Depunerea și verificarea declarațiilor de interese (1/10), Respectarea și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici (1/10).

Nu au fost validate ca problematice următoarele aspecte: Participarea consilierilor locali la ședințele Consiliului Local, Participarea consilierilor la ședințele comisiilor Consiliului Local, Colaborarea autorităților administrației locale cu organizații neguvernamentale, Mediatizarea activităților Primăriei și Consiliului Local, Stabilitatea și promovarea funcționarilor publici.

Posibile inițiative și modalități de intervenție pentru corectarea problemelor sau practicilor semnalate de persoanele resursă

S-au formulat propuneri îndeosebi pentru problemele de capacitate administrativă, care sunt la îndemâna comunității:

- îmbunătățirea organigramei secretariatului Primăriei (în conjuncție cu politicile de resurse umane),
- informatizarea aparatului administrativ al Primăriei,
- crearea unui post de director tehnic în Primărie, care să facă legătura între servicii,
- organizarea Primăriei pe departamente cu scop clar definit.

O parte dintre aceste propuneri, în măsura în care au fost ridicate de cetățeni și nu de aleși sau de profesioniști din cadrul primăriei, pot fi interpretate ca grad scăzut de informare cu privire la organizarea curentă a Primăriei. S-au formulat propuneri pentru îmbunătățirea accesului la informația de interes public și a transparenței, care sunt la îndemâna comunității, sugerându-se:

- o mai mare independență a departamentului pentru acces la informații față de autorități³⁰ (chiar un sediu separat), vezi precedentul „Relația cu presa nu este bună. Se percep taxe peste nivelul pieței de multiplicare a informațiilor solicitate de presă. Serviciul de informare a publicului este, din punct de vedere financiar inaccesibil.” Recomandarea se referă în general al departamentele FOIA, care ar trebui să aibă un grad mai mare de independență față de autorități (chiar sediu separat), să își marească aria de interes public. În plus, s-a făcut recomandarea să fie modificată legea astfel încât să se elimine posibilitatea ca autoritățile să influențeze procesul de furnizare a informațiilor de interes public.
- fluidizarea și lărgirea accesului la centrul de informații (în conjuncție cu informatizarea Primăriei),
- informarea cetățenilor cu privire la atribuțiile departamentelor primărie,
- o colaborare mai bună cu organizațiile neguvernamentale, vezi precedentul „Comisiile Consiliului Local nu cooperează cu ONG-urile”.

II. Rezultatele obținute pe baza solicitărilor de informații publice.

PARTICIPARE PUBLICĂ

În perioada octombrie-noiembrie 2003 cei 23 de consilieri locali din Turda au fost convocați în 3 ședințe ordinare și 1 extraordinară³¹. La nici o ședință nu au participat mai puțin de 18 consilieri, care au discutat 65 de proiecte de hotărâri inițiate de primar și 6 proiecte de hotărâri inițiate de consilieri. Nici unul dintre consilierii locali nu a depus rapoarte de activitate pentru anul 2003.

3 din cei 23 consilieri sunt femei. În martie 2004, 10 femei dețineau funcții de conducere sau control dintr-un total de 76 femei angajate.

Nu s-au primit răspunsuri la cererile de informații referitoare la activitatea comisiilor Consiliului Local și nici la caracterul deschis sau închis al ședințelor consiliului local.

³⁰ Această propunere pleacă de la premisa că departamentul pentru acces la informații ar funcționa mai bine decât în prezent, dacă nu ar fi afectat de rațiunile politice ale aleșilor. Nu considerăm că este o problemă care afectează numai acest departament, ci problema generală a stabilității funcționarilor publici.

³¹ Informația solicitată trebuia să acopere 6 luni, iar răspunsul primit este incomplet.

2 organizații neguvernamentale au primit finanțări de la bugetul local în perioada 2001-2003, în valoare de 119.760.000 lei, 5 organizații neguvernamentale locale au fost sprijinite logistic de autoritățile locale în acțiuni sau evenimente commune, nici o organizație nu a solicitat informații de interes public sau nu a participat la consultări privind elaborarea de acte normative în anul 2003. Primăria Turda nu a încheiat acorduri de colaborare sau parteneriat cu organizații neguvernamentale

ACCES LA INFORMAȚIE ȘI TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ

Există departamente responsabile cu aplicarea ambelor legi (Legea 544/2001 și Legea 52/2003. Solicitățile primite de persoana însărcinată cu aplicarea acces la informație în 2003 sunt în număr foarte mare: 7300. Tutuși, răspunsul primit de la Primăria Turda precizează faptul că din acestea doar 40 sunt solicitări scrise, restul de 7260 fiind solicitări verbale sau telefonice.

Nu există nici un beneficiar al departamentului pentru transparență decizională și nici nu a fost organizată sau solicitată o ședință publică conform legii 52/2003.

Informațiile de interes public din oficiu nu se regăsesc pe Site-ul Primăriei, însă, parțial se regăsesc la avizier sau la Biroul de consiliere pentru cetățeni.

Informațiile la cerere.

Există o procedură de actualizare a informației din oficiu. În ceea ce privește costurile, informația este accesibilă: informațiile sunt comunicate gratuit, conform legii, iar costurile copierii sunt la nivelul pieței. Răspunsurile primite în cadrul acestui proiect au fost în termen legal, însă au ridicat probleme de completitudine și acuratețe.

Informații sensibile:

Răspunsurile cu un grad mai mare de complexitate sunt evitate. De exemplu, cererile de informații privitoare la salarizarea personalului, formulate în termeni de medie a venitului lunar al consilierilor, funcționarilor publici sau angajaților contractuali, pentru anul 2003, au fost respinse pentru că ar fi afectat protecția datelor personale. Evident, temeiul respingerii este neîntemeiat, întrucât nu interesează salariul obținut lunar de anumite persoane, ci numai o medie a venitului anumitor tipuri de persoane care își desfășoară activitatea în administrația locală, remunerate de la bugetul local. Informația era de interes public, însă solicita prelucrarea unor informații, efort care nu a fost considerat oportun. În cazul în care refuzul acestor informații a fost făcut de bună credință (deși faptul că solicitanții sunt întrebați despre motivele interesului nu este de natură a întări această ipoteză), este recomandabil și necesar ca personalul departamentului de acces la informații de interes public să participe la cursuri de instruire despre implementarea Legii 544/2001.

Cheltuielile de deplasare ale consilierilor în 2003 se ridică la 129.785.061 lei (informație obținută la cerere).

Nu s-au primit răspunsuri cu privire la cuantumul cheltuielilor de reprezentare și protocol.

Informațiile publice solicitate de mass-media

În ceea ce privește accesul mass-media la informațiile de interes public, în 2003 au fost acreditați la primărie câte cel puțin un jurnalist din partea următoarelor instituții media: Gazeta de Cluj, Arieșul de Turda, Monitorul de Arieș, ProTV Turda, Tele 7 abc Turda, Radio 21, Kiss FM, Radio Transilvania. Un singur jurnalist a solicitat informații de interes public.

Primăria urmărește mediatizarea activităților autorităților locale, conform unei monitorizări estimative, în anul 2003, acestea au fost reflectate în presa scrisă de cel puțin 100 de ori.

INTEGRITATE

Informații despre stabilitatea funcționarilor publici.

Numărul funcționarilor publici a scăzut din 2000 până în 2004 de la 108 la 90 de persoane, dintre care 75 și-au păstrat aceeași poziție. În acest interval de timp au fost incluși în aparatul administrativ încă 21 persoane, angajați contractuali.

Migrația politică a afectat numai 2 din 23 de consilieri: între 2000-2004 aceștia au migrat de câte 2 ori.

Declarațiile de avere ale funcționarilor publici sunt publicate pe site. Acestea sunt semnate și rubricile sunt complete. Aleșii locali nu și-au actualizat niciodată declarațiile de avere, de la momentul depunerii, iar declarațiile lor de avere au fost obținute prin cereri scrise, nu sunt disponibile din oficiu.

Nu s-au obținut informații cu privire la depunerea declarațiilor de interese.

Cu privire la declararea darurilor de către aleșii locali și funcționarii publici, prin referire la procedura de declarare și la registrul special, răspunsul primit a fost "nu este cazul".

Au existat cazuri de incompatibilitate, care s-au soluționat fără demitere, prin renunțarea la funcția incompatibilă la nivelul unui singur ales local.

FOLOSIREA BANILOR PUBLICI: ACHIZIȚIILE PUBLICE

Nu s-au obținut informații relevante privitoare la acest indicator.

Anexa 1

Evaluarea autorităților administrației locale din perspectiva integrității și transparenței

Chestionar

A. Cadru conversațional:

Timp: 30 minute

Prezentarea operatorului:

Nume: _____

Calitatea:

- coordinator local al grupului de intergritate ____
- asistent cercetare-evaluare a integrității și transparenței locale ____

Prezentarea proiectului:

- se desfășoară în cluburile Asociației Pro Democrația din toată țara;
- este coordonat de Fundația transFORMA și finanțat de guvernul olandez prin programul MATRA;
- implică parteneriatul cu Transparency International – Romania (Asociația Română pentru Transparență) și Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală;
- urmărește să mobilizeze societatea civilă, aleșii locali, funcționarii publici, mediul de afaceri și presa, prin crearea unor grupuri informale, pentru a evalua și corecta, prin mijloacele specifice fiecărui tip de participant, practici defectuoase ale integrității și transparenței administrației publice locale.

Scopul interviului:

- de a identifica care este percepția, pe de o parte, și experiențele (pozitive sau negative) ale persoanelor resursă pentru evaluarea administrației publice locale, pe de altă parte, cu privire la integritatea administrației publice locale în vederea lansării unor dezbateri publice și a unui plan de acțiune pentru corectarea unor aspecte negative și promovarea celor pozitive.

Confidențialitate:

Discuțiile cu intervievații sunt confidențiale și nu au rolul de a aduce acuzații unor persoane, ci de a identifica mecanismele prin care este afectată integritatea locală, încrederea cetățenilor în aleși și funcționari publici și credibilitatea autorităților locale.

Calitatea interviuatului:

Profesia:

Vârsta:

Relevanța pentru grupul de integritate:

- reprezentant al societății civile
- reprezentant al aleșilor locali (din majoritate ____, sau opoziție ____)
- reprezentant al mediului de afaceri
- reprezentant al mass-media.

B. Întrebări:

- 1. Care este opinia dvs. generală cu privire la integritatea autorităților publice locale?
Foarte integră __ Integră __ Destul de integră __ Coruptă __ Foarte coruptă __
- 2. Care este opinia dvs. generală cu privire la integritatea aleșilor locali?
Foarte integri __ Integri __ Destul de integri __ Corupți __ Foarte corupți __
- 3. Considerați că aleșii locali vă reprezintă interesele?
În foarte mare măsură _ În mare măsură _ Oarecum __ În mică măsură __ În foarte mică măsură
- 4. Care este opinia dvs. generală cu privire la integritatea funcționarilor publici locali?
Foarte integri __ Integri __ Destul de integri __ Corupți __ Foarte corupți __
- 5. Considerați că funcționarii publici vă servesc interesele?
În foarte mare măsură _ În mare măsură _ Oarecum __ În mică măsură __ În foarte mică măsură
- 6. V-ați format aceste opinii pe baza:
  - Infomațiilor prezentate în mass media locală sau centrală _____
  - Experienței dvs. directe cu autoritățile administrației locale _____
  - Experienței apropiaților dvs. cu autoritățile administrației locale _____
- 7. Câți aleși locali ați putea recunoaște pe stradă?
Pe toți __ Cea mai mare parte __ Relativ puțini __ Foarte puțini __ Nici unul __
- 8. Despre câți consilieri locali ați aflat deja apartenența politică și activitatea în administrație?
Despre toți __ Despre cea mai mare parte __ Despre relativ puțini __ Despre foarte puțini __ Despre nici unul __
- 9. Câți funcționari publici ați cunoscut personal?
Pe toți __ cea mai mare parte __ Relativ puțini __ Foarte puțini __ Nici unul __
- 10. Câți funcționari publici considerați că lucrează pentru Primărie?
_____
_____
_____
- 11. Apreciind exclusiv în funcție de experiențele dvs. personale, considerați că autoritățile administrației publice locale sunt:
Foarte integre __ Integre __ Destul de integre __ Corupte __ Foarte corupte __
Foarte eficiente __ Eficiente __ Destul de eficiente __ Ineficiente __ Foarte ineficiente __
- 12. Puteți exemplifica serviciile, hotărârile sau deciziile administrației care v-au nemulțumit și care

considerați că țin de domeniul integrității sau al transparenței?

---

13. Ce anume aspect sau practică a autorităților considerați că trebuie îndreptată?

- 14. Care dintre următoarele aspecte ale integrității și transparenței se realizează cu dificultate și ar trebui îmbunătățite, în opinia dvs., în cadrul autorităților locale din orașul dvs.?
  - Participarea consilierilor locali la ședințele ordinare și extraordinare de Consiliu Local
  - Participarea consilierilor la Comisiile Consiliului Local
  - Anunțuri publice despre proiectele de acte normative și ședințele Consiliului Local
  - Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local
  - Participarea femeilor în activitățile autorităților administrației locale
  - Colaborarea autorităților administrației locale cu organizații neguvernamentale
  - Relevanța rapoartele consilierilor locali pentru activitatea depusă
  - Funcționarea departamentelor pentru acces la informații și transparență decizională
  - Volumul și calitatea informației de interes public din oficiu
  - Volumul și calitatea informației de interes public solicitate în scris sau telefonic
  - Informația cu privire la indemnizațiile aleșilor și salariile funcționarilor
  - Informația cu privire la cheltuielile de transport și reprezentare ale aleșilor locali
  - Informația cu privire la contractele încheiate de autorități
  - Acoperirea mediatică a activităților Primăriei și Consiliului Local
  - Organizarea de dezbateri publice pentru consultarea cetățenilor cu privire la proiecte de acte normative.
  - Stabilitatea și promovarea funcționarilor publici
  - Migrația politică la nivelul aleșilor locali
  - Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici locali
  - Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de interese
  - Respectarea de către și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici
  - Procedurile de licitație defectuoase

- 15. Ați fi dispus să participați la întâlnirile grupului pentru integritate locală pentru a discuta și propune modalitățile de rezolvare a problemelor cu care v-ați confruntat?

- 16. Aveți observații sau comentarii pe care ați dori să le reținem sau asupra cărora să revenim într-o discuție ulterioară?

Mulțumiri pentru atenția și timpul acordat!

Anexa 2

Evaluarea autorităților administrației locale din perspectiva integrității și transparenței Tipuri de probleme și indicatori relevanți

I. PARTICIPARE CETĂȚENEASCĂ

Indicatori:

- Nivelul de participare a consilierilor locali la ședințele ordinare și extraordinare de Consiliu Local
- Participarea consilierilor la Comisiile Consiliului Local
- Anunțuri publice prin afișare la sediu pe panouri informative, prin mass media, prin web site-urile Primăriei sau Consiliului Local despre ședințele ordinare sau extraordinare la Consiliului Local
- Nivelul participării cetățenilor la ședințele Consiliului Local
- Participarea femeilor în autoritățile administrației
- Colaborarea cu organizații neguvernamentale
- Rapoarte de activitate ale consilierilor locali

II. ACCES LA INFORMAȚIE ȘI TRANSPARENȚĂ DECIZIONALĂ

Indicatori:

- Existența departamentelor pentru acces la informație și transparența decizională
- Anunțuri publice prin afișare la sediu pe panouri informative, prin mass media, prin web site-urile Primăriei sau Consiliului Local despre proiectele de acte normative și ședințele ordinare sau extraordinare la Consiliului Local
- Informația din oficiu
- Informația la cerere
- Informația cu privire la indemnizațiile aleșilor și salariile funcționarilor
- Informația cu privire la cheltuielile de transport și reprezentare
- Informația cu privire la contractele încheiate de autorități
- Acoperirea mediatică a activităților Primăriei și Consiliului Local
- Dezbaterile publice organizate la cerere

III. INTEGRITATE

Indicatori:

- Stabilitatea și promovarea funcționarilor publici
- Migrația politică la nivelul aleșilor locali
- Cuantumul indemnizațiilor și salariilor aleșilor locali și a funcționarilor publici locali
- Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere ale aleșilor și funcționarilor publici locali
- Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de interese ale aleșilor și funcționarilor publici locali
- Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de interese
- Respectarea și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici
- Publicare din oficiu a informației despre cheltuieli de transport și reprezentare relative la bugetul local

IV. ACHIZIȚII PUBLICE

Indicatori:

- Fonduri publice contractate prin licitație
- Ponderea negocierii în contractele de achiziții publice

Anexa 3

Standardele legale privitoare la liberul acces la informația de interes public și la transparența decizională.

S-a urmărit:

1. Instituționalizarea liberului acces la informația de interes public și a obligației de transparență a autorităților și instituțiilor administrației publice, în conformitate cu prevederile legale:

- Legea 544/2001, art. 3.
Asigurarea de către autoritățile și instituțiile publice a accesului la informațiile de interes public se face din oficiu sau la cerere, *prin intermediul compartimentului pentru relații publice sau al persoanei desemnate în acest scop.*
- Legea 544/2001, art. Art. 4. - (1)
Pentru asigurarea accesului oricărei persoane la informațiile de interes public, autoritățile și instituțiile publice au *obligația de a organiza compartimente specializate de informare și relații publice sau de a desemna persoane cu atribuții în acest domeniu.*
- Legea 544/2001, art. Art. 7 (3)
Informațiile de interes public solicitate verbal se comunică în cadrul unui *program minim stabilit de conducerea autorității sau instituției publice*, care va fi afișat la sediul acesteia și care se va desfășura în mod obligatoriu în timpul funcționării instituției, incluzând și o zi pe săptămână, după programul de funcționare.
- Legea 544/2001, art. 16.
Pentru asigurarea accesului mijloacelor de informare în masă la informațiile de interes public, autoritățile și instituțiile publice au *obligația să desemneze un purtător de cuvânt*, de regulă din cadrul compartimentelor de informare și relații publice.
- Legea 544/2001, art. 5.
(3) Autoritățile publice sunt obligate să dea publicității, din oficiu, *un raport periodic de activitate*, cel puțin anual, care va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a.
- Legea 52/2003, Art. 6.
(5) Conducătorul autorității publice *va desemna o persoană din cadrul instituției, responsabilă pentru relația cu societatea civilă*, care să primească propunerile, sugestiile și opiniile persoanelor interesate cu privire la proiectul de act normativ propus.

2. Anunțarea ședințelor ordinare sau extraordinare ale Consiliului Local prin afișare la sediu pe panouri informative, prin mass media, prin web site-urile Primăriei sau Consiliului Local, în conformitate cu prevederile legale:

- Legea 215/2001, art. 40:
Ordinea de zi a ședinței Consiliului Local se aduce la cunoștința locuitorilor comunei sau orașului prin mass media sau prin orice alt mijloc de publicitate.

Legea 215/2001, art. 43:

Ședințele Consiliului Local sunt publice, cu excepția cazurilor în care consilierii locali decid, cu majoritate de voturi, ca acestea să se desfășoare cu ușile închise.

- Legea 215/2001, art. 50:
Hotărârile cu caracter normativ devin obligatorii și produc efecte de la data aducerii lor la cunoștința publicului.
(2) *Aducerea la cunoștința publicului a hotărârilor cu caracter normativ se face în termen de 5 zile de la*

data comunicării către prefect (pentru controlul legalității).

- Legea 52/2003, art. 7:
(1) Participarea persoanelor interesate la lucrările ședințelor publice se va face în următoarele condiții: a) anunțul privind ședința publică se afișează la sediul autorității publice, inserat în site-ul propriu și se transmite către mass-media cu cel puțin trei zile înainte de desfășurare, b) acest anunț trebuie adus la cunoștința cetățenilor și a asociațiilor legal constituite care au prezentat sugestii și propuneri în scris, cu valoare de recomandare, referitoare la unul dintre domeniile de interes public care urmează să fie abordat în ședința publică.
(2) Difuzarea anunțului și invitarea specială a unor persoane la ședința publică sunt în sarcina responsabilului desemnat pentru relația cu societatea civilă.
- Legea 52/2003, art. 10:
Minuta ședinței publice, incluzând și votul fiecărui membru, cu excepția cazurilor în care s-a votat prin vot secret, va fi afișată la sediul propriu și publicată în site-ul propriu.
- Legea 52/2003, art. 2:
Anunțul referitor la elaborarea unui proiect de act normativ va fi adus la cunoștință publicului, cu cel puțin 30 de zile înainte spre analiză, avizare și adoptare de către autoritățile publice. Anunțul va cuprinde o notă de fundamentare, o expunere de motive, sau, după caz, un referat de aprobare privind necesitatea adoptării actului, textul complet al proiectului actului respectiv, precum și termenul limită, locul și modalitatea în care cei interesați pot trimite în scris propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare privind actul respectiv.

3. Completitudinea, accesibilitatea și acuratețea informației furnizate din oficiu, în conformitate cu prevederile legale:

- Legea 544/2001, art. 5. (completitudine)
(1) Fiecare autoritate sau instituție publică are obligația să comunice din oficiu următoarele informații de interes public:
  - a) actele normative care reglementează organizarea și funcționarea autorității sau instituției publice;
  - b) structura organizatorică, atribuțiile departamentelor, programul de funcționare, programul de audiențe al autorității sau instituției publice;
  - c) numele și prenumele persoanelor din conducerea autorității sau a instituției publice și ale funcționarului responsabil cu difuzarea informațiilor publice;
  - d) coordonatele de contact ale autorității sau instituției publice, respectiv: denumirea, sediul, numerele de telefon, fax, adresa de e-mail și adresa paginii de Internet;
  - e) sursele financiare, bugetul și bilanțul contabil;
  - f) programele și strategiile proprii;
  - g) lista cuprinzând documentele de interes public;
  - h) lista cuprinzând categoriile de documente produse și/sau gestionate, potrivit legii;
  - i) modalitățile de contestare a deciziei autorității sau a instituției publice în situația în care persoana se consideră vătămată în privința dreptului de acces la informațiile de interes public solicitate.
(2) Autoritățile și instituțiile publice au obligația să publice și să actualizeze anual un *buletin informativ* care va cuprinde informațiile prevăzute la alin. (1).
- Legea 544/2001, art. 5. (accesibilitate prin site și spații special amenajate la sediu)
(4) Accesul la informațiile prevăzute la alin. (1) se realizează prin:
  - a) afișare la sediul autorității sau al instituției publice ori prin publicare în *Monitorul Oficial al României* sau în mijloacele de informare în masă, în publicații proprii, precum și în pagina de Internet proprie;
  - b) consultarea lor la sediul autorității sau al instituției publice, în spații special destinate acestui scop.

4. Completitudinea, promptitudinea, accesibilitatea și acuratețea informației solicitate în scris sau telefonic (pe baza tuturor cererilor de informație solicitate de operatori), conform obligațiilor legale:

- Legea 544/2001, art. 6:
(1) Orice persoană are dreptul să solicite și să obțină de la autoritățile și instituțiile publice, în

condițiile prezentei legi, informațiile de interes public.

(2) *Autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să asigure persoanelor, la cererea acestora, informațiile de interes public solicitate în scris sau verbal.*

Legea 544/2001, art. 6: (promptitudine)

(1) *Autoritățile și instituțiile publice au obligația să răspundă în scris la solicitarea informațiilor de interes public în termen de 10 zile sau, după caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitării, în funcție de dificultatea, complexitatea, volumul lucrărilor documentare și de urgența solicitării. În cazul în care durata necesară pentru identificarea și difuzarea informației solicitate depășește 10 zile, răspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 de zile, cu condiția înștiințării acestuia în scris despre acest fapt în termen de 10 zile.*

(2) *Refuzul comunicării informațiilor solicitate se motivează și se comunică în termen de 5 zile de la primirea petițiilor.*

(3) *Solicitarea și obținerea informațiilor de interes public se pot realiza, dacă sunt întrunite condițiile tehnice necesare, și în format electronic.*

• Legea 544/2001, art. 8.

(1) *Pentru informațiile solicitate verbal, funcționarii din cadrul compartimentelor de informare și relații publice au obligația să precizeze condițiile și formele în care are loc accesul la informațiile de interes public și pot furniza pe loc informațiile solicitate.*

(2) *În cazul în care informațiile solicitate nu sunt disponibile pe loc, persoana este îndrumată să solicite în scris informația de interes public, urmând ca cererea să îi fie rezolvată în termenele prevăzute la art. 7.*

(3) *Informațiile de interes public solicitate verbal se comunică în cadrul unui program minim stabilit de conducerea autorității sau instituției publice, care va fi afișat la sediul acesteia și care se va desfășura în mod obligatoriu în timpul funcționării instituției, incluzând și o zi pe săptămână, după programul de funcționare.*

(4) *Activitățile de registratură privind petițiile nu se pot include în acest program și se desfășoară separat.*

(5) *Informațiile de interes public solicitate verbal de către mijloacele de informare în masă vor fi comunicate, de regulă, imediat sau în cel mult 24 de ore.*

• Legea 544/2001, art. 9. (accesibilitatea costurilor)

În cazul în care solicitarea de informații implică realizarea de copii de pe documentele deținute de autoritatea sau instituția publică, costul serviciilor de copiere este suportat de solicitant, în condițiile legii.

• Legea 161/2003

Art. 9. - (1) Prin prezentul titlu se înființează Sistemul Electronic Național ca sistem informatic de utilitate publică, în scopul asigurării accesului la informații publice și furnizării de servicii publice către persoane fizice și juridice.

Art. 11. - În sensul prezentului titlu, următorii termeni se definesc astfel: [...]

b) administrația electronică este utilizarea de către autoritățile administrației publice locale a aplicațiilor bazate pe tehnologia informației, în scopul:

1. îmbunătățirii accesului și furnizării informațiilor și serviciilor publice ale autorităților administrației publice locale către cetățeni;

2. eliminării procedurilor birocratice și simplificării metodologiilor de lucru;

3. îmbunătățirii schimbului de informații între componentele autorităților administrației publice locale;

4. îmbunătățirii eficacității, eficienței și calității serviciilor publice la nivelul autorităților administrației publice locale.

Art. 12. - (1) Serviciile publice de bază ce vor fi furnizate prin intermediul mijloacelor electronice sunt:

a) *declararea, notificarea și efectuarea de plăți prin intermediul mijloacelor electronice privind taxele și impozitele datorate de către persoane fizice și juridice la [...] bugetele locale;*

b) *servicii de căutare a unui loc de muncă prin intermediul agențiilor de ocupare a forței de muncă, precum: evidența locurilor de muncă, evidența șomerilor, completarea cererilor pentru găsirea unui loc de muncă, notificarea cu privire la locurile de muncă disponibile;*

c) *servicii privind obținerea de autorizații sau certificate, precum: completarea cererilor pentru*

obținerea certificatelor de urbanism, obținerea autorizațiilor de construcție sau de desființare, completarea și transmiterea electronică a documentelor necesare eliberării autorizațiilor și certificatelor, efectuarea de plăți prin intermediul mijloacelor electronice de plată, programarea în vederea eliberării autorizațiilor sau a certificatelor;

d) *servicii privind obținerea de licențe de funcționare*, precum: completarea cererilor pentru obținerea de licențe, completarea și transmiterea electronică a documentelor necesare eliberării licențelor, efectuarea de plăți prin intermediul mijloacelor electronice de plată, programarea în vederea eliberării licențelor;

e) *servicii privind obținerea de permise legate de mediu*, precum: completarea cererilor pentru obținerea permiselor legate de mediu, efectuarea de plăți prin intermediul mijloacelor electronice de plată;

f) *servicii privind achizițiile publice efectuate prin mijloace electronice*, inclusiv efectuarea de plăți prin mijloace electronice de plată;

g) *servicii de consultare a Monitorului Oficial al României*.

Art. 29. - În termen de 6 luni de la înregistrarea în Sistemul Electronic Național, *fiecare autoritate a administrației publice, stabilită conform art. 25, are obligația de a-și crea o pagină proprie de Internet*.

Art. 30. - Realizarea paginilor de Internet ale autorităților administrației publice se face având în vedere următoarele criterii de performanță:

a) *viteza de regăsire a informațiilor;*

b) *accesibilitatea și disponibilitatea informațiilor și serviciilor publice oferite;*

c) *relevanța informației prezentate;*

d) *structurarea informațiilor;*

e) *existența unor măsuri pentru protecția datelor cu caracter personal;*

f) *existența unor măsuri de securitate pentru protejarea informației.*

5. Promptitudinea și completitudinea informațiilor "sensibile" funizate: cu privire la indemnizațiile aleșilor și salariile funcționarilor locali și cu privire la cheltuielile de transport (deplasări) și reprezentare (protocol) de care au beneficiat aleșii locali în anul 2003, conform prevederilor legale:

- Legea nr. 154/1998³² (privind sistemul de stabilire a salariilor de bază în sectorul bugetar și a indemnizațiilor pentru persoane care ocupă funcții de demnitate publică), art. 2:

Dispozițiile prezentei legi se aplică *persoanelor care ocupă funcții de demnitate publică, precum și persoanelor angajate pe bază de contract individual de muncă în sectorul bugetar*.

- Legea nr. 154/1998, art. 4:

Gestiunea sistemului de stabilire a salariului de bază se asigură de către ordonatorul principal de credite, cu încadrarea în resursele financiare alocate anual și în numărul de posturi stabilit prin legile privind bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, *bugetele locale și bugetele fondurilor speciale*.

- Legea nr. 154/1998, art. 5:

(1) Salariile de bază în sectorul bugetar se stabilesc pe baza următoarelor elemente: a) valoarea de referință universală, care se exprimă în lei și care este baza unică de determinare a valorii de referință, proprie fiecărui sector de activitate bugetară; b) indicatorii de prioritate intersectorială, exprimați în procente, diferențiați pe domenii de activitate; c) valori de referință sectorială, exprimate în lei, rezultate din înmulțirea valorii de referință universală cu indicatorii de prioritate intersectorială [...]

(2) Valoarea de referință universală, indicatorii de prioritate intersectorială și valorile de referință sectorială sunt prevăzute în anexa nr. I.

- Legea nr. 154/1998, art. 6:

(1) *Grila de intervale pentru stabilirea salariilor de bază pentru un sector de activitate bugetară se compune din intervalele de valori prevăzute pentru fiecare funcție de execuție, grad profesional sau treaptă profesională.*

³²Text actualizat până la data de 01.01.2004 avându-se în vedere următoarele acte: O.U.G. nr. 28/1998, O.U.G. nr. 122/1999, Legea nr. 131/1999, O.U.G. nr. 134/1999, Legea nr. 163/1999, Legea nr. 167/1999, O.U.G. nr. 183/1999, O.G. nr. 52/2000, O.U.G. nr. 2/2000, O.U.G. nr. 8/2000, O.U.G. nr. 24/2000, O.G. nr. 83/2000, Legea nr. 334/2001, Legea nr. 553/2001, O.U.G. nr. 25/2002, Legea nr. 514/2002, O.U.G. nr. 191/2002, Legea nr. 220/2003, O.U.G. nr. 123/2003.

- Legea nr. 154/1998, art. 8:
(1) Salariul de bază pentru personalul cu funcții de conducere este cel corespunzător funcției de execuție, gradului sau treptei profesionale, la care se adaugă o indemnizație de conducere, diferențiată în raport cu complexitatea și răspunderea ce revin funcției de conducere, care face parte din salariul de bază.
  - Lege nr. 154/1998, art. 19:
Persoanele care ocupă funcții de demnitate publică au dreptul, pentru activitatea desfășurată, la o indemnizație lunară, stabilită în conformitate cu prevederile anexei nr. II.
  - Legea nr. 154/1998, art. 20.
(1) *Indemnizația lunară, prevăzută la art. 19, este unica formă de remunerare a activității corespunzătoare funcției și reprezintă baza de calcul pentru stabilirea drepturilor și obligațiilor care se determină în raport cu venitul salarial.*
  - Legea 544/2001, art. 2:
În sensul prezentei legi:[...] b) prin informație de interes public se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informației.
  - Legea 189/1998³³, art. 5.
Autoritățile administrației publice locale au următoarele *competențe și răspunderi* în ceea ce privește finanțele publice locale:
    1. elaborarea și aprobarea bugetelor locale la termenele stabilite;
    2. stabilirea, constatarea, controlul, urmărirea și încasarea impozitelor și taxelor locale, precum și a altor venituri ale unităților administrativ-teritoriale prin compartimente proprii de specialitate, în condițiile legii.
    3. urmărirea execuției bugetelor locale și rectificarea acestora, pe parcursul anului bugetar, în condiții de echilibru bugetar;
    4. stabilirea și urmărirea modului de prestare a serviciilor publice locale, inclusiv opțiunea trecerii sau nu a acestor servicii în răspunderea unor agenți economici specializați sau servicii publice locale, urmărindu-se eficientizarea acestora în beneficiul cetățenilor;
    5. administrarea eficientă a bunurilor din proprietatea publică sau privată a unităților administrativ-teritoriale;
    6. angajarea de împrumuturi pe termen scurt, mediu și lung și urmărirea achitării la scadență a obligațiilor de plată rezultate din acestea;
    - 6¹. garantarea de împrumuturi pe termen mediu și lung și urmărirea achitării de către garanți, la scadență, a obligațiilor de plată rezultate din împrumuturile respective,
    7. *administrarea resurselor financiare pe parcursul execuției bugetare, în condiții de eficiență;*
    8. *stabilirea opțiunilor și a priorităților în aprobarea și în efectuarea cheltuielilor publice locale;*
    9. elaborarea, aprobarea, modificarea și urmărirea realizării programelor de dezvoltare în perspectivă a unităților administrativ-teritoriale ca bază a gestionării bugetelor locale anuale;
    12. organizarea și urmărirea efectuării controlului financiar de gestiune asupra gestiunilor proprii, gestiunilor instituțiilor și serviciilor publice din subordinea consiliilor locale, consiliilor județene și a Consiliului General al Municipiului București.
6. Mediatizarea activităților Primăriei și Consiliului Local, conform obligațiilor legale:
- Legea 544/2001, art. 19.
    - (1) *Autoritățile și instituțiile publice au obligația să informeze în timp util mijloacele de informare în masă asupra conferințelor de presă sau oricăror alte acțiuni publice organizate de acestea.*
    - (2) *Autoritățile și instituțiile publice nu pot interzice în nici un fel accesul mijloacelor de informare în masă la acțiunile publice organizate de acestea.*
    - (3) *Autoritățile publice care sunt obligate prin legea proprie de organizare și funcționare să desfășoare activități specifice în prezența publicului sunt obligate să permită accesul presei la acele activități, în difuzarea materialelor obținute de ziariști urmând să se țină seama doar de deontologia profesională.*

³³Text actualizat până la data de 11.10.2002, avându-se în vedere următoarele acte: O.U.G. nr. 61/1998, Legea nr. 86/1999, Legea nr. 216/1999, O.U.G. nr. 219/2000, Legea nr. 337/2001, Legea nr. 774/2001, O.U.G. nr. 71/1999 (republicarea din 11.10.2002).

- Legea 544/2001, art. 18.
  - (1) Autoritățile publice au obligația să acorde fără discriminare acreditare ziariștilor și reprezentanților mijloacelor de informare în masă.
    - (2) Acreditarea se acordă la cerere, în termen de două zile de la înregistrarea acesteia.
    - (3) Autoritățile publice pot refuza acordarea acreditării sau pot retrage acreditarea unui ziarist numai pentru fapte care împiedică desfășurarea normală a activității autorității publice și care nu privesc opiniile exprimate în presă de respectivul ziarist, în condițiile și în limitele legii.
    - (4) Refuzul acordării acreditării și retragerea acreditării unui ziarist se comunică în scris și nu afectează dreptul organismului de presă de a obține acreditarea pentru un alt ziarist.
  - Legea 52/2003, art. 6.
    - (1) În cadrul procedurilor de elaborare a proiectelor de acte normative autoritatea administrației publice are *obligația să publice un anunț referitor* la această acțiune în site-ul propriu, să-l afișeze la sediul propriu, într-un spațiu accesibil publicului, și să-l transmită către mass-media centrală sau locală, după caz. Autoritatea administrației publice va transmite proiectele de acte normative tuturor persoanelor care au depus o cerere pentru primirea acestor informații.[...]
    - 4) *Ordinea de precădere nu poate limita accesul mass-media la ședințele publice.*
7. Organizarea ședințelor publice solicitate, conform prevederilor legale:
- Legea 52/2003, art. 6:
    - (1) În cadrul procedurilor de elaborare a proiectelor de acte normative, autoritatea administrației publice are obligația să publice un anunț referitor la această acțiune în site-ul propriu, să-l afișeze la sediul propriu, într-un spațiu accesibil publicului, și să-l transmită către mass-media centrală sau locală, după caz. Autoritatea administrației publice va transmite proiectele de acte normative tuturor persoanelor care au depus o cerere pentru primirea acestor informații.
    - (2) Anunțul referitor la elaborarea unui proiect de act normativ va fi adus la cunoștința publicului, în condițiile alin. (1), cu cel puțin 30 de zile înainte de supunerea spre analiză, avizare și adoptare de către autoritățile publice. Anunțul va cuprinde o notă de fundamentare, o expunere de motive sau, după caz, un referat de aprobare privind necesitatea adoptării actului normativ propus, textul complet al proiectului actului respectiv, precum și termenul limită, locul și modalitatea în care cei interesați pot trimite în scris propuneri, sugestii, opinii cu valoare de recomandare privind proiectul de act normativ.
    - (3) Anunțul referitor la elaborarea unui proiect de act normativ cu relevanță asupra mediului de afaceri se transmite de către inițiator asociațiilor de afaceri și altor asociații legal constituite, pe domenii specifice de activitate, în termenul prevăzut la alin. (2).
    - (4) La publicarea anunțului autoritatea administrației publice va stabili o perioadă de cel puțin 10 zile pentru a primi în scris propuneri, sugestii sau opinii cu privire la proiectul de act normativ supus dezbaterii publice.
    - (5) Conducătorul autorității publice va desemna o persoană din cadrul instituției, responsabilă pentru relația cu societatea civilă, care să primească propunerile, sugestiile și opiniile persoanelor interesate cu privire la proiectul de act normativ propus.
    - (6) Proiectul de act normativ se transmite spre analiză și avizare autorităților publice interesate numai după definitivare, pe baza observațiilor și propunerilor formulate potrivit alin. (4).
    - (7) Autoritatea publică în cauză este obligată să decidă organizarea unei întâlniri în care să se dezbată public proiectul de act normativ, dacă acest lucru a fost cerut în scris de către o asociație legal constituită sau de către o altă autoritate publică.
    - (8) În toate cazurile în care se organizează dezbateri publice, acestea trebuie să se desfășoare în cel mult 10 zile de la publicarea datei și locului unde urmează să fie organizate. Autoritatea publică în cauză trebuie să analizeze toate recomandările referitoare la proiectul de act normativ în discuție.
    - (9) În cazul reglementării unei situații care, din cauza circumstanțelor sale excepționale, impune adoptarea de soluții imediate, în vederea evitării unei grave atingeri aduse interesului public, proiectele de acte normative se supun adoptării în procedura de urgență prevăzută de reglementările în vigoare.
  - Legea 52/2003, art. 7.
    - (1) Participarea persoanelor interesate la lucrările ședințelor publice se va face în următoarele

condiții:

- a) anunțul privind ședința publică se afișează la sediul autorității publice, inserat în site-ul propriu și se transmite către mass-media, cu cel puțin 3 zile înainte de desfășurare;
- b) acest anunț trebuie adus la cunoștința cetățenilor și a asociațiilor legal constituite care au prezentat sugestii și propuneri în scris, cu valoare de recomandare, referitoare la unul dintre domeniile de interes public care urmează să fie abordat în ședință publică;
- c) anunțul va conține data, ora și locul de desfășurare a ședinței publice, precum și ordinea de zi.

(2) Difuzarea anunțului și invitarea specială a unor persoane la ședința publică sunt în sarcina responsabilului desemnat pentru relația cu societatea civilă.

(3) Participarea persoanelor interesate la ședințele publice se va face în limita locurilor disponibile în sala de ședințe, în ordinea de precădere dată de interesul asociațiilor legal constituite în raport cu subiectul ședinței publice, stabilită de persoana care prezidează ședința publică.

(4) Ordinea de precădere nu poate limita accesul mass-media la ședințele publice.

- Legea 52/2003, art. 8.

Persoana care prezidează ședința publică oferă invitațiilor și persoanelor care participă din proprie inițiativă posibilitatea de a se exprima cu privire la problemele aflate pe ordinea de zi.

- Legea 52/2003, art. 9.

(1) Adoptarea deciziilor administrative ține de competența exclusivă a autorităților publice.

(2) Punctele de vedere exprimate în cadrul ședințelor publice de persoanele menționate la art. 8 au valoare de recomandare.

- Legea 52/2003, art.10.

Minuta ședinței publice, incluzând și votul fiecărui membru, cu excepția cazurilor în care s-a hotărât vot secret, va fi afișată la sediul autorității publice în cauză și publicată în site-ul propriu.

- Legea 52/2003, art. 11.

(1) Autoritățile publice prevăzute la art. 4 sunt obligate să elaboreze și să arhiveze minutele ședințelor publice. Atunci când se consideră necesar, ședințele publice pot fi înregistrate.

(2) Înregistrările ședințelor publice, cu excepția celor prevăzute la art. 6, vor fi făcute publice, la cerere, în condițiile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public.

- Legea 52/2003, art. 12.

(1) Autoritățile publice prevăzute la art. 4 sunt obligate să întocmească și să facă public un raport anual privind transparența decizională, care va cuprinde cel puțin următoarele elemente:

a) numărul total al recomandărilor primite;

b) numărul total al recomandărilor incluse în proiectele de acte normative și în conținutul deciziilor luate;

c) numărul participanților la ședințele publice;

d) numărul dezbaterilor publice organizate pe marginea proiectelor de acte normative;

e) situația cazurilor în care autoritatea publică a fost acționată în justiție pentru nerespectarea prevederilor prezentei legi;

f) evaluarea proprie a parteneriatului cu cetățenii și asociațiile legal constituite ale acestora;

g) numărul ședințelor care nu au fost publice și motivația restricționării accesului.

(2) Raportul anual privind transparența decizională va fi făcut public în site-ul propriu, prin afișare la sediul propriu într-un spațiu accesibil publicului sau prin prezentare în ședință publică.

Anexa 4

Standardele legale privitoare la participarea publică

Participarea consilierilor locali la ședințele ordinare și extraordinare de Consiliu Local

- Legea 215/2001, art. 29:

Numărul membrilor fiecărui Consiliu Local se stabilește prin ordin al prefectului, în funcție de populația comunei sau orașului,

- Legea 215/2001, art. 40:

Consiliul Local se întrunește la ședințe ordinare, lunar, la convocarea primarului;

Consiliul Local se poate întruni și în ședințe extraordinare, la cererea primarului sau a cel puțin o treime din numărul membrilor Consiliului;

Convocarea se face în scris, cu cel puțin 5 zile înainte pentru ședințele ordinare și cu cel puțin 3 zile înaintea ședințelor extraordinare;

Invitația precizează data, ora, locul desfășurării și ordinea de zi;

Convocarea se consemnează în procesul verbal al ședinței.

- Legea 215/2001, art. 41:

Ședințele sunt legal constituite dacă este prezentă majoritatea consilierilor în funcție;

Prezența consilierilor la ședință este obligatorie;

Absența succesivă, fără motive temeinice, a unui consilier este sancționată conform Regulamentului de organizare și funcționare a fiecărui Consiliu.

Participarea consilierilor la Comisiile Consiliului Local

- Legea 215/2001, art. 46 (5):

Proiectele de hotărâre pot fi propuse de consilieri sau de primari. Redactarea se face de către cei care le propun, cu sprijinul secretarului și al serviciilor de specialitate din cadrul aparatului de specialitate al autorității administrației publice locale.

- Legea 215/2001, art. 45 (2):

Problemele înscrise pe ordinea de zi a ședinței consiliului local nu pot fi dezbătute dacă nu sunt însoțite de raportul compartimentului de resort din cadrul aparatului propriu de specialitate al administrației locale [...] și de avizul comisiei de specialitate a Consiliului.

Participarea cetățenilor la ședințele Consiliului Local

- Legea 215/2001, art. 52 (1) și (3):

În exercitarea mandatului, consilierii locali sunt în serviciul colectivității locale.

Pentru participarea la ședințele consiliului local și ale comisiilor de specialitate, consilierii primesc indemnizații.

- Legea 215/2001, art. 43:

(1) Ședințele Consiliului Local sunt publice, cu excepția cazurilor în care consilierii decid, cu majoritate de voturi, ca acestea să se desfășoare cu ușile închise.

(2) Se discută întotdeauna în ședință publică probleme vizând: bugetul local, administrarea domeniului public și privat, participarea la programe de dezvoltare, organizarea și dezvoltarea urbanistică a teritoriului, asocierea sau cooperarea cu ale autorității publice, organizații neguvernamentale și persoane juridice române sau străine.

- Legea 215/2001, art. 54:

La lucrările consiliului pot asista și lua parte, fără drept de vot, alte autorități publice locale (prefect,

președinte sau reprezentant al consiliului județean etc.) sau centrale (parlamentari, membri ai Guvernului, secretari sau subsecretari de stat), funcționari publici (șefii serviciilor publice descentralizate de la nivel local, județean etc) sau persoane invitate de primar.

- Legea 215/2001, art. 56:

Consiliile locale pot organiza, din proprie inițiativă sau la inițiativa primarului, comisii speciale de analiză și verificare, pe perioadă determinată. Componenta unei astfel de comisii se stabilește de către Consiliul Local, iar membrii acționează conform mandatului încredințat de Consiliu.

Colaborarea cu organizațiile neguvernamentale

- Legea 52/2003, art. 5, definește excepțiile care justifică caracterul închis al unei ședințe publice în care se discută:
  - apărarea națională, siguranța națională și ordinea publică, interesele strategice și economice și politice ale țării, precum și deliberările autorităților, dacă fac parte din categoria informațiilor clasificate, conform legii;
  - valorile, termenele de realizare și datele tehnico-economice ale activităților comerciale sau financiare, dacă publicarea acestora aduce atingerea pricipiului concurenței loiale;
  - datele personale, potrivit legii.
- Legea 52/2003, art. 3, definește drept parteneri în consultarea cu autoritățile publice „asociațiile legal constituite”:

Orice organizație civică, sindicală, patronală sau orice alt grup asociativ de reprezentare civică.

- Legea 215/2001, art. 38 :

Consiliul Local [...] hotărăște, în condițiile legii, cooperarea cu persoane juridice, române sau străine, cu organizații neguvernamentale și cu alți parteneri sociali, în vederea finanțării unor acțiuni, lucrări sau proiecte de interes local;

- Legea 215/2001, art. 43:

(2) Se discută întotdeauna în ședință publică probleme vizând: bugetul local, administrarea domeniului public și privat, participarea la programe de dezvoltare, organizarea și dezvoltarea urbanistică a teritoriului, asocierea sau cooperarea cu ale autorității publice, organizații neguvernamentale și persoane juridice române sau străine.

Rapoartele de activitate ale consilierilor locali

- Legea 215/2001, art. 52.

(1) În exercitarea mandatului consilierii sunt în serviciul colectivității locale.

(2) Primarul este obligat ca, prin intermediul secretarului și al aparatului propriu de specialitate, să pună la dispoziție consilierilor, la cererea acestora, în termen de cel mult 20 de zile, informațiile necesare în vederea îndeplinirii mandatului.

(3) Consilierii sunt obligați ca, în îndeplinirea mandatului, să organizeze periodic întâlniri cu cetățenii și să acorde audiențe.

(4) Fiecare consilier, precum și viceprimarul, sunt obligați să prezinte un raport anual de activitate, care va fi făcut public prin grija secretarului.

(5) Pentru participarea la ședințele consiliului local și ale comisiilor de specialitate consilierul primește o indemnizație stabilită în condițiile legii.

Consilierii au dreptul la decontarea cheltuielilor pe care le efectuează în îndeplinirea mandatului lor, în condițiile legii.

Anexa 5

Standardele legale privitoare la integritatea aleșilor și funcționarilor publici

1. Stabilitatea și promovarea funcționarilor publici

- Legea nr. 188/1999³⁴ (privind Statutul funcționarilor publici), art. 2:
  - (1) Funcția publică reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică de către administrația publică centrală și locală.
  - (2) Funcționarul public este persoana numită, în condițiile prezentei legi, într-o funcție publică.

- Legea nr. 188/1999, art. 4:

Principiile care stau la baza exercitării funcției publice sunt:

  - a) legalitate, imparțialitate și obiectivitate;
  - b) transparență;
  - c) eficiență și eficacitate;
  - d) responsabilitate, în conformitate cu prevederile legale;
  - e) orientare către cetățean;
  - f) stabilitate în exercitarea funcției publice;
  - g) subordonare ierarhică.

- Legea nr. 188/1999, art. 12.
  - (1) Categoria funcționarilor publici de conducere cuprinde persoanele numite în una dintre următoarele funcții publice:
    - a) secretar al municipiului, al sectorului municipiului București, al orașului și comunei; [...]
    - c) director executiv și director executiv adjunct ai serviciilor publice descentralizate ale ministerelor și ale altor organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și în cadrul aparatului propriu al autorităților administrației publice locale;
    - d) șef serviciu;
    - e) șef birou.

- Legea nr. 188/1999, art. 25.
  - (1) Agenția Națională a Funcționarilor Publici administrează evidența națională a funcțiilor publice și a funcționarilor publici, pe baza datelor transmise de autoritățile și instituțiile publice.
  - (2) Evidența funcțiilor publice și a funcționarilor publici în cadrul autorităților și instituțiilor publice se ține de Agenția Națională a Funcționarilor Publici.
  - (3) În scopul asigurării gestionării eficiente a resurselor umane, precum și pentru urmărirea carierei funcționarului public, autoritățile și instituțiile publice întocmesc dosarul profesional pentru fiecare funcționar public.
  - (4) Formatul standard al evidenței funcțiilor publice și a funcționarilor publici, precum și conținutul dosarului profesional se stabilesc prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Agenției Naționale a Funcționarilor Publici.

- Legea nr. 188/1999, art. 25¹.
  - (3) Autoritățile și instituțiile publice au obligația de a comunica Agenției Naționale a Funcționarilor Publici, în termen de 10 zile lucrătoare, orice modificare intervenită în situația funcționarilor

³⁴ Text actualizat până la data de 01.01.2004, avându-se în vedere următoarele acte: O.U.G nr. 82/2000, O.U.G. nr. 284/2000, O.U.G. nr. 291/2000, O.U.G. nr. 33/2001, Legea nr. 661/2001, Legea nr. 327/2002, Legea nr. 631/2002, Legea nr. 632/2002, Legea nr. 161/2003.

publici.

- Legea nr. 188/1999, art. 49¹.

(1) Ocuparea funcțiilor publice vacante se poate face prin promovare, transfer, redistribuire și concurs.

(2) Condițiile de participare și procedura de organizare a concursului vor fi stabilite în condițiile prezentei legi, iar concursul va fi organizat și gestionat astfel:

b) de către Agenția Națională a Funcționarilor Publici, pentru ocuparea funcțiilor publice de conducere vacante, cu excepția funcțiilor publice de șef birou și șef serviciu;

c) de către autorități și instituții publice din administrația publică centrală și locală, pentru ocuparea funcțiilor publice de șef birou și șef serviciu, precum și pentru ocuparea funcțiilor publice de execuție și, respectiv, funcțiile publice specifice vacante, cu avizul Agenției Naționale a Funcționarilor Publici;

(3) Concursul are la bază principiul competiției deschise, transparenței, meritelor profesionale și competenței, precum și cel al egalității accesului la funcțiile publice pentru fiecare cetățean care îndeplinește condițiile legale.

(4) Condițiile de desfășurare a concursului vor fi publicate în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, cu cel puțin 30 de zile înainte de data desfășurării concursului.

- Legea nr. 188/1999, art. 69:

Încălcarea de către funcționarii publici, cu vinovăție, a îndatoririlor de serviciu atrage răspunderea disciplinară, contravențională, civilă sau penală, după caz.

- Legea nr. 188/1999, art. 70.

(1) Încălcarea cu vinovăție de către funcționarii publici a îndatoririlor corespunzătoare funcției publice pe care o dețin și a normelor de conduită profesională și civică prevăzute de lege constituie abatere disciplinară și atrage răspunderea disciplinară a acestora.

- Legea nr. 188/1999, art. 72.

(1) În cadrul autorităților sau instituțiilor publice se constituie comisii de disciplină. În funcție de numărul funcționarilor publici din cadrul fiecărei autorități sau instituții publice, comisia de disciplină se poate constitui pentru o singură autoritate sau instituție publică sau pentru mai multe.

(2) În alcătuirea comisiei de disciplină intră un număr egal de reprezentanți desemnați de conducătorul autorității sau instituției publice și de sindicatul reprezentativ al funcționarilor publici. În cazul în care sindicatul nu este reprezentativ sau funcționarii publici nu sunt organizați în sindicat, reprezentanții vor fi desemnați prin votul majorității funcționarilor publici din respectiva autoritate sau instituție publică.

(3) Fiecare comisie de disciplină are un președinte, care nu face parte din reprezentanții prevăzuți la alin. (2), desemnat de conducătorul autorității sau instituției publice, cu consultarea sindicatului reprezentativ sau, după caz, a funcționarilor publici.

(4) În cazul constituirii unei comisii de disciplină comune pentru mai multe autorități sau instituții publice, aceasta va fi compusă dintr-un număr egal de reprezentanți ai acestor autorități sau instituții publice, desemnați în condițiile alin. (2). În acest caz, președintele comisiei de disciplină se desemnează în condițiile alin. (3), pe baza propunerii comune a conducătorilor autorităților și instituțiilor publice.

(5) Comisia de disciplină pentru înalții funcționari publici este compusă din 7 înalți funcționari publici.

Comisiile de disciplină sunt competente să cerceteze faptele sesizate ca abateri disciplinare și să propună sancțiunea aplicabilă funcționarilor publici din autoritățile sau instituțiile publice respective.

2. Publicarea, acuratețea și verificarea declarațiilor de avere a aleșilor și funcționarilor publici locali

- Legea 78/2000, art: 11.

(1) Fapta persoanei care, în virtutea funcției, a atribuției ori a însărcinării primite, are sarcina de a supraveghea, de a controla sau de a lichida un agent economic privat, de a îndeplini pentru acesta

vreo însărcinare, de a intermedia sau de a înlesni efectuarea unor operațiuni comerciale sau financiare de către agentul economic privat ori de a participa cu capital la un asemenea agent economic, dacă fapta este de natură a-i aduce direct sau indirect foloase necuvenite, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani.

(2) Dacă fapta prevăzută la alin. (1) a fost săvârșită într-un interval de 5 ani de la încetarea funcției, atribuției ori însărcinării, aceasta se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani.

Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. I, art. 69 (3):

Prin aleși locali se înțelege primarii și viceprimarii [...] consilierii locali.

• Legea nr. 188/1999³⁵ (privind Statutul funcționarilor publici), art. 2:

(1) Funcția publică reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică de către administrația publică centrală și locală. Funcționarul public este persoana numită, în condițiile prezentei legi, într-o funcție publică.

• Legea nr. 115/1996 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere, modificată de Legea 161/2003, art.1:

Se instituie obligația declarării averii pentru demnitari, magistrați și asimilații acestora, persoane cu funcții de conducere și de control prevăzute în prezenta lege și pentru funcționarii publici, precum și procedura controlului averilor acestora în cazul în care există dovezi certe că anumite bunuri ori valori nu au fost dobândite în mod licit.

• Legea nr. 115/1996 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere, modificată de Legea 161/2003, art. 2:

• Președintele României, deputații, senatorii, membrii Guvernului, consilierii prezidențiali, consilierii de stat, secretarii de stat, subsecretarii de stat, precum și asimilații acestora, magistrații și asimilații acestora, consilierii județeni și locali, primarii, viceprimarii, prefectii, subprefecții, persoanele cu funcții de conducere și de control și funcționarii publici care își desfășoară activitatea în cadrul autorităților publice centrale ori locale sau în cadrul instituțiilor publice ori de interes public, personalul încadrat la cabinetul demnitarului, membrii consiliilor de administrație și persoanele care dețin funcții de conducere, de la director, inclusiv, în sus, în cadrul regiilor autonome de interes național sau local, al companiilor și societăților naționale, societăților comerciale la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, instituțiilor publice implicate în realizarea procesului de privatizare, Băncii Naționale a României, băncilor la care statul este acționar majoritar, au obligația să își declare averea, în condițiile prezentei legi.

• Legea nr. 115/1996 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere, modificată de Legea 161/2003, art. 4:

(1) Declarația de avere se depune după cum urmează: [...] f) consilierii județeni și locali, precum și primarii și viceprimarii depun declarația de avere la secretarii unităților administrativ-teritoriale; h) persoanele cu funcții de conducere și de control prevăzute la art. 2 alin. (1), funcționarii publici și personalul încadrat la cabinetul demnitarului depun declarația de avere la compartimentul de resurse umane din cadrul autorităților publice, instituțiilor publice sau, după caz, al unităților din care fac parte.

Declarația de avere se publică pe paginile de Internet ale Parlamentului, Guvernului, ministerelor, celorlalte autorități ori instituții publice centrale, prefecturilor sau consiliilor județene, după caz, ori în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a, în termen de 30 de zile de la data depunerii. Cheltuielile de publicare se suportă de către persoanele juridice din care fac parte persoanele prevăzute la art. 2.

• Legea nr. 115/1996 privind declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcții de conducere, modificată de Legea 161/2003, art. 6:

(1) Persoanele prevăzute la art. 2 au obligația ca, anual, în situația în care dobândesc bunuri de natura

³⁵ Text actualizat până la data de 01.01.2004, avându-se în vedere următoarele acte: O.U.G nr. 82/2000, O.U.G. nr. 284/2000, O.U.G. nr. 291/2000, O.U.G. nr. 33/2001, Legea nr. 661/2001, Legea nr. 327/2002, Legea nr. 631/2002, Legea nr. 632/2002, Legea nr. 161/2003.

celor prevăzute în anexa, să își actualizeze declarația de avere. De asemenea, la încheierea mandatului sau la încetarea activității, ele au obligația să depună o nouă declarație privind averea pe care o dețin la data respectivă.

(3) Persoanele prevăzute la art. 2, numite în funcții pe perioade mai mari de 4 ani sau pe durata nedeterminată, au obligația ca, din 4 în 4 ani, să depună o declarație de avere actualizată.

(4) Neactualizarea declarației de avere, din motive imputabile, până la data de 31 decembrie a fiecărui an, în situația dobândirii unor bunuri, potrivit alin. (1), sau nedeținerea unei noi declarații în termen de 15 zile de la încetarea activității ori, după caz, de la expirarea celor 4 ani de la ultima declarație conduce la declanșarea din oficiu a procedurii de control.

▪ Depunerea, actualizarea și verificarea declarațiilor de interese:

a) prevederi generale

- Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. I, art. 69 (3):

Prin aleși locali se înțelege primarii și viceprimarii [...] consilierii locali.

2 Legea nr. 188/1999³⁶ (privind Statutul funcționarilor publici), art. 2:

(1) Funcția publică reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică de către administrația publică centrală și locală.

(2) Funcționarul public este persoana numită, în condițiile prezentei legi, într-o funcție publică.

(4) Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. I, art. 70:

Prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana care exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției.

- Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. I, art. 111.

(1) Persoanele care exercită demnitățile publice și funcțiile publice prevăzute în prezentul titlu vor depune o declarație de interese, pe propria răspundere, cu privire la funcțiile și activitățile pe care le desfășoară, cu excepția celor legate de mandatul sau funcția publică pe care o exercită.

(2) Funcțiile și activitățile care se includ în declarația de interese sunt:

a) funcțiile deținute în cadrul unor asociații, fundații sau alte organizații neguvernamentale ori partide politice;

b) activitățile profesionale remunerate;

c) calitatea de acționar sau asociat la societăți comerciale, inclusiv bănci sau alte instituții de credit, societăți de asigurare și financiare.

- Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. I, art. 112.

(1) Declarația de interese se depune în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi sau în termen de 15 zile de la data validării mandatului ori, după caz, de la data numirii în funcție.

(2) Persoanele care exercită demnitățile publice și funcțiile publice prevăzute în prezentul titlu vor actualiza declarațiile de interese ori de câte ori intervin schimbări care, potrivit art. 111 alin. (2), trebuie înscrise în aceste declarații. Actualizarea se face în termen de 30 de zile de la data începerii, modificării sau încetării funcțiilor sau activităților.

Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. I, art. 113.

(1) Declarațiile de interese sunt publice și se depun după cum urmează:

[...] h) aleșii locali, la secretarul unității administrativ-teritoriale;

i) funcționarii publici, la compartimentul de resurse umane din cadrul autorităților publice, instituțiilor publice sau, după caz, al unităților din care fac parte.

(2) Numele persoanelor prevăzute la alin. (1), care, în mod nejustificat, nu depun declarația de interese potrivit art. 112, se publică pe paginile de Internet ale Parlamentului, Guvernului, ministerelor, celorlalte autorități ori instituții publice centrale, prefecturilor sau consiliilor județene, după caz.

(3) Evidența declarațiilor de interese se consemnează într-un registru special, denumit "Registru declarațiilor de interese", al cărui model se stabilește prin hotărâre a Guvernului.

- Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. I, art. 114.

³⁶ Text actualizat până la data de 01.01.2004, avându-se în vedere următoarele acte: O.U.G nr. 82/2000, O.U.G. nr. 284/2000, O.U.G. nr. 291/2000, O.U.G. nr. 33/2001, Legea nr. 661/2001, Legea nr. 327/2002, Legea nr. 631/2002, Legea nr. 632/2002, Legea nr. 161/2003.

(1) Se interzice folosirea de către o persoană care exercită o demnitate publică sau o funcție publică dintre cele prevăzute în prezentul titlu, în interes privat, a simbolurilor care au legătură cu exercițiul demnității sau funcției sale.

(2) Se interzice folosirea sau permisiunea de a folosi numele însoțit de calitatea persoanei care exercită demnitățile publice și funcțiile publice prevăzute în prezentul titlu în orice formă de publicitate a unui agent economic român sau străin, precum și a vreunui produs comercial, național sau străin.

(3) Se interzice folosirea sau permisiunea de a folosi imaginea publică, numele, vocea sau semnătura persoanei care exercită demnitățile publice și funcțiile publice prevăzute în prezentul titlu pentru orice formă de publicitate privitoare la o activitate care aduce profit, cu excepția publicității gratuite pentru scopuri caritabile.

(4) Se interzice persoanelor care exercită o demnitate publică sau o funcție publică dintre cele prevăzute în prezentul titlu folosirea sau exploatarea directă sau indirectă a informațiilor care nu sunt publice, obținute în legătură cu exercitarea atribuțiilor, în scopul obținerii de avantaje pentru ei sau pentru alții.

• Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. I, art. 116.

(1) Prefecții sunt obligați să verifice, în cel mult 30 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, situația tuturor aleșilor locali din județ. În acest scop, conducătorii autorităților și instituțiilor publice, precum și conducătorii oficiilor registrului comerțului de pe lângă tribunale sunt obligați să pună la dispoziția prefectului și a persoanelor împuternicite de acesta datele solicitate, necesare stabilirii persoanelor cărora le sunt aplicabile incompatibilitățile și interdicțiile prevăzute de prezentul titlu.

(2) Nerespectarea prevederilor alin. (1) atrage aplicarea de sancțiuni, potrivit legii.

b) prevederi referitoare la aleșii locali

• Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. I, art. 76:

(1) Primarii și vice primarii [...] sunt obligați să nu emită un act administrativ sau să nu încheie un act juridic ori să nu emită o dispoziție, în exercitarea funcției, care produce vreun folos material pentru sine, pentru soțul sau rudele sale de gradul I.

(2) Actele administrative emise sau actele juridice încheiate ori dispozițiile emise cu încălcarea prevederilor de la alin. (1) sunt lovite de nulitate absolută.

(3) Dacă în urma controlului asupra legalității actelor juridice încheiate sau emise de persoanele prevăzute la alin. (1) rezultă că alesul local a realizat foloase materiale, prefectul dispune, după caz, sesizarea organelor de urmărire penală sau a comisiilor competente de cercetare a averii [...] pentru declararea și controlul averilor [...].

(4) Orice persoană interesată poate sesiza, în scris, prefectul, în legătură cu faptele prevăzute la alin. (1).

(5) Persoana care se consideră vătămată într-un drept al său sau într-un interes legitim ca urmare a existenței unui conflict de interese prevăzut în prezenta secțiune se poate adresa instanței de judecată competente, potrivit legii, în funcție de natura actului emis sau încheiat.

• Legea 215/1999, art. 47:

(1) Nu poate lua parte la deliberare și la adoptarea hotărârilor consilierul care, fie personal, fie prin soț, rude până la gradul IV inclusiv, are un interes patrimonial în problema supusă dezbaterilor consiliului local.

(2) Hotărârile adoptate de consiliul local cu încălcarea dispozițiilor alin (1) sunt nule de drept. Nulitatea se poate contesta în contencios administrativ. Acțiunea poate fi introdusă de orice persoană interesată.

c) prevederi referitoare la funcționarii publici

• Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. I, art. 70:

Prin conflict de interese se înțelege situația în care persoana care exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției.

• Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. I, art. 79:

(1) Funcționarul public este în conflict de interese dacă se află într-una dintre următoarele situații:

- cxii)- este chemat să rezolve cereri, să ia decizii sau să participe la luarea deciziilor cu privire la persoane fizice și juridice cu care are relații de tip patrimonial,
- cxiii)- participă în cadrul aceleiași comisii, constituite conform legii, cu funcționari publici care au calitatea de soț sau rude până la gradul I,
- cxiv)- interesele sale patrimoniale, ale soțului sau rudelor sale de până la gradul I pot influența deciziile pe care trebuie să le ia în exercitarea funcției publice.
- (2) În cazul existenței unui conflict de interese, funcționarul public este obligat să se abțină de la rezolvarea cererii, luarea deciziei sau participarea la luarea unei decizii și să-l informeze pe șeful ierarhic căruia îi este subordonat direct. Acesta este obligat să ia măsurile care se impun pentru exercitarea cu imparțialitate a funcției publice, în termen de cel mult 3 zile de la data luării la cunoștință.
- (3) În cazurile prevăzute la alin (1), conducătorul autorității sau instituției publice, la propunerea șefului ierarhic căruia îi este subordonat direct funcționarul public în cauză, va desemna un alt funcționar public, care are aceeași pregătire și nivel de experiență.
- (4) Încălcarea dispozițiilor alin (2) atrage, după caz, răspunderea disciplinară, administrativă, civilă sau penală, conform legii.

- Legea nr. 188/1999 privind Statutul funcționarilor publici, art. 48¹.

Funcționarii publici au obligația să respecte întocmai regimul juridic al conflictului de interese și al incompatibilităților, stabilite potrivit legii.

4. Respectarea și verificarea incompatibilităților la nivelul aleșilor locali și ai funcționarilor publici

a) prevederi generale

- Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. I, art. 69 (3):

Prin aleși locali se înțelege primarii și viceprimarii [...] consilierii locali.

- Legea nr. 188/1999³⁷ (privind Statutul funcționarilor publici), art. 2:

(1) Funcția publică reprezintă ansamblul atribuțiilor și responsabilităților, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor de putere publică de către administrația publică centrală și locală.

(2) Funcționarul public este persoana numită, în condițiile prezentei legi, într-o funcție publică.

b) prevederi referitoare la primari și viceprimari conform

- Legii 161/2003, Titlul IV, Cap. III, Secț. 4, art. 87:

Funcția de primar sau viceprimar este incompatibilă cu:

- funcția de consilier local,
- funcția de prefect sau subprefect,
- calitatea de funcționar public sau angajat cu contract individual de muncă,
- orice funcție de conducere sau execuție la societăți comerciale, bănci, instituții de credit, societăți de asigurare sau reasigurare, regii autonome, companii și societăți naționale sau la instituții publice,
- funcție de conducere la nivelul adunării generale a acționarilor la o societate comercială,
- funcția de reprezentant al unității administrativ-teritoriale în adunările generale ale societăților comerciale de interes local, sau reprezentant al statutului în adunarea generală a unei societăți comerciale de interes național,
- calitatea de comerciant persoană fizică,
- calitatea de deputat sau senator,
- funcția de ministru, secretar de stat, subsecretar de stat sau o altă funcție asimilată,
- orice alte funcții publice sau activități remunerate, cu excepția a celei de cadru didactic sau a funcțiilor în cadrul unor asociații, fundații sau alte organizații neguvernamentale,
- funcția de consilier județean (pe durata mandatului).

c) prevederi referitoare la consilieri locali conform

³⁷ Text actualizat până la data de 01.01.2004, avându-se în vedere următoarele acte: O.U.G nr. 82/2000, O.U.G. nr. 284/2000, O.U.G. nr. 291/2000, O.U.G. nr. 33/2001, Legea nr. 661/2001, Legea nr. 327/2002, Legea nr. 631/2002, Legea nr. 632/2002, Legea nr. 161/2003.

- Legii 161/2003, Titlul IV, Cap. III, Secț. 4, art. 88:

Funcția de consilier local este incompatibilă cu:

-funcția de primar sau viceprimar,

-funcția de prefect sau subprefect,

-calitatea de funcționar public sau angajat cu contract individual de muncă în aparatul propriu al consiliului Local,

-orice funcție de conducere, execuție sau control la regiile autonome și societățile comerciale de interes local înființate sau aflate sub autoritatea consiliului local sau la regiile autonome și societățile comerciale care au sediu sau își desfășoară activitatea în unitatea administrativ-teritorială respectivă,

-funcția de reprezentant al statului într-o societate comercială care își are sediul sau își desfășoară activitatea în unitatea administrativ teritorială,

-calitatea de deputat și senator,

-funcția de ministru, secretar de stat, subsecretar de stat sau asociată acestora.

- Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. III, Secț. 4, art. 89 (1):

calitatea de acționar semnificativ³⁸ la o societate comercială înființată de consiliul local, (2) Incompatibilitatea există și în situația în care soțul sau rudele de gradul I ale alesului local dețin această calitate.

- Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. III, Secț. 4, art. 91.

(1) Starea de incompatibilitate intervine numai după validarea mandatului, iar în cazul prevăzut la art. 88 alin. (2), după validarea celui de-al doilea mandat, respectiv după numirea sau angajarea alesului local, ulterior validării mandatului, într-o funcție incompatibilă cu cea de ales local.

(2) În cazul prevăzut la art. 89, incompatibilitatea cu calitatea de ales local intervine la data la care alesul local, soțul sau ruda de gradul I a acestuia devin acționari.

(3) Alesul local poate renunța la funcția deținută înainte de a fi numit sau ales în funcția care atrage starea de incompatibilitate sau în cel mult 15 zile de la numirea sau alegerea în această funcție. Alesul local care devine incompatibil prin aplicarea prevederilor prezentei secțiuni este obligat să demisioneze din una dintre funcțiile incompatibile în cel mult 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi.

(4) În situația în care alesul local aflat în stare de incompatibilitate nu renunță la una dintre cele două funcții incompatibile în termenul prevăzut la alin. (3), prefectul va emite un ordin prin care constată încetarea de drept a mandatului de ales local la data împlinirii termenului de 15 zile sau, după caz, 60 de zile, la propunerea secretarului unității administrativ-teritoriale. Orice persoană poate sesiza secretarul unității administrativ-teritoriale.

(5) Ordinul emis de prefect potrivit alin. (4) poate fi atacat la instanța de contencios administrativ competentă.

În cazul primarilor, prefectul va propune Guvernului stabilirea datei pentru alegerea unui nou primar, iar în cazul consilierilor locali și consilierilor județeni, se va proceda la validarea mandatului unui supleant, potrivit prevederilor Legii nr. 70/1991 privind alegerile locale, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

- Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. III, Secț. 4, art. 92.

(1) Încălcarea dispozițiilor art. 90 atrage încetarea de drept a mandatului de ales local la data încheierii contractelor. 90: consilierii cu funcții de conducere sau execuție, acționariat, sau asociați la societăți comerciale cu capital privat sau cu capital majoritar de stat ori cu capital al unei unități administrativ teritoriale nu pot încheia contracte comerciale de prestări servicii, de executare de lucrări, de furnizare de produse sau de asociere cu autoritățile administrației publice locale din care fac parte.

- Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. III, Secț. 4, art. 92:

Încălcarea prevederilor art. 90 atrage încetarea de drept a mandatului de ales local la data încheierii

³⁸ Acționar semnificativ înseamnă persoana care exercită drepturi aferente unor acțiuni care, cumulate, reprezintă cel puțin 10% din totalul drepturilor de vot în adunarea generală.

contractelor. Constatarea încetării mandatului consilierului se face prin ordin al prefectului.

d) prevederi referitoare la funcționari publici conform

- Legii 161/2003, Titlul IV, Cap. III, Sect. 5, art. 94:

(2) Funcționarii publici nu pot deține alte funcții și nu pot desfășura alte activități, remunerate sau neremunerate, după cum urmează:

-în cadrul autorităților sau instituțiilor publice,

-în cabinetul demnitarului, cu excepția suspendării sale din funcția publică,

-în cadrul regiilor autonome, societăților comerciale ori altor unități cu scop lucrativ, din sectorul public sau privat, -în cadrul unei asociații familiale sau ca persoană fizică autorizată,

-în calitate de membru al unui grup de interes economic.

(3)Funcționarii publici care, în exercitarea funcției publice, au desfășurat activități de monitorizare sau control cu privire la societăți comerciale sau alte unități cu scop lucrativ nu pot să-și desfășoare activitatea și nu pot acorda consultanță de specialitate la aceste societăți timp de 3 ani după ieșirea din funcția publică.

(4)Funcționarii publici nu pot fi mandatați ai unor persoane în ceea ce privește efectuarea unor acte în legătură cu funcția publică pe care o exercită.

- Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. III, Sect. 5, art. 95:

Nu sunt permise raporturile ierarhice directe în cazul în care funcționarii publici respectivi sunt soți sau rude de gradul I.

- Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. III, Sect. 5, art. 96:

Funcționarii publici pot exercita funcții sau activități în domeniul didactic, al cercetării științifice și al creației literar artistice.

- Legea 161/2003, Titlul IV, Cap. III, Sect. 5, art. 98:

Funcționarii publici pot fi membri ai partidelor politice legal constituite.

- Legea nr. 188/1999, modificată prin Legea 161/2003, art. 90.

(1) Încetarea raporturilor de serviciu ale funcționarilor publici are loc în următoarele condiții:

a) de drept;

b) prin acordul părților, consemnat în scris;

c) prin eliberare din funcția publică;

d) prin destituire din funcția publică;

e) prin demisie.

- Destituirea din funcția publică se dispune prin act administrativ al conducătorului autorității sau instituției publice, care se comunică funcționarului public în termen de 5 zile lucrătoare de la data emiterii, pentru motive imputabile funcționarului public, în următoarele cazuri: [...] b) dacă s-a ivit un motiv legal de incompatibilitate, iar funcționarul public nu acționează pentru încetarea acestuia într-un termen de 10 zile calendaristice de la data intervenirii cazului de incompatibilitate.

5. Declararea cadourilor

- Legea 78-2001, art. 1.

(1) Prezenta lege instituie măsuri de prevenire, descoperire și sancționare a faptelor de corupție și se aplică următoarelor persoane:

a) care exercită o funcție publică, indiferent de modul în care au fost investite, în cadrul autorităților publice sau instituțiilor publice;

b) care îndeplinesc, permanent sau temporar, potrivit legii, o funcție sau o însărcinare, în măsura în care participă la luarea deciziilor sau le pot influența, în cadrul serviciilor publice, regiilor autonome, societăților comerciale, companiilor naționale, societăților naționale, unităților cooperatiste sau al altor agenți economici;

- care exercită atribuții de control, potrivit legii; [...]

- Legea 78-2001, art. 4.

Persoanele prevazute la art. 1 lit. a) și c) au obligația să declare, în termen de 30 de zile de la primire,

orice donație directă ori indirectă sau daruri manuale primite în legătură cu exercitarea funcțiilor sau atribuțiilor lor, cu excepția celor care au o valoare simbolică.

- Legea 161/2003, anexa Titlului I

solicită declararea bunurilor și serviciilor primite cu titlu gratuit în cadrul unor activități de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției, a căror valoare depășește, fiecare, echivalentul a 300 EURO³⁹.

- Legea nr. 7/2004 (privind Codul de conduită a funcționarilor publici), art. 14:

Funcționarii publici nu trebuie să solicite ori să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, care le sunt destinate personal, familiei, părinților, prietenilor ori persoanelor cu care au avut relații de afaceri sau de natură politică, care le pot influența imparțialitatea în exercitarea funcțiilor publice deținute ori pot constitui o recompensă în raport cu aceste funcții.

39

În corelație, Legea 161 prevede că: Persoanele prevăzute la art. 2 au obligația ca, anual, în situația în care dobândesc bunuri de natura celor prevăzute în anexa, să își actualizeze declarația de avere. De asemenea, la încheierea mandatului sau la încetarea activității, ele au obligația să depună o nouă declarație privind averea pe care o dețin la data respectivă. Ulterior, plafonul de declarare a cadourilor a coborât la 200 EUR, prin OG (în februarie 2004.)

Anexa 6

Standardele legale privitoare la achizițiile publice

Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală

Art. 38. (2) Consiliul local are următoarele atribuții principale:

a) hotărăște, în condițiile legii, cooperarea sau asocierea cu persoane juridice române sau străine, cu organizații neguvernamentale și cu alți parteneri sociali, în vederea finanțării și realizării în comun a unor acțiuni, lucrări, servicii sau proiecte de interes public local; hotărăște înfrățirea comunei sau orașului cu unități administrativ-teritoriale similare din alte țări;

Ordonanța de urgență nr. 60/2001 privind achizițiile publice⁴⁰

Art. 3. - În sensul prezentei ordonanțe de urgență, se înțelege prin:

- a) *achiziție publică* - dobândirea, definitivă sau temporară, de către o persoană juridică definită ca autoritate contractantă, a unor produse, lucrări sau servicii, prin atribuirea unui contract de achiziție publică;
- b) *contract de achiziție publică* - contract cu titlu oneros, încheiat în forma scrisă, între autoritatea contractantă și contractant;

Art. 5. - (1) Este *autoritate contractantă*, în sensul prezentei ordonanțe de urgență:

- a) *oricare autoritate publică*, astfel cum este definită aceasta în Constituția României, inclusiv autoritatea judecatorească;
- b) *oricare instituție publică, de interes general sau local, autonomă ori aflată în subordinea sau sub controlul unei autorități publice*;
- c) *oricare persoană juridică, alta decât cele prevăzute la lit. a) sau b), care a fost înființată pentru a desfășura activități de interes public fără caracter comercial sau industrial și care se află cel puțin în una dintre următoarele situații:*
- este finanțată din fonduri publice;
  - se află în subordinea sau sub controlul unei autorități ori instituții publice;
  - în componența consiliului de administrație/organului de conducere sau de supervizare mai mult de jumătate din numărul membrilor acestuia sunt numiți de către o autoritate sau o instituție publică;
- d) *oricare persoană juridică ce desfășoară activități relevante în unul dintre sectoarele de utilități publice - apă, energie, transporturi și telecomunicații - și care se află, direct sau indirect, sub influența dominantă a uneia dintre persoanele juridice prevăzute la lit. a), b) sau c) ori care beneficiază de drepturi speciale sau exclusive pentru desfășurarea unor astfel de activități.*

Art. 9. - (1) *Autoritatea contractantă are obligația de a aplica una dintre procedurile de mai jos pentru atribuirea unui contract de achiziție publică:*

- a) *licitație deschisă*, respectiv procedura prin care orice furnizor, executant sau prestator interesat are dreptul de a depune oferta;
- b) *licitație restrânsă*, respectiv procedura care se desfășoară în două etape distincte și prin care numai candidații selectați de către autoritatea contractantă în prima etapă sunt invitați să depună oferte;
- c) *negociere*, care poate fi:
- *negociere competitivă*, respectiv procedura prin care autoritatea contractantă se consultă și negociază clauzele contractuale, exclusiv prețul, cu mai mulți furnizori, executanți sau prestatori;
  - *negociere cu o singură sursă*, respectiv procedura prin care autoritatea contractantă se consultă și negociază clauzele contractuale, inclusiv prețul, cu un singur furnizor, executant sau prestator;
- d) *cererea de ofertă*, respectiv procedura simplificată, prin care autoritatea contractantă solicită oferte

⁴⁰ Text modificat de Legea nr. 212/2002, Legea nr. 386/2003, O.U.G. nr. 106/2003 și Legea nr. 35/2004.

de la mai mulți furnizori, executanți sau prestatori.

(2) Autoritatea contractantă are dreptul de a organiza un *concurs de soluții*, respectiv o procedură care permite acesteia să achiziționeze, în special în domeniul amenajării teritoriului, al proiectării urbanistice și peisagistice, al arhitecturii sau în cel al prelucrării datelor, un plan sau un proiect, prin selectarea acestuia pe baze concurențiale de către un juriu, cu sau fără acordarea de premii concurentului/concurenților câștigător/câștigători. Concursul de soluții poate fi o procedură independentă sau parte a unei proceduri care conduce la atribuirea unui contract de servicii. Proiectele/planurile depuse de către concurenți trebuie să rămână anonime până la finalizarea evaluării acestora de către juriul constituit.

Art. 10. - Contractele de achiziție publică se atribuie de regulă prin aplicarea procedurilor de licitație deschisă sau restrânsă.

Hotărârea nr. 461/2001 pentru aprobarea normelor de aplicare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 60/2001 privind achizițiile publice

Art. 2. - (1) Autoritatea contractantă are obligația de a stabili programul anual al achizițiilor publice. Programul anual al achizițiilor publice cuprinde totalitatea contractelor de furnizare, de lucrări și de servicii, pe care autoritatea contractantă intenționează să le atribuie în decursul anului bugetar următor.

(2) Autoritatea contractantă are obligația, atunci când stabilește programul anual al achizițiilor publice, de a ține seama de:

- a) anticipările cu privire la fondurile ce urmează să fie alocate prin bugetul anual;
- b) necesitățile obiective de produse, de lucrări și de servicii;
- c) gradul de prioritate a necesităților prevăzute la lit. b).

Art. 53. - (1) **Pe baza documentelor și informațiilor din dosarul achiziției publice autoritatea contractantă are obligați** **Art. 3.** - În sensul prezentei ordonanțe, următorii termeni se definesc astfel:

- a) sistemul electronic de achiziții publice - sistemul informatic de utilitate publică, accesibil prin Internet la o adresă dedicată, utilizat în scopul efectuării de achiziții publice prin mijloace electronice, sistem denumit în continuare sistem electronic;
- b) procedura electronică- utilizarea, în tot sau în parte, a facilităților tehnice oferite de sistemul electronic de achiziții publice în cadrul atribuirii unui contract de achiziție publică;
- c) operatorul sistemului electronic - persoana juridică de drept public care, în condițiile stabilite de autoritatea contractantă și în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, asigură suportul tehnic în vederea atribuirii de către autoritățile contractante a contractelor de achiziție publică prin procedura electronică, stabilind în acest sens cadrul procedural de operare specific.

Art. 5. - Prin hotărâre a Guvernului se stabilesc autoritățile contractante care urmează să aplice prevederile prezentei ordonanțe, produsele, serviciile și lucrările care urmează să fie achiziționate prin licitație electronică, precum și pragurile valorice până la care se aplică prezenta ordonanță.

Ordonanța nr. 20/2002 privind achizițiile publice prin licitații electronice

Art. 3. - În sensul prezentei ordonanțe, următorii termeni se definesc astfel:

- a) sistemul electronic de achiziții publice - sistemul informatic de utilitate publică, accesibil prin Internet la o adresă dedicată, utilizat în scopul efectuării de achiziții publice prin mijloace electronice, sistem denumit în continuare sistem electronic;
- b) procedura electronică - utilizarea, în tot sau în parte, a facilităților tehnice oferite de sistemul electronic de achiziții publice în cadrul atribuirii unui contract de achiziție publică;
- c) operatorul sistemului electronic - persoana juridică de drept public care, în condițiile stabilite de autoritatea contractantă și în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, asigură suportul tehnic în vederea atribuirii de către autoritățile contractante a contractelor de achiziție publică prin procedura electronică, stabilind în acest sens cadrul procedural de operare specific.

Art. 5. - Prin hotărâre a Guvernului se stabilesc autoritățile contractante care urmează să aplice prevederile prezentei ordonanțe, produsele, serviciile și lucrările care urmează să fie achiziționate prin licitație electronică, precum și pragurile valorice până la care se aplică prezenta ordonanță.